

UCHWAŁA Nr XXXII/228/17

Rady Miejskiej w Rynie

z dnia 31 maja 2017 r.

**w sprawie Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017 – 2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021 – 2024 oraz Prognozy Oddziaływania na
Środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn Gmina Ryn.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.6 z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r, poz. 446) oraz art. 14 , art.18 ust.1 w związku z art.17 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. u. z 2016r. poz. 672) Rada Miejska w Rynie uchwala, co następuje:

- § 1.** Uchwala się Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021 – 2024 stanowiący załącznik nr 1 do uchwały oraz Prognozę Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn stanowiący załącznik nr 2 do uchwały.
- § 2.** Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Ryn.
- § 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Rynie

Jarosław Filipek

**Program Ochrony Środowiska
Miasta i Gminy Ryn
na lata 2017 – 2020 z uwzględnieniem
perspektywy na lata 2021-2024**

Zamawiający	Gmina Ryn ul. Ratuszowa 2 11-520 Ryn
Wykonawca	GOBIO – Usługi Przyrodnicze Michał Mięsikowski Ul. Bażyńskich 38/50 87-100 Toruń

Zespół autorski

mgr Monika Stankiewicz	Nadzór nad projektem, opracowanie dokumentu	
mgr Michał Mięsikowski	Konsultacja	

Miejsce/Data opracowania	Toruń, 2017 r.
--------------------------	----------------

Spis treści

Wykaz skrótów	4
1. Wstęp.....	6
1.1. Podstawa prawna opracowania	6
1.2. Cel opracowania	6
2. Streszczenie	7
3. Ogólne dane o Gminie Ryn.....	10
4. Założenia programu	18
4.1. Polityka Ekologiczna Państwa.....	19
4.2. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.....	22
4.3. Krajowy Plan Ochrony Powietrza.....	23
4.4. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami.....	24
4.5. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego.....	24
4.6. Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego.....	26
4.7. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025.....	26
4.8. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2010-2020.....	27
5. Ocena stanu środowiska	29
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	29
5.2. Zagrożenia hałasem.....	34
5.3. Pola elektromagnetyczne	35
5.4. Gospodarowanie wodami.....	37
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa.....	40
5.6. Zasoby geologiczne	42
5.7. Gleby.....	48
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów	50
5.9. Zasoby przyrodnicze	54
5.9.1. Zieleń urządzona	54
5.9.2. Przyroda chroniona i jej zasoby.....	55
5.9.3. Rezerваты i pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne.....	57
5.9.4. Sieć ECONET – Polska.....	59
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami.....	60
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	62
7. System realizacji programu ochrony środowiska.....	76

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

Spis rycin.....	80
Spis map	80
Spis tabel	80
Spis wykresów	81
Literatura i dane źródłowe	82
Akty prawne.....	82
Dokumenty programowe	82
Źródła internetowe.....	83
Załączniki	83

Wykaz skrótów

AKPOŚK – Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych

BEiŚ – Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

DK - droga krajowa

DP - droga powiatowa

Dyrektywa Powodziowa – Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 roku w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim

Dyrektywa Ptasia – Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 02 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikiego ptactwa

Dyrektywa Siedliskowa – Dyrektywa Rady 92/43/EWG w dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

EMAS (ang. Eco - Management and Audit Scheme) – System Ekozarządzania i Audytu

EOG – Europejski Obszar Gospodarczy

GDDKiA - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

GFOŚiGW - Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS - Główny Urząd Statystyczny

GZWP - Główny Zbiornik Wód Podziemnych

JCWP – jednolite części wód powierzchniowych

JCWpd – jednolite części wód podziemnych

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KPGO 2022 – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022

KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej

NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

OSO – obszary specjalnej ochrony ptaków

OZE – Odnawialne Źródła Energii

OZW – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty

PCB – polichlorowane bifenyle

PEM - Promieniowanie elektromagnetyczne

PEP - Polityka Ekologiczna Państwa

PGN – Program Gospodarki Niskoemisyjnej

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny

PKE – Polski Klub Ekologiczny

PM 10 – frakcja pyłu zawieszonego o średnicach cząstek nieprzekraczających 10 mikrometrów

PM 2,5 – frakcja pyłu zawieszonego o średnicach cząstek nieprzekraczających 2,5 mikrometra

POP - Program Ochrony Powietrza

PZD - Powiatowy Zarząd Dróg

RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna REACH (ang. Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals) – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

SOO - specjalny obszar ochrony siedlisk

UE – Unia Europejska

WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WPGO 2020 – Wojewódzki Program Gospodarowania Odpadami do 2020

ZDR – zakłady dużego ryzyka

ZZR – zakłady zwiększonego ryzyka

t.j. – tekst jednolity

b.d. – brak danych

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna opracowania

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 672 ze zm.). Dokument ten powinien spełniać przede wszystkim wymagania określone w art. 14, art. 17 oraz art. 18 niniejszej ustawy oraz w „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” wydanych przez Ministerstwo Środowiska w 2015r. Ponadto Program Ochrony Środowiska sporządzany zarówno na szczeblu gminnym, powiatowym oraz wojewódzkim jest elementem realizacji polityki ekologicznej państwa opartej na polityce UE.

1.2. Cel opracowania

Nadrzędnym celem opracowania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Ryn na lata 2017- 2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024” (w skrócie POŚ) jest przeprowadzenie analizy obecnego stanu środowiska naturalnego gminy oraz określenie kierunków działań bieżących i długofalowych samorządu w zakresie ochrony środowiska. Ochrona środowiska powinna być zagadnieniem spójnym z całością działań realizowanych przez gminę. Naczelną zasadą, która powinna być przyjęta w działaniach zmierzających do zdrowego i przyjaznego środowiska jest zasada zrównoważonego rozwoju. Oznacza to taki rozwój, który zaspokaja potrzeby obecnego pokolenia, nie ograniczając możliwości realizacji potrzeb przyszłych pokoleń. Zrównoważony rozwój oznacza prowadzenie szerokiej działalności gospodarczej i społecznej przy jednoczesnym ograniczaniu lub eliminowaniu degradacji środowiska naturalnego oraz na podejmowaniu działań zmierzających do rewitalizacji zniszczonych elementów środowiska. Według założeń przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie Programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

2. Streszczenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024. Zakres opracowania obejmuje:

- Cele ekologiczne
- Priorytety ekologiczne
- Poziomy celów długoterminowych
- Rodzaj i harmonogram działań proekologicznych
- Środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe

Sposób oraz forma sporządzenia Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest zgodna z przyjętymi „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” wydany przez Ministerstwo Środowiska w 2015 roku.

Według „Wytycznych” w POŚ przyjęte rozwiązania muszą uwzględniać w pierwszym rzędzie działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy jakości powietrza, zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym oraz do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców.

Program został napisany w sposób zwięzły i prosty, w celu łatwiejszego odbioru. Zawarte informacje, cele i zadania są spójne z dokumentami strategicznymi i programowymi. Przeprowadzono także badanie ankietowe wśród gminy Ryn, w celu wykonania analizy SWOT odnoście każdego z obszarów interwencji. Na podstawie załączników zawartych w „wytycznych...” określono opis obszarów interwencji, kierunki oraz zadania wraz z wskaźnikami oraz harmonogramem realizacji oraz ich finansowania.

Program obejmuje szczegółowy opis w zakresie analizy stanu środowiska i infrastruktury na terenie Gminy Ryn. Na bazie stanu środowiska jaki został zdiagnozowany, wytyczono dla jednostki cele ekologiczne, których realizacja do roku 2024 ma spowodować polepszenie złego stanu środowiska w obszarach gdzie tego potrzeba, bądź utrzymywanie dobrego poziomu tam, gdzie już na obecnym etapie jest to zapewnione przed jednostki samorządu terytorialnego.

Miasto i Gmina Ryn położone jest środkowo-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Obszar gminy jest rozwinięty pod względem rolnictwa, zarówno pod kątem produkcji roślinnej jak i zwierzęcej. W przeważającej części obszar gminy zajmowany jest przez grunty orne oraz grunty leśne, zadrzewienia i zakrzewienia. Położenie gminy, układ skrzyżowania głównych szlaków komunikacyjnych oraz różnorodne

środowisko przyrodnicze decyduje o szczególnej atrakcyjności turystycznej tego regionu. Najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest budownictwo oraz działalności związane z obsługą rynku nieruchomości.

Poza ogólną charakterystyką Miasta i Gminy Ryn omówione zostały takie elementy jak:

1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego w tym:
  - Ochrona przyrody i krajobrazu
  - Ochrona lasów
  - Ochrona powierzchni ziemi
  - Ochrona zasobów kopalin
2. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii w tym:
  - Wykorzystanie wód, energii i produkcja odpadów
  - Korzystanie ze źródeł odnawialnych
  - Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy
3. Jakość środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
  - Jakość wód
  - Zanieczyszczenie powietrza
  - Gospodarka odpadami
  - Oddziaływanie hałasu
  - Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Na podstawie ankiety wykonano analizę SWOT odnośnie każdego obszaru interwencji. Na podstawie analizy określone zostały cele i kierunki oraz zadania. Natomiast na ich podstawie wykonano harmonogram rzeczowo-finansowy określający zadania własne samorządu opracowującego POŚ oraz zadania monitorowane.

Należy zwrócić uwagę, iż kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa, biorącego aktywny udział w procesie dbania o środowisko to cenne i długoterminowe zadanie, które niejednokrotnie trzeba prowadzić na bieżąco i nieustająco. Edukacja ekologiczna jest procesem, którego głównym celem jest ukształtowanie aktywnej i odpowiedzialnej postawy mieszkańców gminy w sferze konsumpcji, a także ochrony powietrza, gospodarki wodnej oraz postępowania z odpadami.

Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonych działań na rzecz ekologizacji, co zapewni ograniczenia niskiej emisji, zmniejszenie ładunku zrzutu ścieków surowych do rzek i potoków a także pozyskanie większej surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowisko. Realizacja zadań zaproponowanych w niniejszej aktualizacji przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności. Gminy, polepszenia warunków życia i zdrowia mieszkańców,

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

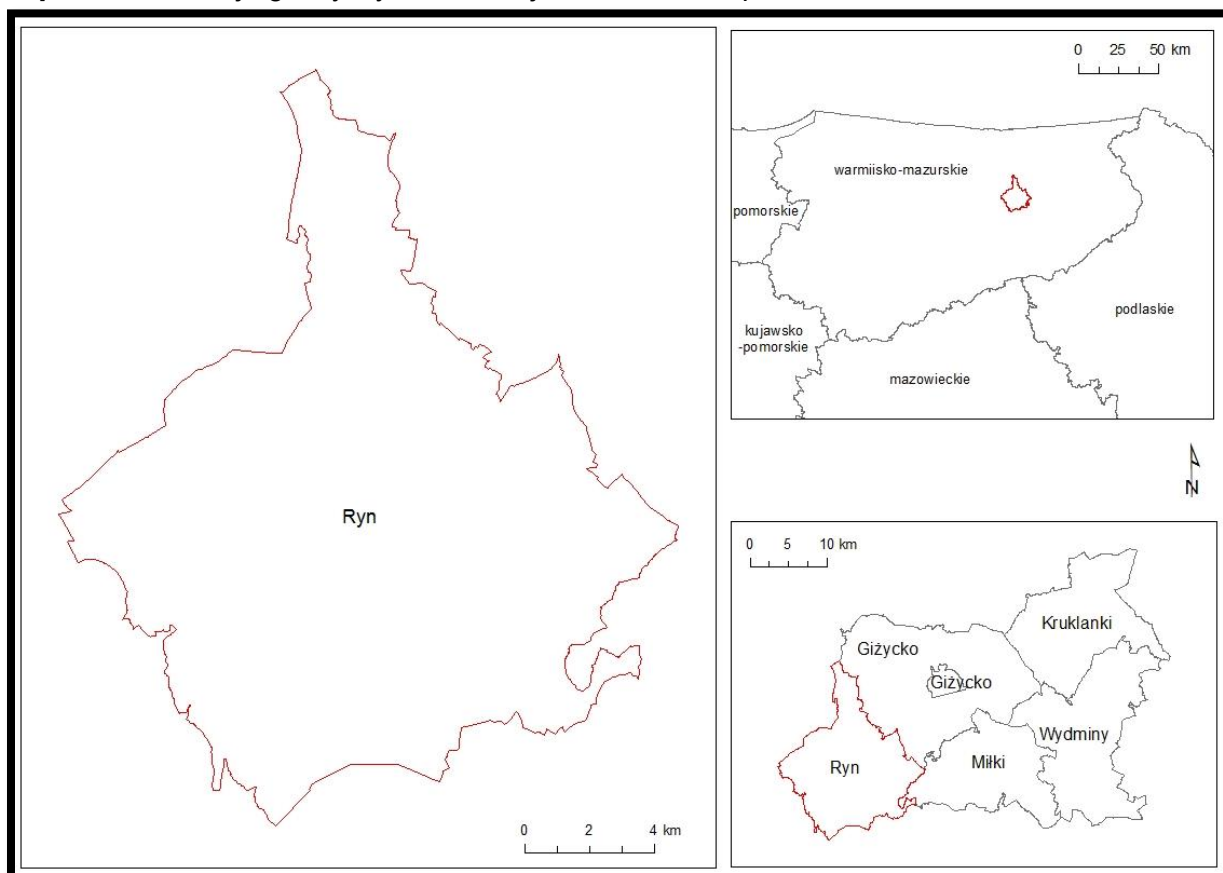
a także poprawy jakości walorów środowiskowych i skuteczniejszej ochrony terenów prawnie chronionych i interesujących przyrodniczo i rekreacyjnie.

3. Ogólne dane o Gminie Ryn

Położenie geograficzne

Gmina Ryn położona jest w środkowo-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego (mapa 1). Razem z gminami – Giżycko, m. Giżycki Krukłanki, Wydminy, Miłki należy do powiatu Giżyckiego. Powierzchnia gminy wg danych z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w 2015r. wynosiła 205 km². Po stronie zachodniej sąsiaduje z gminą Kętrzyn i Mrągowo, od strony południowej graniczy z gminą Mikołajki.

Mapa 1. Lokalizacja gminy Ryn na tle województwa oraz powiatu

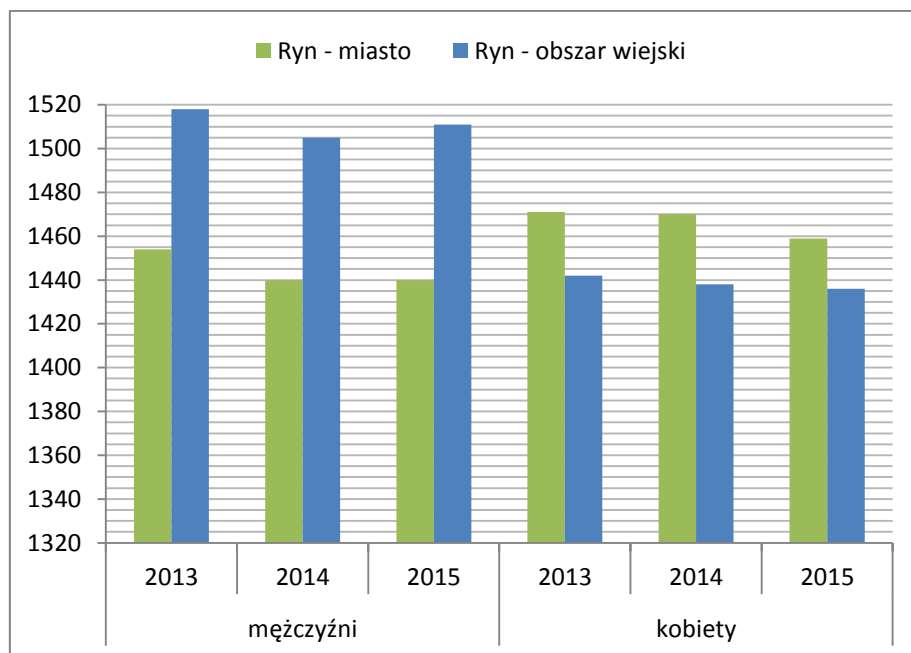

Źródło: Opracowanie własne

Demografia

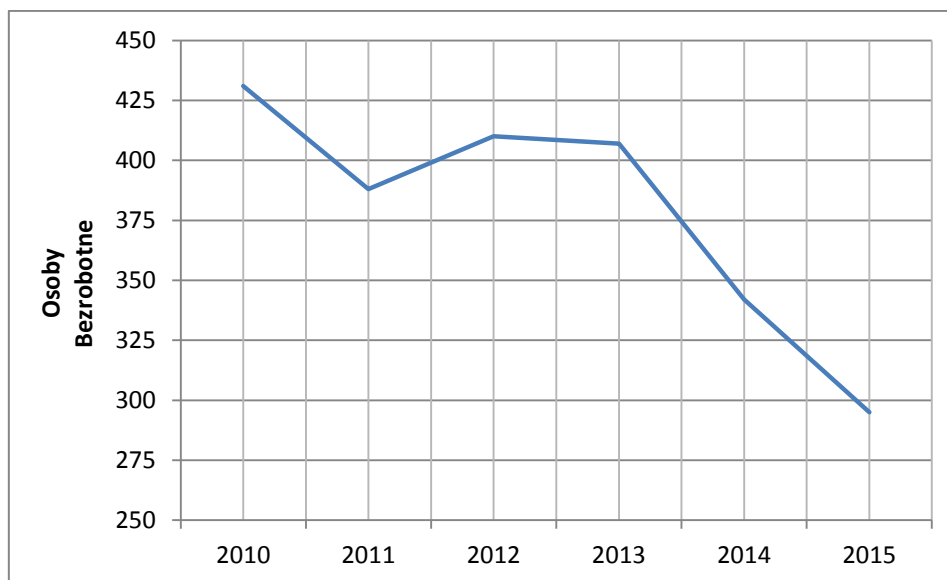
Na podstawie danych GUS poniżej zobrazowano jak zmieniała się w ostatnich latach struktura ludności w mieście jak i na obszarze wiejskim. W roku 2015 łączna liczba ludności wyniosła 5 846 osób, z czego 50,4 % to mężczyźni a pozostałe 49,6% dotyczy kobiet (wykres 1). W ciągu trzech lata w obszarze miasta przeważa ilość mężczyzn, natomiast kobiet jest znacznie więcej w obszarze wiejskim. Ogólnie stwierdza się brak większych różnic – spadku lub wzrostu liczby ludności w kolejnych latach. Jeśli chodzi o strukturę wiekową, największy udział mają osoby w wieku 0-19 lat (ok.20%), najmniej zaś osób

w wieku 60-69 (ok.11%). Pozostałe grupy wiekowe zajmują ok. 15% każda w ogólnej strukturze.

Wykres 1. Stan ludności na obszarze gminy Ryn w latach 2013-2015
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z poniższego zestawienia na wykresie wynika, iż w ostatnich latach dynamicznie zmniejszyła się liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie gminy Ryn w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

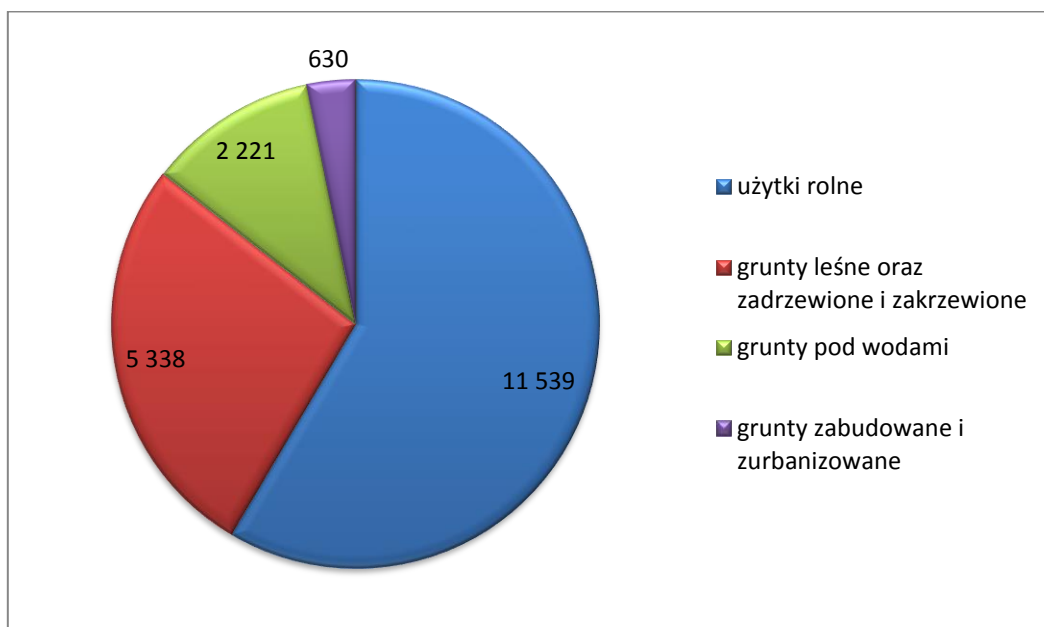
Użytkowanie terenu

Informację dotyczące powierzchni ogólnej oraz powierzchni według kierunków wykorzystania gruntów zostały pobrane z Banku Danych Lokalnych. Jednak przez brak zaktualizowanych wartości na 2015 rok, jedynie co celów poglądowych przyjęto informację z roku 2014 roku. Zgodnie z powyższym powierzchnia ogólna gminy obejmowała 20 454 ha. Największe obszary zostały przeznaczone pod użytki rolne łącznie zajmując 11 269 ha (56,4%), w tym grunty orne zajmowały 63,8% użytków rolnych. Najmniejsza powierzchnię zajęły grunty zabudowane i zurbanizowane – zaledwie 3 % powierzchni ogólnej gminy.

Tabela 1. Powierzchnia według warunków wykorzystania gruntów

Nazwa	pow. ogółem [ha]	użytki rolne razem [ha]	użytki rolne - grunty orne [ha]	użytki rolne – sady [ha]	użytki rolne - łąki trwałe [ha]	użytki rolne - pastwiska trwałe [ha]	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem [ha]	grunty pod wodami razem [ha]	grunty zabudowane i zurbanizowane razem [ha]
Ryn	20 454	11 539	7 357	15	1 787	2 168	5 338	2 221	630
Ryn - miasto	414	270	197	1	30	40	1	21	111
Ryn - obszar wiejski	20 040	11 269	7 160	14	1 757	2 128	5 337	2 200	519

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS 2014r.

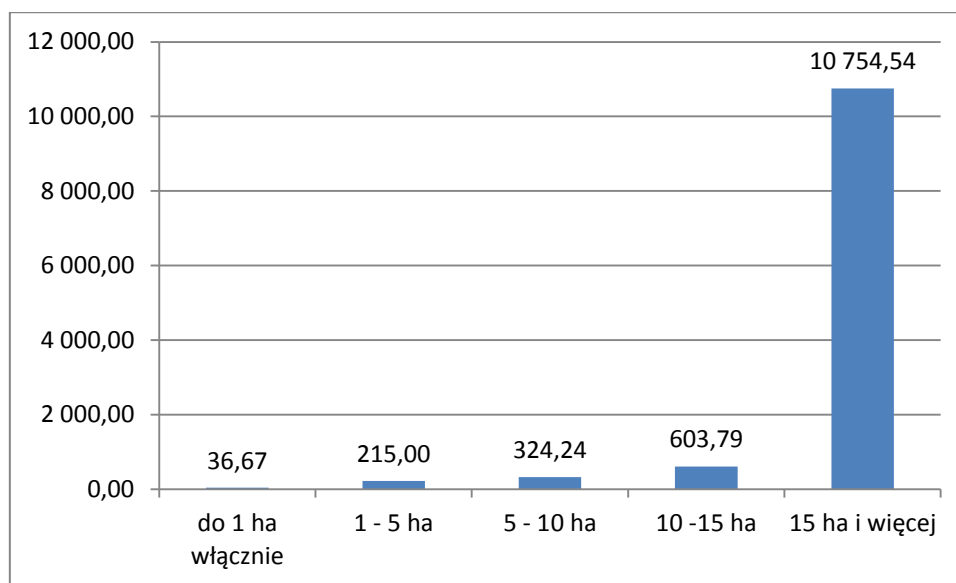

Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Ryn w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rolnictwo

Obszar gminy Ryn jest rozwinięty pod względem rolnictwa zarówno pod kątem produkcji roślinnej jak i zwierzęcej. Z uzyskanych danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na terenie całej gminy powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych wyniosła 11 934,24 ha. Najwięcej terenów o powierzchni 15 ha i więcej (90,1% powierzchni ogólnej gospodarstw rolnych).

Wykres 4. Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powierzchnia zasiewów, czyli powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym na terenie gminy Ryn wg Powszechnego Spisu Rolnego z 2010r wyniosła 6 812,96 ha. Zboża razem zajęły 4 248,61 ha, z czego największy udział miała pszenica ozima (26% powierzchni ogólnej przeznaczonej pod zboża). Najmniejszy udział wśród zbóż miał jęczmień ozimy oraz mieszanki zbożowe ozime. Duże obszary przeznaczone były także na rzepak i rzepik (15% powierzchni ogólnej).

Jeśli chodzi o pogłowie zwierząt gospodarskich wg PSR 2010 r. największa liczba dotyczyła drobiu – 26 214 sztuk, gdzie liczba gospodarstw zajmujących się tym działem wynosiła 72, 7 603 sztuki trzody chlewnej – 40 gospodarstw rolnych, 1 611 sztuk krów – 112 gospodarstw rolnych oraz 114 sztuk koni 21 gospodarstw.

Siec gazowa i energetyczna

W 2015 r. długość czynnej sieci gazowej ogółem wynosiła 39 154 m, z czego na obszarze wiejskich 81% długości całkowitej, a 19% na obszarze miejskim. Większość budynków wielorodzinnych i część jednorodzinnych posiada ogrzewanie gazowe. Na obszarach wiejskich oraz w części miasta Ryn, problemem są istniejące piece węglowe.. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w ciągu pięciu lat wzrosła ilość osób korzystających z sieci gazowej. Mimo tego, zużycie gazu rok rocznie malało, chociaż na obszarach wiejskich w roku 2014 wzrosło prawie 10-krotnie. Gaz używany jest głównie do ogrzewania mieszkań oraz wody użytkowej.

Tabela 2. Ludność korzystająca z sieci gazowej w latach 2010-2015

Nazwa	ludność korzystająca z sieci gazowej					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ryn	3 035	3 008	2 992	2 972	3 011	3 155
Ryn - miasto	2 729	2 704	2 663	2 644	2 635	2 615
Ryn - obszar wiejski	306	304	329	328	376	540

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 3. Zużycie gazu na terenie Miasta i Gminy Ryn w latach 2010-2015 w tys. m³

Nazwa	zużycie gazu w tys. m ³					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[tys.m3]	[tys.m3]	[tys.m3]	[tys.m3]	[tys.m3]	[tys.m3]
Ryn	812,10	677,30	724,5	749,3	693,6	731,9
Ryn - miasto	744,60	612,20	661,8	699,6	207,1	215,9
Ryn - obszar wiejski	67,50	65,10	62,7	49,7	486,5	516,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 4. Zużycie gazu w celu ogrzewania mieszkań w latach 2010-2015 w tys. m³

Nazwa	zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[tys.m3]	[tys.m3]	[tys.m3]	[tys.m3]	[tys.m3]	[tys.m3]
Ryn	596,6	545,8	550,7	237,7	512,8	447,0
Ryn - miasto	552,5	502,6	508,5	188,0	195,2	147,0
Ryn - obszar wiejski	44,1	43,2	42,2	49,7	317,6	300,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Odnotowano 3-krotny spadek od roku 2010 w ilości gospodarstw korzystających z gazu.

Tabela 5. Ilość gospodarstw korzystających z gazu w latach 2010-2015

Nazwa	odbiorcy gazu					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]
Ryn	987	989	986	985	236	292
Ryn - miasto	890	892	890	890	113	115
Ryn - obszar wiejski	97	97	96	95	123	177

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych GUS spadło także zużycie energii elektrycznej w mieście Ryn.

Tabela 6. Zużyci energii elektrycznej na 1 mieszkańca w mieście Ryn w latach 2010-2015

Nazwa	energia elektryczna w miastach na 1 mieszkańca [kWh]					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ryn	589,0	585,1	571,8	581,3	568,5	555,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W oparciu o powyższe dane nie przewiduje się tendencji wzrostowej zużycia oraz ludności korzystającej z sieci gazowej oraz energii elektrycznej.

Działalność gospodarcza

Według danych zebranych z GUS odnoszących się do podmiotów gospodarczych (stan na rok 2015), na terenie gminy Ryn działało 465 podmiotów gospodarczych. Największa ilość obejmowała sekcję G (72 podmioty) - *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* a także L (69 podmiotów) - *Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości* a także sekcja F (68 podmiotów) – *Budownictwo*. Najmniej zaś z zakresu sekcji D - *Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych* (1 podmiot) oraz sekcji E- *Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* (1 podmiot).

Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD

Sekcja	Liczba podmiotów
Sekcja A	32
Sekcja B	3
Sekcja C	35
Sekcja D	1
Sekcja E	1
Sekcja F	68
Sekcja G	72
Sekcja H	19
Sekcja I	52
Sekcja J	5
Sekcja K	8
Sekcja L	69
Sekcja M	15
Sekcja N	16
Sekcja O	4
Sekcja P	8
Sekcja Q	17
Sekcja R	8
Sekcje S i T	35

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

*Sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo
Sekcja B – górnictwo i wydobywanie
Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Sekcja F – Budownictwo
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Sekcja J – Informacja i komunikacja
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
Sekcja P – Edukacja
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
Sekcja S - Pozostała działalność usługowa
Sekcja T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby*

Turystyka i rekreacja

Gmina jest położona wśród atrakcyjnych malowniczych krajobrazów. Znajduje się nad dwoma jeziorami: Ryńskim i Ołów. Na terenie gminy jest wiele ciekawych miejsc o dużym znaczeniu historycznym. Główną atrakcją jest Zamek krzyżacki będący drugim, co do wielkości zamkiem krzyżackim w Polsce. Nad jeziorem Ryńskim znajduje się promenada wraz z przystanią Ekomarina, natomiast nad jeziorem Ołów znajduje się plaża i ścieżka spacerowo-rekreacyjna o długości 4250 m okalająca jezioro. Atrakcje turystyczne jakie można spotkać na terenie gminy Ryn to m.in.:

- Ścieżka spacerowo-rekreacyjna - ścieżka została zbudowana w 2011 r. Jest doskonałym miejscem zarówno pieszych, jak i rowerowych wędrówek. Można nią obejść dookoła piękne i malownicze jezioro Ołów.
- Grodziska to trwałe elementy mazurskiego krajobrazu. W okolicy znajduje się ich co najmniej kilkanaście. Nie wszystkie są tak widoczne i imponujące, jak jedno z najpiękniejszych, a zarazem najbardziej charakterystycznych – grodzisko usytuowane w pobliżu wsi Jeziorko.
- Kopce strażnicze - spośród różnego rodzaju umocnień obronnych występujących na Pojezierzu Mazurskim wyróżnić można niewielkie nasypy ziemne nazywane „kopcami strażniczymi”. Nie do końca znane jest ich pochodzenie.
- Wiatrak, wieża ciśnień i cmentarz - Stare wiatraki, to malowniczy element krajobrazu, choć niestety coraz rzadziej już spotykany. Wiatrak holenderski Rynie jest jednym z nielicznych na Mazurach. Stoi dumnie na wzgórzu, przy wjeździe od strony Olsztyna i jest jednym z najbardziej charakterystycznych symboli miasta. Ten typ

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

wiatraka powstał w północnej Holandii w XIV w., a w XVIII w. rozpowszechnił się w Polsce. Ryński wiatrak zbudowano w 1873 r.

- Kanały na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich w pobliżu Rynu - już w czasach średniowiecznych doceniano znaczenie komunikacji wodnej na mazurskich jeziorach.
- Młyn wodny - już w czasach krzyżackich wykorzystano fakt wyższego położenia jeziora Ołów w stosunku do jeziora Ryńskiego. Różnica poziomów wynosi aż siedem metrów na odcinku 170m.

4. Założenia programu

Niniejszy „Program Ochrony środowiska..” zgodny jest z dokumentami wyższego szczebla tj. dokumentami krajowymi, wojewódzkimi. Poniżej zostały przedstawione najważniejsze dokumenty strategiczne, z którymi Program jest spójny.

Program Ochrony Środowiska powinien być tworzony w oparciu o politykę ochrony środowiska Unii Europejskiej oraz Politykę Ekologiczną Państwa. Najważniejsze przepisy międzynarodowe dotyczące tego zagadnienia zostały już ujęte w polskim prawie, pod postacią ustaw i rozporządzeń, regulujących prawne aspekty ochrony środowiska.

Wiodącą zasadą Polityki Ekologicznej Państwa jest przyjęta w Konstytucji RP zasada zrównoważonego rozwoju, której istotą jest równorzędne traktowanie racji społecznych ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki.

Programy ochrony środowiska pełnią szczególną rolę w systemie dokumentów realizujących wymagania zrównoważonego rozwoju, określają, priorytety ekologiczne i warunki ich osiągnięcia. Oprócz tej konstytucyjnej zasady, w Polityce Ekologicznej zawarto również szereg innych, przetransponowanych następnie do Prawa ochrony środowiska. Są to m.in.:

- *zasada zapobiegania zanieczyszczeniom* – każdy, kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko jest zobowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu;

- *zasada przezorności* – każdy, kto podejmuje działalność, której szkodliwe oddziaływanie nie jest jeszcze w pełni rozpoznane jest zobowiązany, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze;

- *zasada zanieczyszczający płaci* – każdy, kto powoduje zanieczyszczenie środowiska ponosi koszty usunięcia tego zanieczyszczenia, a kto może spowodować zanieczyszczenie środowiska, ponosi koszty zapobiegania temu zanieczyszczeniu;

- *zasada integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi* – polityki, strategie, plany lub programy dotyczące w szczególności przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, gospodarki przestrzennej, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu powinny uwzględniać zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju;

- *zasada jawności informacji o środowisku i jego ochronie* – każdy ma prawo do informacji o środowisku i jego ochronie na warunkach określonych ustawą;

- *zasada uspołecznienia procesu decyzyjnego* – każdy w przypadkach określonych w ustawie ma prawo do uczestniczenia w postępowaniu w sprawie wydania decyzji z zakresu ochrony środowiska lub przyjęcia projektu polityki, strategii, planu lub programu

rozwoju i restrukturyzacji oraz projektu studium i planu zagospodarowania przestrzennego, oraz zasady zawarte w Polityce Ekologicznej.

Podstawę Wspólnotowej Polityki Ochrony Środowiska stanowi VII Program Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (7th European Action Plan, w skrócie EAP). Wskazuje on na konieczność zastosowania strategicznego podejścia do problemów środowiskowych. Takie podejście powinno wykorzystywać różne środki oraz instrumenty, aby regulować działania podejmowane przez przedsiębiorców, konsumentów, polityków i obywateli.

Plan wyznacza pięć priorytetowych kierunków działań strategicznych:

- poprawę wdrażania istniejącego prawodawstwa,
- uwzględnianie zagadnień dotyczących środowiska w innych politykach,
- współpracę z rynkami,
- angażowanie obywateli i zmienianie ich zachowania,
- uwzględnianie zagadnień dotyczących środowiska w decyzjach w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

4.1. Polityka Ekologiczna Państwa

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 określała cele i priorytety ekologiczne, poprzez które wskazała kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowiska naturalnego. Według powyższego dokumentu najważniejsze działania priorytetowe to m.in.:

- Uporządkowanie gospodarki odpadami w tym zamknięcie składowisk odpadów nie spełniających wymogów UE,
- Wprowadzenie w życie tzw. zielonych zamówień,
- Wzmocnienie kadry inspekcji ochrony środowiska, która usprawni ochronę środowiska i pozwoli na kontrole przestrzegania prawa,
- Wspieranie platform technologicznych i ekoinnowacyjności w ochronie środowiska,
- Przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego jako podstawy lokalizacji inwestycji,
- Opracowanie krajowej strategii ochrony gleb,
- Ochrona atmosfery (w tym realizacja założeń dyrektywy unijnej CAFÉ dotyczącej ograniczenia emisji pyłów).
- Ochrona wód (w tym redukcja o 75% ładunku azotu i fosforu w oczyszczonych ściekach komunalnych)
- Modernizacja systemu energetycznego,

- Ochrona przed hałasem (w tym sporządzenie map akustycznych dla wszystkich miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców i opracowania programów ochrony środowiska przed hałasem),
- Działania związane z nadzorem nad chemikaliami dopuszczonymi na rynek.

Raport z realizacji polityki ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku, wykonany w 2014 roku, przedstawia ocenę realizacji *Polityki ekologicznej Państwa* w tych latach. Określa w jakim stopniu i w jakim zakresie zostały zrealizowane priorytety, cele i kierunki działań zaplanowane w tym dokumencie. Dokument zawiera również ocenę, jaki wpływ na realizację założeń zawartych w *Polityce ekologicznej Państwa* miały programy współfinansowane ze środków UE oraz fundusze ekologiczne jak również analizę zobowiązań Polski w obszarze środowiska w perspektywie 2020 roku oraz aktualnego stanu ich realizacji.

W przypadku większości aspektów związanych z oczyszczaniem ścieków komunalnych w okresie 2009-2012 występowały tendencje korzystne. Szczególnie zauważalny był wzrost dynamiki procesów związanych z budową sieci kanalizacyjnych, zwiększenia liczby ich użytkowników oraz liczby oczyszczalni ścieków komunalnych. Spadła natomiast dynamika redukcji zanieczyszczeń w ściekach.

Według danych GUS wynika, że w okresie wieloletnim występuje stała tendencja zniżkowa zużycia wody z wodociągu na użytkownika.

W okresie 2009-2012 nastąpił również wzrost ilości wytworzonych odpadów ogółem, a więc odwrócenie tendencji z poprzedniego czterolecia. Zaobserwowano korzystne zmiany w obszarze gromadzenia odpadów komunalnych: zmniejszenie ilości zebranych odpadów zmieszanych oraz wzrost ilości i udziału odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku mimo, że dynamika tego procesu była niższa w stosunku do poprzedniego czterolecia.

Nastąpił nieznaczny wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych, jednak dynamika ta była niższa niż w minionym czteroleciu. Spadła emisja SO₂, NO i CO a wzrosła emisja niezorganizowana oraz emisja podtlenku azotu i CO₂. Notowany jest stały spadek zanieczyszczeń pyłowych.

Odnotowano wzrost zużycia energii w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W latach 2009-2011 nastąpił prawie dwukrotny wzrost udziału energii odnawialnej.

W okresie 2009-2012 nastąpił także niewielki przyrost całkowitej powierzchni obszarów chronionych, ok 0,5% w stosunku do roku 2008.

Wpływ PEP 2009-2012, jako osobnego dokumentu strategicznego, na realizację kluczowych działań w obszarze ochrony środowiska był ograniczony, a istotne znaczenie miały inne dokumenty strategiczne oraz operacyjne obowiązujące na poziomie kraju oraz regionów (województw). PEP 2009-2012 miał także niewielki wpływ na kształt krajowych i regionalnych programów operacyjnych współfinansowanych ze środków UE w okresie 2007-2014, które były istotnym źródłem finansowania działań w ochronie środowiska. Natomiast kierunki określone w PEP 2009-2012 miały znaczenie w obszarach, które nie były szczegółowo definiowane w innych dokumentach strategicznych, stanowiąc m.in. wytyczną dla finansowania istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu ochrony środowiska działań przez NFOŚiGW.

II Polityka ekologiczna Państwa (dokument z perspektywą do 2025 roku)

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej jest zasada zrównoważonego rozwoju, uzupełniona szeregiem zasad pomocniczych i konkretyzujących, które znalazły zastosowanie w rozwiniętych demokracjach. Program stanowi realizację poniższych zasad polityki ekologicznej państwa w skali gminy, Zasady te odzwierciedlają tendencje europejskie polityki ekologicznej: zasady przezorności, wysokiego poziomu ochrony środowiska, równego dostępu do środowiska przyrodniczego, regionalizacji, uspołecznienia, „zanieczyszczający płaci”, prewencji, stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT), subsydiarności, klauzul oraz zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

Dokument zakłada w dziedzinie przemysłu i energetyki wdrażanie metod czystszej produkcji, poprawę efektywności energetycznej, a także stosowanie alternatywnych surowców oraz alternatywnych i odnawialnych źródeł energii. Zakłada również zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Działaniom w zakresie zmniejszenia energochłonności musi towarzyszyć kontynuowanie przedsięwzięć zmieniających sposób zaspokajania istniejących potrzeb energetycznych, przede wszystkim strukturę wykorzystania nośników energii, w kierunku dalszego zwiększania udziału energii elektrycznej w ogólnym zużyciu energii finalnej, zwiększenia udziału w produkcji energii gazu i ropy naftowej, poprawy jakości węgla i innych paliw, a także wzrostu udziału w produkcji energii elektrycznej i ciepłej energetycznych nośników odnawialnych oraz pochodzących z odpadów.

Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii ułatwi przede wszystkim osiągnięcie założonych w polityce ekologicznej państwa celów w zakresie obniżenia emisji zanieczyszczeń odpowiedzialnych za zmiany klimatyczne oraz substancji zakwaszających. Wykorzystanie istniejących zasobów energii odnawialnej i zwiększenie ich potencjału będzie bowiem sprzyjać oszczędzaniu zasobów nieodnawialnej i zwiększenie ich potencjału będzie

bowiem sprzyjać oszczędzaniu zasobów nieodnawialnych oraz wspomagać działania na rzecz poprawy warunków życia obywateli i rozwoju wielu sektorów gospodarki w sposób łączący efekty ekonomiczne z poszanowaniem środowiska.

4.2. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Głównym celem dokumentu jest **poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKP w Polsce**. Jednym z ważniejszych aspektów jest obszar bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrony środowiska. Wskazane są działania i kierunki interwencji dotyczące inwestycji energetycznych, poprawa sieci przesyłowych oraz dystrybucyjnych. Ważnym z punktu widzenia uczestnictwa w UE jest modyfikacja i coraz szersze wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, ograniczenie wykorzystania węgla oraz dbałość o stan środowiska w Polsce. Te działania wiążą się także z potrzebą zapewnienia obywatelom bezpieczeństwa w przypadku nagłych zjawisk przyrodniczych czy zmian klimatycznych. Wdrożenie zintegrowanego zarządzania środowiskiem jest niezbędne do wzrostu poziomu ochrony środowiska, poprawienia warunków środowiskowych oraz ograniczenia ryzyka związanego ze zmianami klimatu.

Niniejszy dokument jest spójny z omawianym nadrzędnym dokumentem strategicznym a struktura Programu odnosi się do jednego z ważniejszych celów strategicznych.

Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska

Kierunek interwencji: *Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne*

- Wdrożyć i sfinansować projekty modernizujące infrastrukturę elektroenergetyczną, naftową i gazową
- Uruchomić programy zachęcające do zachowań proefektywnościowych, działania dywersyfikujące źródła energii, dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Polski i transformacja w kierunku zielonej gospodarki

Kierunek interwencji: *Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych*

- Ułatwienie procesów inwestycyjnych
- Rozbudowa i modernizacja sieci dystrybucyjnych i przesyłowych oraz wymiana ich przestarzałych elementów

Kierunek interwencji: *Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki*

- Bardziej efektywne korzystanie z zasobów naturalnych
- Wdrożenie programu rozwoju innowacyjnych technologii środowiskowych
- Wsparcie wiodących w tym obszarze ośrodków badawczych oraz przedsiębiorstw

Kierunek interwencji: *Zwiększenie poziomu ochrony środowiska*

- Wprowadzenie monitorowania i ochrony różnorodności biologicznej i przeciwdziałania fragmentacji ekosystemów
- Ustanowienie narzędzi finansowania różnorodności biologicznej (w tym podnoszenia świadomości ekologicznej obywateli)
- Wprowadzenie instrumentów polityki publicznej integrujących działania w poszczególnych sektorach dla zwiększenia ochrony klimatu
- Ograniczenie negatywnych skutków powodzi poprzez minimalizowanie ryzyka powodziowego, wdrożenie systemu zintegrowanego zarządzania zlewniami oraz odbudowę naturalnej retencji wodnej

Wdrożenie programów małej retencji wodnej na obszarach szczególnie narażonych na powódź i suszę.

4.3. Krajowy Plan Ochrony Powietrza

Jednym z sektorowych dokumentów, z którym powinny być spójne Programy Ochrony Środowiska jest Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030) opracowany przez Ministerstwo środowiska Departament Ochrony Przyrody w roku 2015.

Krajowy Program Ochrony Powietrza jest średniookresowym dokumentem planistycznym, który stanowi element spójnego systemu zarządzania ze średniookresową Strategią „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”

Cel 3 Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” (BEIŚ) - Poprawa stanu środowiska

Kierunek Interwencji 3.3: *Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki, stwierdza konieczność przygotowania Krajowego Programu Ochrony Powietrza, wyznaczającego główne cele do realizacji w programach ochrony powietrza na szczeblu regionalnych i wojewódzkim*

Zagadnienia ochrony powietrza są uwzględnione w dokumentach, planach, programach, które stanowią podstawę do wyznaczania kierunków podejmowanych działań na poziomie wojewódzkim. Dlatego też należy je uwzględnić z niniejszym Programie Ochrony Środowiska.

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Przyrody jest **poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, z naciskiem na ochronę ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, przyczyniając się tym samym do poprawy stanu jakości powietrza.**

4.4. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022 (KPGO 2022) przyjęty uchwałą Rady Ministrów dn. 1 lipca 2016. Dokument obejmuje zakres działań niezbędnych dla zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju. Dokument ten, oprócz kontynuacji dotychczasowych zadań, zawiera nowe cele i zadania, które dotyczą 6 kolejnych lat, a perspektywistycznie okresu do 2030 r.

KPGO 2022 wpisuje się w strategiczne dokumenty przyjęte na poziomie UE i krajowym. Zgodnie z założeniami KPGO, przede wszystkim należy zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami – a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć złożone cele. Program odnosi się do odpadów, które Powstały w Polsce, a przede wszystkim do odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych, odpadów opakowaniowych, a także komunalne osady ściekowe odpadów będących przedmiotem transgranicznego ich przemieszczania.

Głównym celem jest **określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki w obiegu zamkniętym**. Celami wskazanymi w dokumencie są również m.in.:

- a) Zapobieganie Powstawaniu Odpadów
- b) Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
- c) Dążenie do zmniejszenia ilości składowanych odpadów
- d) Osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu
- e) Zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów

W celu osiągnięcia wymienionych celów określone zostały kierunki działań dotyczące edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, oraz m.in. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych mających na celu wzrost świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

4.5. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Plany gospodarki odpadami opracowuje się dla osiągnięcia celów założonych w polityce ochrony środowiska, oddzielenia tendencji wzrostu ilości wytwarzanych odpadów i ich wpływu na środowisko od tendencji wzrostu gospodarczego kraju, wdrażania hierarchii

sposobów postępowania z odpadami, zasad samowystarczalności i bliskości, a także utworzenia i utrzymania zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska.

Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022 został uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr XXIII/532/16 w dn. 28 grudnia 2016 r. Jest on zgodny z przepisami prawa krajowego i unijnego w zakresie gospodarki odpadami oraz z zapisami zawartymi w Krajowym planie gospodarki odpadami 2022 i służy realizacji celów w nim zawartych. Dokument wpisuje się w strategiczne dokumenty przyjęte na poziomie Unii Europejskiej, krajowym oraz wojewódzkim.

WPGO 2016 obejmuje wszystkie rodzaje odpadów wytwarzane na terenie województwa oraz przywożone na ten obszar. Plan zawiera harmonogram zadań, które mają służyć realizacji przyjętych celów wraz ze wskazaniem terminu ich wykonania, wykonawcy i źródeł finansowania.

Główne cele jakie określa WPGO 2016 w zakresie gospodarki odpadami:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności niebezpiecznych,
- ograniczenie marnotrawstwa żywności,
- ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska, poprzez działania na etapach wydobycia surowców, produkcji i konsumpcji,
- wysoki poziom selektywnego zbierania odpadów, głównie odpadów niebezpiecznych i odpadów przeznaczonych do recyklingu,
- składowanie odpadów ograniczone do minimum,
- remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym nielegalnych i nieczynnych składowisk odpadów,
- wyeliminowanie praktyk nielegalnego postępowania z odpadami,
- wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców województwa.

Zasadniczym elementem prowadzonego monitoringu realizacji WPGO 2016 będzie sprawozdawczość, realizowana w formie sprawozdania z realizacji planu gospodarki odpadami obejmującego okres 3 lat sprawozdawczych według stanu na 31 grudnia roku kończącego ten okres. Sprawozdanie z województwa planu gospodarki odpadami przygotowuje Zarząd Województwa i przedkłada je Sejmikowi Województwa oraz Ministrowi Środowiska w terminie 12 miesięcy po upływie okresu sprawozdawczego. Monitoring dotyczyć będzie przede wszystkim kontroli realizacji poszczególnych działań oraz osiągnięcia

planowanych wskaźników. Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym.

4.6. Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020 uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr XIX/445/16 z dnia 30 sierpnia 2016 roku, jest narzędziem realizacji polityki ochrony środowiska, zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych, w województwie. Określa obszary, kierunki interwencji i zadania służące poprawie stanu środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego jego mieszkańców. Zapewnia ciągłość działań związanych z tworzeniem warunków zrównoważonego rozwoju województwa jest kontynuacją i rozszerzeniem planów określonych w Programie Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018.

4.7. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025

Dokument **Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025** powstał w wyniku aktualizacji Strategii z 2005 r. i jest trzecim już etapem planowania strategicznego zapoczątkowanego w 1999 r. przez władze regionu. Głównym celem Strategii jest „Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i mazur z regionami Europy”, przy czym:

- **spójność ekonomiczna** oznacza wzrost gospodarczy umożliwiający osiągnięcie i utrzymanie przez województwo udziału własnego w produkcie krajowym brutto na poziomie co najmniej 3%;
- **spójność przestrzenna** to włączenie się województwa (formalne i jakościowe) do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce oraz w transeuropejską sieć korytarzy transportowych;
- **spójność społeczna** rozumiana jest jako tworzenie miejsc pracy i wzrost przedsiębiorczości (oferta nowych miejsc pracy skierowana zostanie przede wszystkim do ludzi młodych z uwagi na ich naturalną aktywność, mobilność, otwartość na zdobywanie nowych kwalifikacji), a także poprawę warunków życia ludności (w szczególności dostępu do usług publicznych) zbliżającą do standardów życia występujących w Unii Europejskiej.

Cel strategiczny 4. Nowoczesna infrastruktura rozwoju

Cel strategiczny realizowany będzie przez trzy cele operacyjne, którymi są:

- zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności;
- dostosowana do potrzeb sieć nośników energii;
- poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.

W ramach pierwszego celu operacyjnego *zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności* głównie zakłada się działania w kierunku:

- Inwestycji teleinformatycznej
- Inwestycjedrogowe
- Inwestycje kolejowe
- Transport lotniczy
- Komunikacja i transport wodny
- Infrastruktura graniczna
- Zintegrowany transport publiczny w ośrodkach miejskich w szczególności w największych miastach regionu

Drugi cel *dostosowanie do potrzeb sieć nośników energii* dotyczy działań z zakresu modernizacji i budowy:

- Sieci gazowej
- Sieci energetycznej
- Sieci ciepłowniczej oraz
- Wykorzystania OZE i węglowodorów łupkowych

Dla trzeciego celu operacyjnego *poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego* przewiduje się działania w kierunku:

- zapewnienia ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych
- poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

4.8. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2010-2020

Uchwałą nr VI/56/11 Rada Miejska w Rynie dnia 27 kwietnia przyjęła „Strategię rozwoju Miasta i gminy Ryn na lata 2010-2020”. Strategia rozwoju gminy jest jednym z podstawowych dokumentów określających kierunki inwestowania, ale również bieżącego zarządzania gminą. Wyznaczając kierunki strategiczne dla gminy Ryn dokonano określenia głównych celów strategii.

Misją gminy jest:

Wzrost jakości życia mieszkańców zapewniony poprzez rozwój lokalny w sferze przestrzenno-gospodarczej w powiązaniu ze sferą społeczną integrującą mieszkańców celem budowy społeczeństwa opartego na więzi, współodpowiedzialności i zadowolenia mieszkańców.

W formułowaniu wizji strategicznej wykorzystano następujące, główne założenia:

1. Wykorzystanie rosnącego potencjału rozwoju wynikający z położenia

i walorów krajobrazowych

2. Otwarcie na turystykę i rekreację jako bardzo istotny kierunek rozwoju gospodarczego gminy Ryn

3. Intensyfikacja działań społecznych w powiązaniu z działaniami infrastrukturalnymi w gminie Ryn

STREFA PRZESTRZENNO GOSPODARCZA

Cel III: "Gospodarka komunalna i ochrona środowiska"

Cele szczegółowe przewidziane do realizacji w ramach strategii dla realizacji powyższego celu:

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej (III.1).
2. Rozbudowa infrastruktury unieszkodliwiania odpadów (III.2)
3. Modernizacja dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (jako infrastruktura dostępu) (III.3)
4. Działania w zakresie infrastruktury energetycznej i odnawialnych źródeł energii (III.4)
5. Współdziałanie z sąsiednimi gminami na rzecz rozwiązywania kluczowych problemów infrastrukturalnych (III.4)

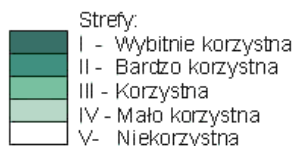
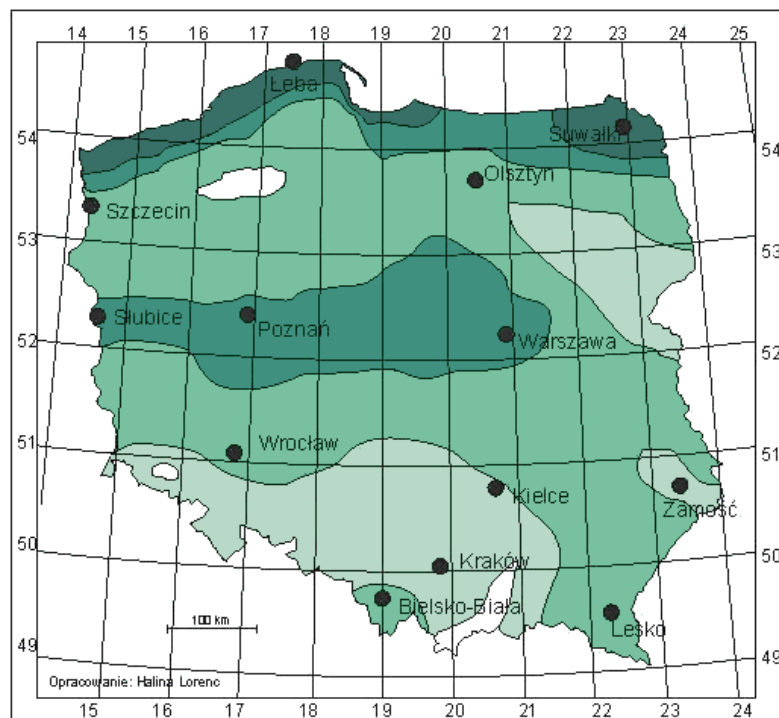
5. Ocena stanu środowiska

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Klimat to charakterystyczny dla danego obszaru zespół zjawisk i procesów atmosferycznych, określany na podstawie wieloletnich obserwacji pogody dla danego regionu. Należy do jednego z czynników ekologicznych wpływających na występowanie i życie organizmów. Ziemi klimat jest bardzo zmienny. Odnotowano w ostatnich latach szereg anomalii pogodowych, takie jak nietypowe huragany, susze, powodzie, topnienie lodowców. Zmiany obserwowane w ciągu ostatnich dwóch stuleciach, kojarzyć można ze zwiększającym się zużyciem zasobów naturalnych, przede wszystkim surowców energetycznych. Zużycie ich, stosowanie do zaspokajania potrzeb energetycznych gospodarki oraz mieszkańców jest powodem rosnącej emisji gazów cieplarnianych, a co za tym idzie wzrost stężenia tych gazów w atmosferze oraz pogłębianie się efektu cieplarnianego, co prowadzi do powstawania niekorzystnych zmian klimatycznych. Największy udział z emisji gazów cieplarnianych ma energetyka, której rozwój wzrasta wraz ze zwiększeniem się potrzeb ludności.

Klimat gminy Ryn charakteryzuje się silnymi wpływami kontynentalnymi. Klimat jest tu warunkowany w dużej mierze sąsiedztwem Morza Bałtyckiego, a także położeniem w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich. Niewielkie deniwelacje terenu w okolicy nie mają kluczowego znaczenia. Charakterystyczną cechą klimatu jest także występowanie przymrozków późną wiosną i wczesną jesienią. Średnia ich liczba wynosi 161 dni. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 6,7 °C. Najwyższe średnie maksima temperatury występują w lipcu ze średnią 17,5 °C. Najzimniejszym miesiącem jest luty, ze średnią temperaturą 4,7 °C. Warunki lokalnego klimatu mogą być nieco odmienne od klimatu panującego w regionie, zależnie od: rzeźby terenu i pokrycia terenu. W rejonie gminy Ryn nie obserwuje się dużych różnic warunków klimatycznych, ze względu na małe urozmaicenie rzeźby terenu, niezbyt wysoki stopień pokrycia terenami leśnymi i niski stopień urbanizacji. Okres wegetacyjny trwa średnio 194 dni, gdzie początek przypada na trzecią dekadę kwietnia, a koniec w ostatnich dniach października. Średnia roczna suma opadów kształtuje się na poziomie 529 mm. Minimum opadów przypada na luty - styczeń, zaś maksimum sierpień – lipiec. Jeśli chodzi o opady śniegu największa ilość spada w miesiącach grudzień – marzec, a średnia liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi 107 dni. Przeważają wiatry zachodnie (60%) występujące głównie w miesiącach letnich, natomiast pozostałe w zimie wieją głównie wiatry wschodnie. Według danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddział Warszawski Ośrodek meteorologii Autor Halina Lorenc, gmina Ryn leży w II strefie energetycznej wiatru w Polsce – bardzo korzystnej.

Strefy energetyczne wiatru w Polsce Mezoskala

Ośrodek
Meteorologii

Aktualizacja mapy na podstawie okresu obserwacyjnego 1971-2000

Źródło: <http://energiazwiatru.w.interia.pl>

Ze względu na rodzaj źródła można mówić o emisji zanieczyszczeń:

- punktowej - dotyczy emisji z zakładów, powstającej w wyniku energetycznego spalania paliw oraz przemysłowych procesów technologicznych, są to emitory jednostek organizacyjnych o znaczącej emisji zanieczyszczeń – kominy,
- liniowej - to głównie emisja komunikacyjna z transportu samochodowego, kolejowego, wodnego i lotniczego,
- powierzchniowej - jest sumą emisji z palenisk domowych, oczyszczalni ścieków w otwartych urządzeniach oczyszczających i składowania odpadów.

Dla jakości powietrza ważną grupą emisji jest emisja komunikacyjna z transportu kołowego. Gmina Ryn posiada dobrze rozwinięty układ komunikacyjny. W granicach administracyjnych gminy układ komunikacji drogowej tworzą drogi:

- Droga krajowa nr 59 (Giżycko - Ryn - Mrągowo - Stare Kiełbonki - Rozogi), klasy technicznej G. Droga ta stanowi połączenie komunikacyjne gminy

z sąsiednimi gminami oraz najbliższymi miastami m.in. z miastem Giżycko oraz z miastem Mrągowo.

- Drogi wojewódzkie: nr 592 klasy technicznej G na trasie Bartoszyce – Kętrzyn – Sterławki Wielkie – Giżycko, nr 642 klasy technicznej Z na trasie Sterławki Wielkie – Ryn – Woźnice, nr 643 klasy technicznej Z na trasie Wilkasy – Kozin – droga krajowa nr 16
- Drogi powiatowe nr 1616N, 1622N, 1726N, 1728N, 1733N, 1737N, 1778N, 1787N, 1789N, 1791N
- Dodatkowo 25 dróg publicznych gminnych na terenie miasta i gminy Ryn, stanowiących uzupełnienie dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych

Źródło zanieczyszczeń stanowi emisja spalin samochodowych, zwłaszcza na odcinkach tras o największym na tym terenie natężeniu ruchu pojazdów. Emisja koncentruje się liniowo wzdłuż przebiegu tras, głównie drogi krajowej. W związku z powyższym ważne jest aby systematycznie poprawiać jakość dróg. Stosować nawierzchnie utwardzone, naprawiać istniejące drogi oraz stosować najnowsze rozwiązania. Warto pamiętać, iż alternatywne środki transportu pozwalają odciążyć ruch samochodowy, przez co przyczyniają się do redukcji emisji spalin.

Ocena jakości powietrza w Polsce jest realizowana w oparciu o odpowiednie akty prawne, które definiują system monitoringu powietrza, określają zakres i sposób badania, określają minimalną liczbę stacji oraz metody i kryteria oceny. Podstawowym prawem regulującym te przepisy jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Gmina Ryn leży w strefie warmińsko-mazurskiej, dla której przyjęto Uchwałę Nr IV/96/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dn. 16 lutego 2015r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀ wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM₁₀.

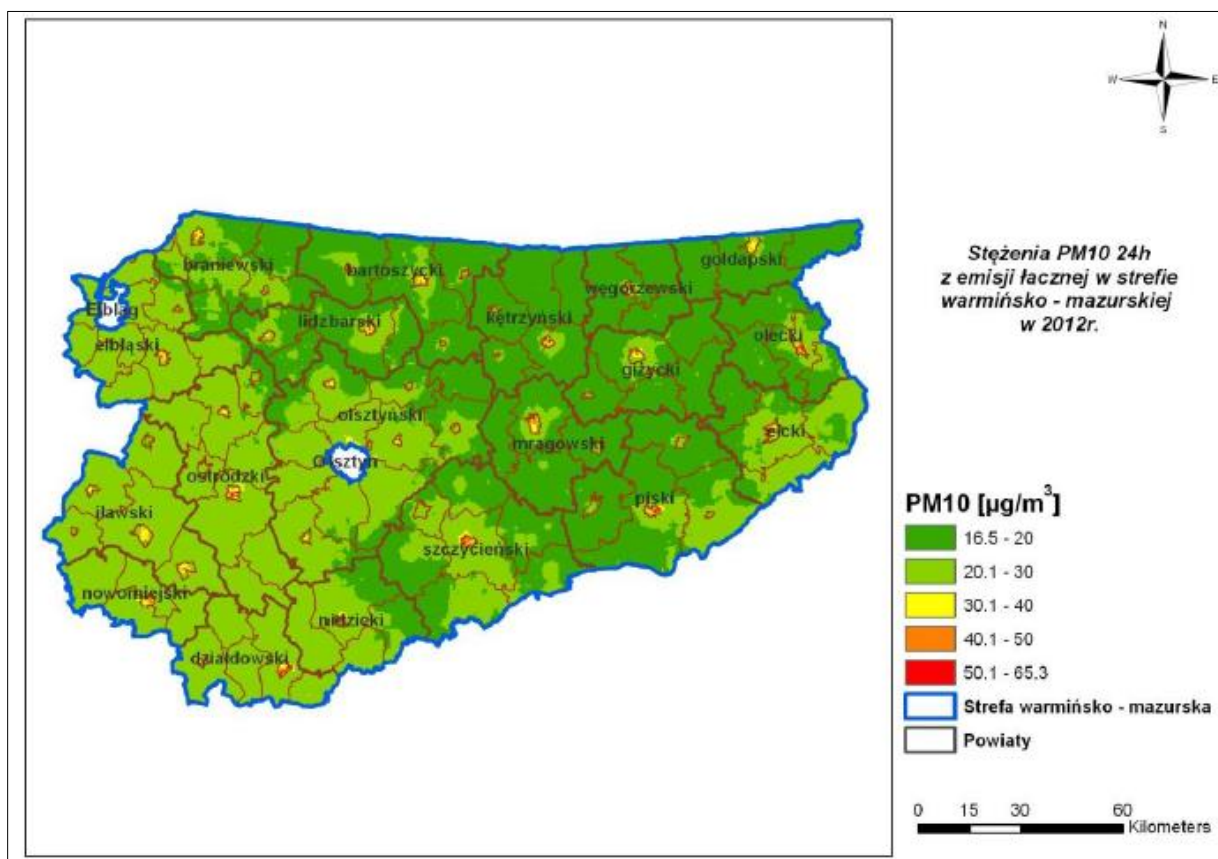
Pył zawieszony ma bardzo negatywne oddziaływanie na zdrowie ludzkie. Ze względu na swoje małe rozmiary, z łatwością może przedostawać się do organizmu, powodując poważne skutki. Natomiast długa ekspozycja na działanie benzo(s)pirenu może powodować wiele niekorzystnych zmian w organizmie. Wykazano, że związek ten ma silnie działanie konkerogenne, mutogenne czy teratogenne.

Ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za 2011 i 2012 rok, wykonana przez Wojewódzki Inspektorat Środowiska w Olsztynie, w których strefa ta została zakwalifikowana do klasy C pod względem ochrony zdrowia mieszkańców. Realizacja zadań

wynikających z Programu Ochrony Powietrza ma na celu zmniejszenie stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu w danej strefie do poziomów dopuszczalnych/docelowych i utrzymywania ich na takim poziomie.

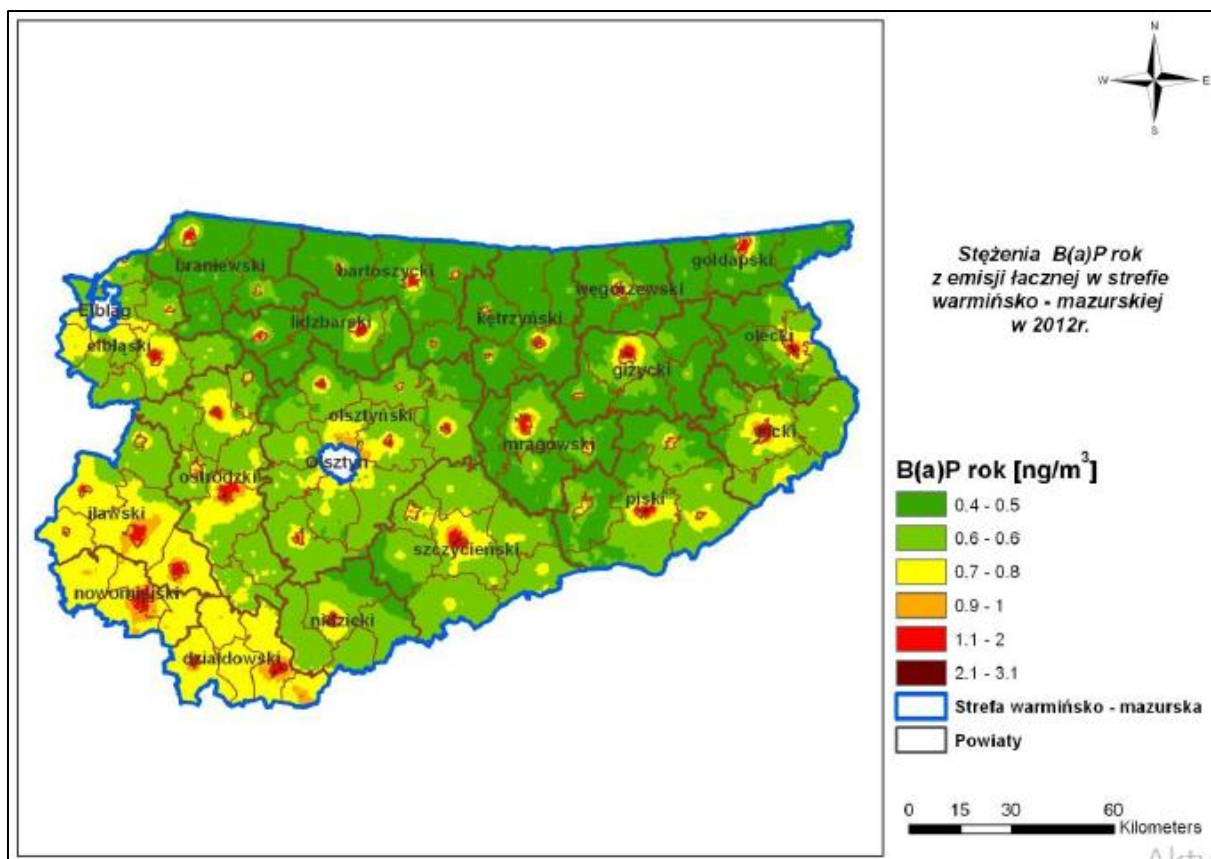
Niniejszy dokument opracowano w związku z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania 24h oraz poziomu docelowego bezno(a)pirenu o okresie uśredniania rok w powietrzu, w 2011 i 2012 r. Pomiary zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM₁₀ w 2011 i 2012 roku prowadzone były w oparciu o cztery stacje pomiaru znajdujące się w Ostródzie, Mrągowie, Gołdapi i Nidzicy. Wskazały one że stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania wyników 24h przekroczyły poziom dopuszczalny (50 µg/m³) w Nidzicy o 18,6%. Natomiast stężenie roczne B(a)P przekroczyło poziom docelowy (1 ng/m³) o 390%.

Mapa 2. Stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania wyników 24h w strefie warmińsko-mazurskiej pochodzące z łącznej emisji wszystkich typów w 2012 r.

Źródło: Uchwała nr IV/96/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 lutego 2015r.

Stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania wyników 24h pochodzące z łącznej emisji na obszarze osiągają wartości od 16,5 µg/m³ do 65,3 µg/m³, dochodząc do 130,6% poziomu dopuszczalnego. Gmina Ryn znajduje się na obszarze o najniższym przedziale stężenia.

Mapa 3. Stężenia B(a)P o okresie uśredniania wyników rok w strefie warmińsko-mazurskiej pochodzące z łącznej emisji wszystkich typów w 2012 r.

Źródło: Uchwała nr IV/96/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 lutego 2015r.

W stężeniach całkowitych B(a)P o okresie uśredniania wyników rok na przeważającym obszarze przeważa udział emisji napływającej. W obszarach przekroczeń poziomu docelowego przeważa emisja powierzchniowa.

Działania jakie należy prowadzić w celu zmniejszenia stężeń w powietrzu niebezpiecznych związków to m.in. ograniczanie wypalania traw, likwidacja lub wymiana indywidualnych systemów grzewczych na niskoemisyjne, odpowiednie gospodarowanie odpadami komunalnymi, bez ich spalania, używać paliwa węglowego dobrej i sprawdzonej jakości.

Tabela 8. Analiza SWOT - ochrona klimatu i jakości powietrza

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Brak zanieczyszczeń punktowych emitowanych przez większe zakłady przemysłowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak wykorzystania odnawialnych źródeł energii • Wzrost liczby samochodów • Wysokie stężenie pyłu zawieszonego PM10 oraz bezno(a)pirenu w wyniku tzw. niskiej emisji do atmosfery.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu nawierzchni dróg • Termomodernizacja budynków • Wzrost świadomości społecznej w dziedzinie zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza dzięki prowadzeniu działań edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki udział emisji niskiej (z ogrzewania indywidualnego) • Niewłaściwe stosowanie środków ochrony roślin i nawozów przez rolników

5.2. Zagrożenia hałasem

Hałas, według ustawy Prawo ochrony środowiska, jest określany jako dźwięki o częstotliwości od 16Hz do 16 000 Hz. Z fizycznego punktu widzenia hałas, czyli odbierane jako dokuczliwe, przykre i szkodliwe dźwięki, to drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, najczęściej powietrza. Wyróżnia się główne trzy rodzaje hałasu, według źródła powstawania hałasu: hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych, hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego, hałas komunalny występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Gmina Ryn charakteryzuje się niewielkim stopniem zurbanizowania, przez co hałas przemysłowy, stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym. Ten rodzaj hałasu występuje jedynie na terenach sąsiadujących z zakładami produkcyjnymi. Najbardziej narażone na hałas przemysłowe są budynki mieszkalne położone w pobliżu obiektów. Potencjalne źródła na terenie gminy to m.in. urządzenia i instalacje chłodnicze, wolnostojące maszyny nieposiadające zabezpieczeń akustycznych, maszyny i urządzenia pracujące w pomieszczeniach nieprzystosowanych oraz transport wewnątrzzakładowy.

Najbardziej uciążliwy jest hałas pochodzący z komunikacji drogowej. Środki transportu są ruchomymi źródłami hałasu decydującymi o parametrach klimatu akustycznego przede wszystkim na terenach zurbanizowanych. Przez Ryn przebiega ważna regionalna linia drogowa, a więc droga Mrągowo-Giżycko, co wpływa na klimat akustyczny rejonu, a w szczególności na obszar gminy Ryn. Najbardziej odczuwalne natężenie jest to w centrum miejscowości oraz wzdłuż głównych dróg wiodących przez miejscowość. Zgodnie z zapisami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego miasta Ryn planowana jest budowa obwodnicy, która zdecydowanie będzie miała korzystny wpływ na zmniejszenie natężenia

hałasu, jak również rozproszyłaby powstające zanieczyszczenia wynikające z transportu komunikującego.

Szacuje się, że w skali kraju 25% mieszkańców jest narażona na ponadnormatywny hałas w mieszkaniach występujący w wyniku stosowania "oszczędnych" materiałów i konstrukcji budowlanych. Według polskiej normy, poziom hałasu pochodzący od instalacji i urządzeń budynku może wynosić w ciągu dnia 30-40 dB, nocą 25-30 dB.

Tabela 9. Analiza SWOT - klimat akustyczny

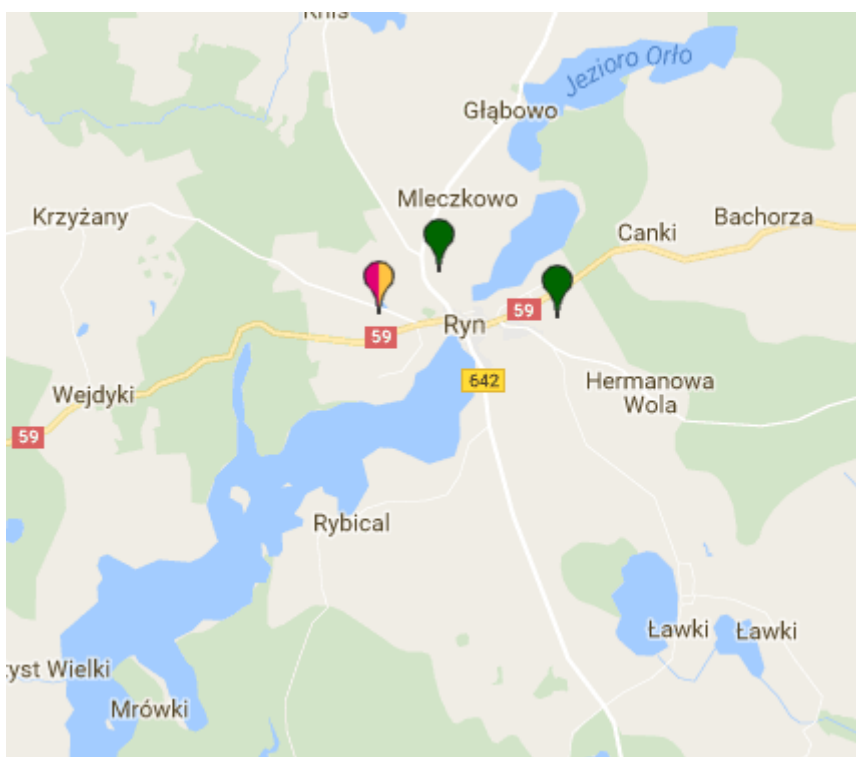
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Brak zakładów w nadmiernym stopniu emitujących hałas do środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Słaby stan nawierzchni • Obecność drogi krajowej oraz dróg wojewódzkich na terenie gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa infrastruktury drogowej • Wykonanie map akustycznych	<ul style="list-style-type: none"> • Przekroczenia norm natężenia hałasu wynikające z przebiegającej przez gminę DK 59 • Rosnąca liczba pojazdów na drogach

5.3. Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM) zaliczane jest do podstawowych zanieczyszczeń środowiska. Dzieli się je na naturalne i antropogeniczne. Naturalne - stale występują w otoczeniu i określa się je mianem „tła”. Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne od zawsze występuje w środowisku. Pochodzi ono z naturalnych źródeł takich jak Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast promieniowanie antropogeniczne związane jest szczególnie z liniami elektroenergetycznymi i instalacjami radiokomunikacyjnymi. Głównymi źródłami sztucznego promieniowania są: stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje i linie energetyczne, stacje radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie, wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji, a nawet urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp. Ciągły rozwój techniki powoduje znaczny wzrost ilości promieniowania elektromagnetycznego.

Na terenie gminy Ryn najpoważniejszym źródłem promieniowania elektromagnetycznego są stacje bazowe telefonii komórkowej. Zlokalizowane są zarówno na terenie miasta jak i w jego otoczeniu. Instalacje te emitują niejonizujące promieniowanie

elektromagnetyczne, generowane przez anteny stacji w czasie jej pracy, a ich moc promieniowana izotropowa jest różna w zależności od wielkości bazowej. Pola elektromagnetyczne są wypromieniowywane na bardzo dużych wysokościach. Ponadto źródłem pól elektromagnetycznych są linie energetyczne i urządzenia elektromagnetyczne. Postęp cywilizacyjny będzie stale powodował wzrost oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko. W związku z tym wzrośnie poziom tła promieniowania elektromagnetycznego, jak i zwiększenie liczby i powierzchni obszarów o podwyższonym poziomie natężenia promieniowania.

Mapa 4. Lokalizacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego w gminie Ryn

Źródło: <http://beta.btsearch.pl/?dataSource=locations&network=&standards=&bands=&center=53.930147%2C21.51335&zoom=12>

Aby ograniczyć wpływ promieniowania elektromagnetycznego należy tworzyć strefy ochronne wokół jego źródeł. Odpowiednia wysokość masztu anteny oraz dobór właściwych parametrów pracy stacji bazowych powoduje, że nie wywierają one negatywnego wpływu na ludzi.

Tabela 10. Analiza SWOT - pole elektromagnetyczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • BRAK	<ul style="list-style-type: none"> • Brak nadajników radiowych/telewizyjnych • Nieliczne stacje bazowe telefonii komórkowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Racjonalny dobór lokalizacji powstających instalacji i urządzeń stanowiących źródła PEM pozwoli uniknąć negatywnych oddziaływań na zdrowie ludzi i środowisko	<ul style="list-style-type: none"> • Brak linii energetycznych o napięciu powyżej 110kV

5.4. Gospodarowanie wodami

Gospodarka wodna w Polsce jest prowadzona w oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 469 ze zm.), tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz tzw. Dyrektywy Powodziowej. Ramowa Dyrektywa Wodna wprowadza podział terytorialny na Jednolite Części Wód (JCW), które stanowią podstawowe jednostki gospodarki wodnej oraz monitoringu i ochrony środowiska i obejmują zbiorniki wód stojących, cieki, przybrzeżne fragmenty wód morskich i wody podziemne .

Wspomniana ustawa reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Szczególnie mowa tutaj o kształtowaniu i ochronie zasobów wodnych, korzystaniu z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi. Gospodarowanie to musi być prowadzone z zachowaniem zasady racjonalnego i całościowego traktowania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, uwzględniając przy tym ich jakość i ilość. Należy korzystać w zasobów tak, aby działając zgodnie z interesem publicznym, nie dopuszczać do wystąpienia możliwego do uniknięcia pogorszenia ekologicznych funkcji wód oraz pogorszenia stanu ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio zależnych od wód.

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe są ważnym elementem różnorodności krajobrazowej terenu, a także decydują o funkcjonowaniu i bogactwie ekosystemów. Mają znaczenie zarówno społeczne jak i zdrowotne. Teren gminy znajduje się w dorzeczu Wisły. W południowej części gminy znajdują się jezioro Guber, Orło, Ołów, natomiast na południe od centrum

znajduje się największe i najgłębsze jezioro w gminie – jezioro Ryńskie, które położone jest na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich. Akwen ten jest wykorzystywany intensywnie turystycznie. Zbiornik zasilany jest sześcioma dopływami zlokalizowanych w różnych częściach jeziora. Ponadto w obrębie gminy występują także liczne oczka wodne, sieć kanałów melioracyjnych spełniające bardzo ważne funkcje melioracyjne oraz tereny stale zawodnione. Bardzo ważną rolę spełniają kanały i rowy melioracyjne tzw. sztuczne użytki wodne. Połączenie jezior kanałami doprowadziło do wyrównania ich poziomu i możliwość gospodarowania zasobami wodnymi jezior połączonych – regulowanie odpływu na Wisłę i Węgorapę, co stworzyło dogodne warunki dla rolniczego zagospodarowania gruntów wcześniej podmokłych.

Sieć hydrograficzna gminy Ryn przedstawia się następująco:

- Dorzecze Wisły – zasadnicza część jezior, kanały łączące te jeziora oraz ciek wodny
- Dorzecze Pregoty – jezioro Guber i jego zlewnia, obszar źródłowy i odcinek górnego biegu rzeki Guber,
- Zachodnia część zlewni jeziora Dejguny położona w granicach gminy, która w zależności od warunków hydrologicznych zasila dorzecze Wisły lub Pregoty.

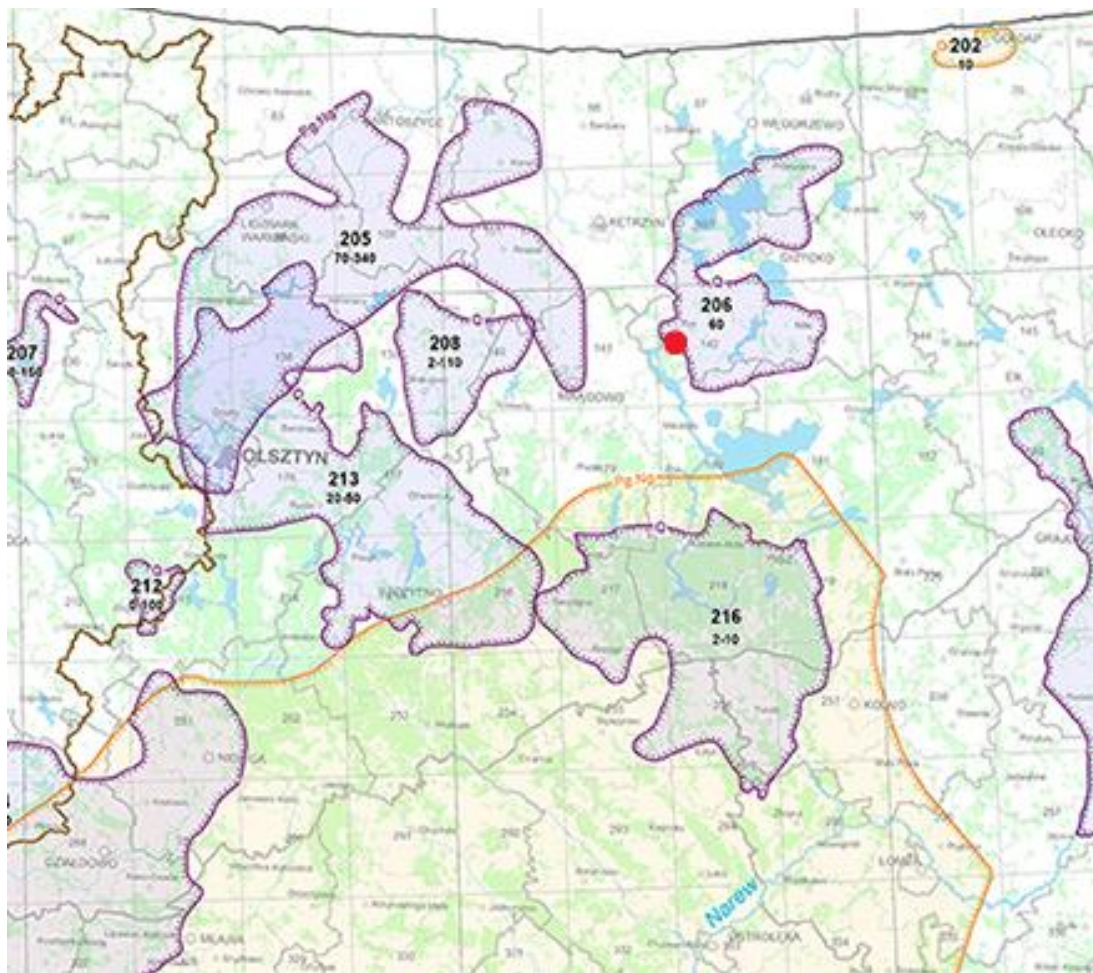
Wody powierzchniowe są zagrożone przede wszystkim punktowymi źródłami zanieczyszczeń oraz spływami powierzchniowymi z terenów rolniczych oraz zanieczyszczeniami wprowadzanymi przez opady atmosferyczne. Spływy powierzchniowe z terenów rolniczych występują w ograniczonym zakresie w stosunku do lat poprzednich, z racji ograniczenia terenów rolniczych położonych z zasięgu spływów.

Wody podziemne

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Państwowy Instytut Geologiczny gmina Ryn znajduje się w Regionie Narwi, Pregoty i Niemna. Poziomy wodny w utworach czwartorzędu, trzeciorzędu i przypuszczalnie kredy. Główny poziom użytkowy w utworach czwartorzędu to piaski i żwiry. W utworach trzeciorzędu: miocen, oligocen, eocen – piaski i żwiry, piaski mułkowate, paleocen – piaskowce i margle.

Izolacja pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego od powierzchni jest zróżnicowana – od braku izolacji po izolację połowiczną. Głębokość pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego kształtuje się w granicach do 20 m. Wodonośność, czyli potencjalna wydajność typowego otworu studziennego wynosi od 30 do 70 m³/h. Głębokość występowania pierwszego zwierciadła wód podziemnych, jak wynika z Mapy Hydrogeologicznej Polski PIG, kształtuje się w granicach od 5 do 20 m. Na terenie opracowania występują bardzo słabo przepuszczalne i nieprzepuszczalne.

Według Mapy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych część wschodnia gminy Ryn położona jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 206 Wielkie Jeziora Mazurskie. W części południowo-zachodniej gminy zbiornik ten posiada izolację od powierzchni nieciągłą lub niepełną, a w części południowej występuje część zupełnie bez jakiegokolwiek izolacji.

Mapa 5. Lokalizacja centrum gminy Ryn w otoczeniu GZWP nr 206
Źródło: <http://www.psh.gov.pl/plik/id,8030.jpg>

Na terenie gminy Ryn nie ma obecnie i nie przewiduje się pozyskiwania wód mineralnych. Osobną kwestią są wody geotermalne, które jak na razie są słabo rozpoznane, a być może mogłyby być częściowym rozwiązaniem pozyskiwania energii. Z analiz wynika, że tereny wschodniej części województwa warmińsko – mazurskiego posiadają płytsze pokłady wody cieplej ale o niższych parametrach temperaturowych. Gmina Ryn nie leży na złożach nisko- lub wysokotemperaturowych.

Głównym zagrożeniem dla wód podziemnych mogą być:

- chemizacja rolnictwa i leśnictwa,
- niedostateczny zasób systemów kanalizacyjnych,
- zanieczyszczenia z atmosfery

Tabela 11. Analiza SWOT - wody powierzchniowe i podziemne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobry stan chemiczny wód powierzchniowych • Wody podziemne dobrej jakości • Brak terenów silnie zurbanizowanych i przemysłowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Słabe klasy jakości wód powierzchniowych • Stosowanie nawozów chemicznych przez rolników
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z innymi jednostkami samorządowymi w celu poprawy stanu i jakości wód • Utrzymanie rowów melioracyjnych w dobrym stanie, co ograniczy spływ zanieczyszczeń z pól uprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczna konserwacja urządzeń melioracyjnych

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę pitną mieszkańców Gminy Ryn stanowi ujęcie wody ze stacji przy ul. Hanny Sawickiej w Rynie, posiadające dwie studnie o głębokości 54 m. średni pobór doboru wody wynosi 800 m³.

Sieć wodociągowa

Długość sieci wodociągowej na badanych obszarze w 2015 r. wyniosła 130,2 km. Zużycie wody na 1 mieszkańca wyniosło 36,1 m³. Ogólna liczba przyłączy sieci wodociągowej do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania to 1064 szt. na stan w 2015 r. W 2016 roku zgodnie z uzyskanymi informacjami od Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej (PGKiM) w Rynie Sp. z o.o., długość sieci wodociągowej wzrosła do 166,100 km, natomiast przyłączy było 1129 sztuk.

Tabela 12. Stan sieci wodociągowej na terenie gminy Ryn w roku 2015

Nazwa	długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam³]	zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m³]
Ryn	130,2	1 064	115,4	19,7
Ryn - miasto	24,6	210	80,0	27,5
Ryn - obszar wiejski	105,6	854	35,4	12,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS 2015 r.

Tabela 13. Zużycie wody w gminie Ryn w roku 2015

Nazwa	ogółem [dam³]	eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe [dam³]	zużycie wody na 1 mieszkańca [m³]
Ryn	211,4	115,4	36,1
Ryn - miasto	140,0	80,0	48,1
Ryn - obszar wiejski(5)	71,4	35,4	24,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS 2015 r.

Sieć kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacyjnej według danych GUS w 2015 r. miała długość 184,3 km, która objęła 1024 szt. przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Tak rozciągnięta sieć kanalizacyjna pozwoliła na odprowadzenie 158,0 dam³ ścieków. PGKiM przedstawiało, że w 2016 roku długość sieci kanalizacyjnej osiągnęła 186,300 km, a ilość przyłączy wyniosła 1091 sztuk. Cała gmina jest obsługiwana przez jedną oczyszczalnię ścieków znajdującą się przy ul. Partyzantów 9 w Rynie. Do oczyszczalni odprowadzono łącznie 216 000 m³ ścieków w 2016 roku.

Tabela 14. Stan sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Ryn w 2015 r.

Nazwa	długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	ścieki odprowadzone [dam³]
Ryn	184,3	1 024	158,0
Ryn - miasto	25,2	210	133,0
Ryn - obszar wiejski	159,1	814	25,0

Tabela 15. Analiza SWOT - gospodarka wodno-ściekowa

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta sieć kanalizacyjna i wodociągowa	<ul style="list-style-type: none"> • Brak zainteresowania korzystania z oczyszczalni przydomowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków • Możliwość uzyskania dofinansowania na cele inwestycyjne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenia spowodowane nieszczelnymi zbiornikami bezodpływowymi

5.6. Zasoby geologiczne

Według Kondrackiego (2002) Gmina Ryn położona jest w obrębie dwóch mezoregionów – Pojezierze Mrągowskie oraz Kraina Wielkich Jezior Mazurskich (mapa 6). Pojezierze Mrągowskie tworzy rodzaj garbu, o kulminacjach ponad 200 m n.p.m. Wyniesienia te zajmują największą część miasta i gminy Ryn. Garb ten poprzecinany jest w kierunku południkowym szeregiem rynien wypełnionych jeziorami. Lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują ok. 28% powierzchni regionu, z czego same lasy ok. 27%. Dominują krajobrazy naturalne glacialne pagórkowate, rzadziej spotykane są krajobrazy fluwioglacialne równinne i faliste. Powierzchnia mezoregionu prawie w całości została uformowana w fazie pomorskiej zlodowacenia Wisły. Najczęściej spotykane są utwory plejstoceńskie, głównie gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe zlodowacenia północnopolskiego, miejscami, we wschodniej części, w morenach czołowych. Stosunkowo liczne są też piaski i mułki kemów. Znacznie większy obszar gminy Ryn położony jest w obrębie mezoregionu Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Pokryty jest głównie lasem, dominuje krajobraz młodoglacjalny, ukształtowany w neogenie. Największy wpływ na obecną rzeźbę miała ostatnia faza zlodowacenia bałtyckiego. Łądołód usypywał położone równoleżnikowo ciągi wzgórz morenowych, zbudowane z glin, żwirów i gładów. Płynące pod lodem rzeki wypływały głębokie rynny, w ten sposób powstały jeziora mazurskie, połączone dziś systemem kanałów. Charakterystyczną cechą ukształtowania terenu gminy Ryn jest jego położenie w pasie Słabowo - Krzyżany - Ryn - Orło - Jeziorko-Skop. Strefa ta usytuowana jest

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

przeciętnie na wysokości 150-170 m n.p.m. z maksymalną kulminacją 173,9 m n/p/m na zachodzie (Krzyżany, Wejdynki) i 188,2 m n.p.m. na wschodzie (Skop). Występują tu duże nachylenia stoku 10%-20%. Wyróżnia się pas jezior Ryński – Ołów – Orło. Jednostki morfogenetyczne jakie można wyróżnić na omawianym obszarze to wysoczyzna moreny dennej, wysoczyzna czołowo-morenowa, rynna jezior Tałty – ryński – Ołów – Orło.

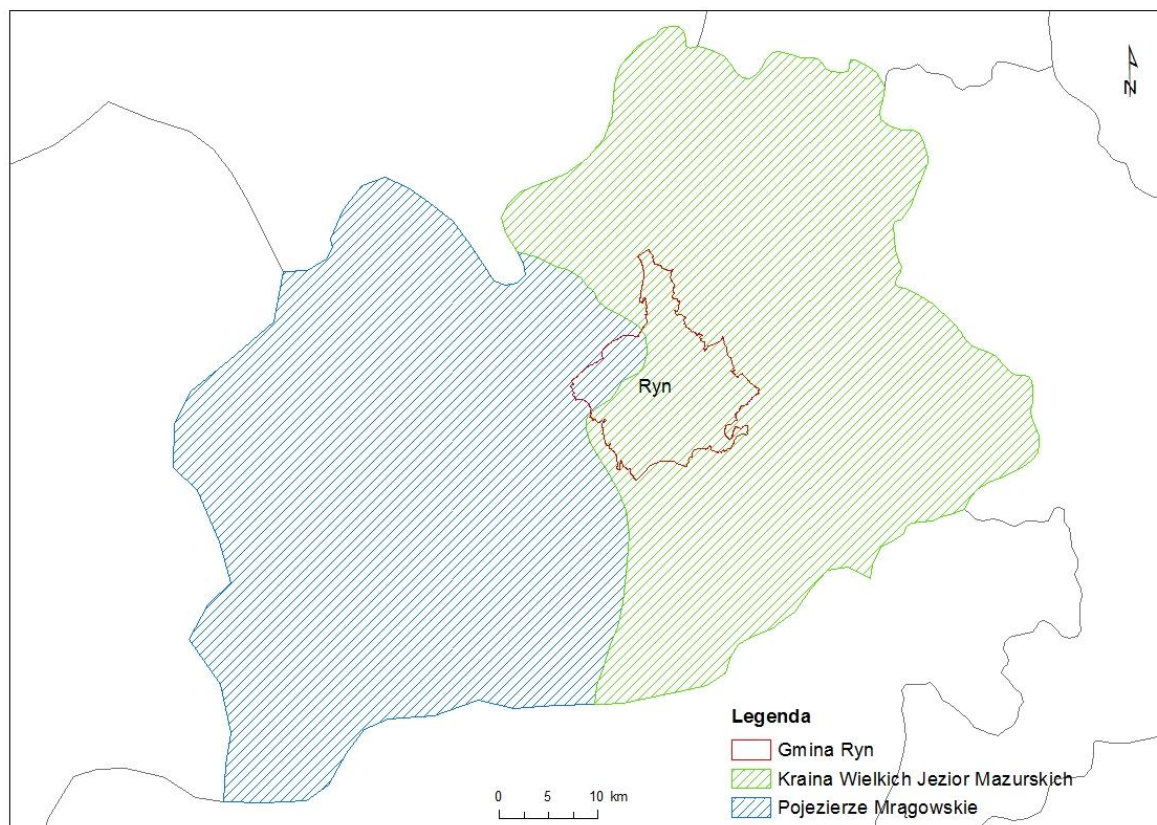
Na obszarze gminy Ryn nie występują udokumentowane złoża surowców. Na terenie gminy występuje kilka udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego: złożo Knis, złożo Knis I, złożo Knis II, złożo Rybical, złożo Kronowo, złożo Ryn, złożo Ryn II, złożo Ryn III, złożo Rynie.

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby w tys. ton		Wydobycie	Organ koncesyjny
			Geologiczne bilansowe	Przemysłowe		
1	Knis	Zaniechano wydobycie ze złoża	639298	b.d	b.d	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego
2	Knis I	Złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo	29610964	23735070	b.d	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego
3	Knis II	Złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo	493928	b.d	b.d	Starosta Powiatowy Giżycka
4	Rybical	Złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo	64	b.d	b.d	b.d
5	Kronowo	Zaniechano wydobycie ze złoża	404	b.d	b.d	b.d
6	Ryn	Zaniechano wydobycie ze złoża	23	b.d	b.d	b.d
7	Ryn II	Złożo eksploatowane	523395	b.d	115	Starosta Powiatowy

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

						Giżycka
8	Ryn III	Złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	514/107	b.d	b.d	Starosta Giżycki
9	Rynie	b.d	992,5	b.d	b.d	b.d

Źródło: Uchwała nr XLI/346/14 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 27 sierpnia 2014 r.

Mapa 6. Lokalizacja gminy Ryn na tle mezoregionów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych w geoserwis.gov.pl

Zagrożenia powierzchni ziemi

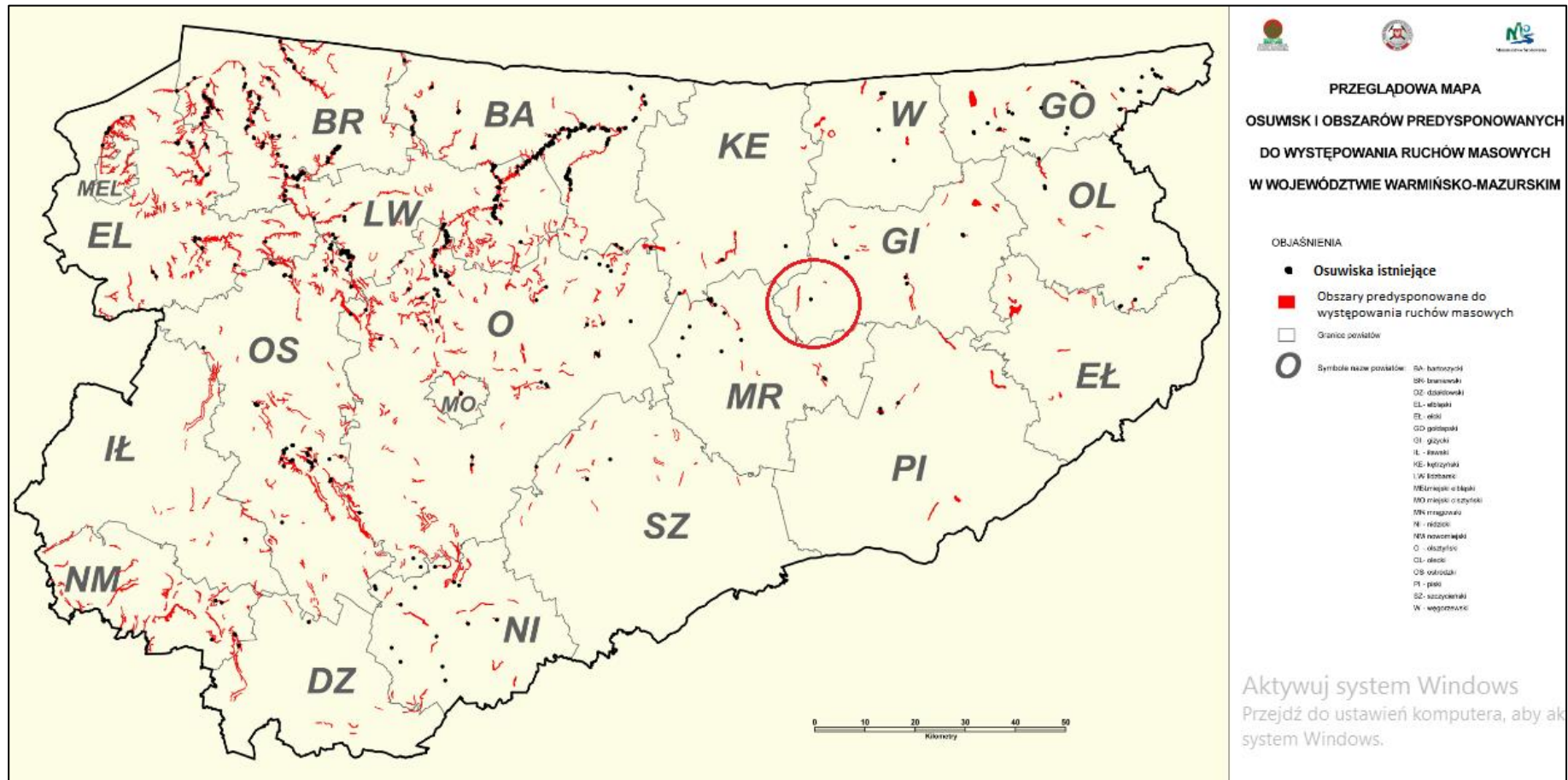
Powierzchnia ziemi narażona jest na geodynamiczne procesy czyli ruchy masowe ziemi. Ruchy te związane głównie są z działaniem sił przyrody takimi jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie wód gruntowych czy wezbrania rzek. Zjawiska te prowadzą do osuwania, spływania czy zapadania się powierzchni.

Wprowadzanie nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej, rekreacyjnej oraz infrastruktury technicznej wpływa na zmiany na powierzchni ziemi. Przekształcenia wynikają między innymi z budowy, rozbudowy dróg. Wykopy pod fundamenty powodują powstawanie mas ziemnych, które należy w odpowiedni sposób zagospodarować w granicach danego terenu.

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

Na terenie gminy Ryn, zgodnie z danymi pochodzącymi z zasobu państwowego Instytutu Geologicznego w oparciu o „Przeładową mapę osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w województwie warmińsko-mazurskim”, znajdują się miejsca osuwisk istniejących oraz obszary predysponowane do występowania ruchów masowych (mapa 7).

Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Ryc. 1. Wskazanie obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych na terenie gminy Ryn

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2011 r. Prawo ochrony środowiska Starosta prowadzi obserwację terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach. Oprócz procesów naturalnych zagrożeniem dla powierzchni ziemi jest działalność człowieka. Wyraża się on przez eksploatację kopalni, której efektem są rozległe zmiany terenu w formie wyrobisk a także zmian w ukształtowaniu rzeźby, co za tym idzie wzrost podatności na erozję odkrytych warstw ziemi i może następować obniżenie poziomu wód. Przekształcenia powierzchni zachodzą również podczas zabiegów agrotechnicznych związanych z uprawą ziemi. Zmiany nastąpiły także podczas budowy dróg, sieci infrastruktury oraz systemów melioracyjnych.

Tabela 16. Analiza SWOT – powierzchnia ziemi

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> Niski współczynnik degradacji	<ul style="list-style-type: none"> Degradacja powierzchni ziemi w wyniku działań rolniczych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> Korzystne położenie geograficzne	<ul style="list-style-type: none"> Wzmożona antropopresja powierzchni ziemi

5.7. Gleby

Obowiązek prowadzenia monitoringu, obserwacji zmian i oceny jakości gleby i ziemi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z zapisów art. 26 ustawy Prawo ochrony środowiska. Zadanie to ma na celu śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu, pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka (antropopresji).

Gleba odgrywa jedną z ważniejszych ról w środowisku. Warunkuje rozkład biomasy oraz przepływ energii i obieg materii w ekosystemie. W rolnictwie dostarczają odpowiednią ilość surowców roślinnych potrzebnych do produkcji żywności. Ze względu na walory przyrodnicze gminy Ryn ważne jest racjonalne działanie przy gospodarowaniu zasobami glebowymi.

Gmina Ryn charakteryzuje się występowaniem w głównej mierze gleb brunatnych, wytworzonych z różnych skał macierzystych zasobnych w węglan wapnia. Na terenie miasta i gminy występują dwa duże kompleksy, które w przeszłości zostały zmeliorowane i wykorzystywane jako użytki zielone. Są to tzw. „Łąki Szymońskie” (1500 ha) zlokalizowane przy Kanale Szymońskim i kompleks „Lelek”(150ha) zlokalizowane przy Kanale Grunwaldzkim. Obecnie obszary te są zaniedbane, nie prowadzi się nawodnień. Ze względu na występowanie gleb organicznych użytki należy zagospodarować poprzez prowadzenie proekologicznych melioracji.

Wśród użytków zielonych dominującym kompleksem jest „2z” reprezentowany przez klasy III i IV bonitacyjne łąk i pastwisk. Skupia się w rejonie kanałów: Szymońskiego, Mioduńskiego, grunwaldzkiego, Tałckiego, jezior: Guber, Ławki, Tałtowisko, Szymonek. Największy obszar użytków zielonych tego kompleksu występuje na wschód od wsi Ławki, nosząc nazwę Łąk Łajty. Uzupełnieniem powyższego kompleksu jest występujący na niewielkich obszarach kompleks „3z” obejmujący użytki zielone słabe i bardzo słabe zaliczone do V i VI klasy bonitacyjnej.

Fizyczna i chemiczna degradacja gleb

Jeśli chodzi o zagrożenia gleby, przekształcenia dotyczą przede wszystkim zmiany jej struktury, poprzez zagęszczenie, zmniejszenie uwilgotnienia oraz utrudnienia migracji tlenu. Narażone są na degradację wynikająca z prowadzenia działalności rolnych oraz rozwoju sieci osadniczej. Stan i jakość gleb uzależnione są od oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych. Druga grupa czynników powoduje przechodzenie związków biogenych o innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych

i powierzchniowych. Do zwiększenia degradacji przyczynia się także ukształtowanie terenu i warunki atmosferyczne.

Największą degradację gleb powodują zabiegi rolnicze. Nadmierne przedostawanie się do gleby związków azotu, potasu, a tym samym transportowane do wód powodując eutrofizację. Erozja najczęściej powiązana jest z niewłaściwym nawożeniem, uprawą oraz likwidacją zakrzewień i zadrzewień śródpolnych.

Transport drogowy jest kolejnym źródłem doprowadzającym do zakwaszania gleb poprzez zanieczyszczenia pyłowe. Z komunikacji pochodzą substancje ropopochodne, metale ciężkie oraz związki azotu. Zanieczyszczenia te mogą wraz z wodami opadowymi spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek oraz jezior.

Należy ograniczyć przeznaczanie gleb na cele nierolnicze i rolnicze, zapobiegać procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, przywracać oraz poprawiać wartości użytkowe gruntów, które utraciły charakter gruntów leśnych a przede wszystkim ograniczyć stosowanie nawozów mineralnych i naturalnych.

Tabela 17. Analiza SWOT - gleby

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Niski stopień zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi • Brak czynnych składowisk odpadów na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt duże nawożenie gleby niska zawartość makroelementów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Kontrola jakości gleb • Promowanie racjonalnego stosowania środków chemicznych i biologicznych w produkcji rolnej • Wdrażanie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie ochrony gleb 	<ul style="list-style-type: none"> • Dalsze zakwaszenie gleb i ich zubożania • Wzmożona antropopresja

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

Obecny system gospodarki odpadami reguluje głównie ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 r., poz.21 ze zm.) oraz ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250). Zgodnie z zapisami w prawie:

Gmina zobowiązana jest do:

- objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi,
- ustanowienia selektywnego zbierania odpadów co najmniej takich jak papier, szkło, tworzywa sztuczne, metal, opakowania wielomateriałowe oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych,
- utworzenie co najmniej jednego stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- zapewnienie warunków funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, aby możliwe było osiągnięcie odpowiednich poziomów recykling, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Mieszkańcy zobowiązaniu są do:

- zbierania powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych, zgodnie z wymaganiami określonymi w gminnym regulaminie utrzymania czystości i porządku;
- zawarcia umowy z podmiotem posiadającym zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych (dotyczy właścicieli nieruchomości, którzy nie są zobowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy).

Przedsiębiorcy, którzy świadczą usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych są zobowiązani do:

- posiadania wyposażenia oraz specjalistycznego sprzętu umożliwiającego wykonanie usługi w zakresie i częstotliwości określonej w gminnym regulaminie utrzymania czystości i porządku,
- odbierania selektywnie zebranych odpadów komunalnych i przekazywania ich w postaci jakiej zostały zebrane do odpowiednich podmiotów zajmujących się przetwarzaniem odpadów.

Ustawa definiuje odpady komunalne jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym został powołany Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami i został wpisany do rejestru związków międzygminnych prowadzonego przez ministra do spraw administracji pod nr 267 z datą 12 października 2004 r.

Gmina Ryn znajduje się w II sektorze współtworząc Mazurski Związek Międzygminny - Gospodarka Odpadami. Według uzyskanych danych od Związku bilans zebranych selektywnie odpadów komunalnych w 2015 roku od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i nieruchomości suche, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne został przedstawiony w tab. 6.

Gmina Ryn ma także opracowany Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ryn na lata 2014-2032 i efektywnie go realizuje. Azbest znalazł zastosowanie w różnego rodzaju technologiach przemysłowych, budownictwie i energetyce a także w transporcie. Najwięcej wyrobów azbestowych wykorzystywano w budownictwie i do produkcji materiałów budowlanych tj. 85% z całości wytworzonych wyrobów. Ilość płyt azbestowo-cementowych zabudowanych w chłodniach kominowych oraz wentylowych szacuje się na ponad 300 tys. Mg.

Jak wynika z inwentaryzacji prowadzonej w Gminie Ryn w latach 2012 i 2014 ilość wyrobów zawierających azbest wynosi 893 Mg. Największe nagromadzenie wyrobów zawierających azbest występuje w starszych obiektach mieszkalnych oraz inwentarskich stanowiących własność mieszkańców. Są to przede wszystkim pokrycia dachowe tj. płyty azbestowo-cementowe faliste i płaskie. Na terenach posesji mieszkańców znajduje się również azbest magazynowany w ilości 832 m², co stanowi ok. 9,15 Mg. W trakcie inwentaryzacji nie stwierdzono na terenie miasta i gminy rur i złączy azbestowo-cementowych oraz dróg i placów utwardzanych odpadami zawierającymi azbest.

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

Tabela 18. Bilans zebranych odpadów komunalnych w 2015 r. na terenie Miasta i Gminy Ryn

Rodzaj	Kod	Ilość [Mg]
Niesegregowane (zmieszane) odpadu komunalne	20 03 01	1259,54
Zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 16	83,94
Opakowania ze szkła	15 01 07	27,56
Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny - popiół	20 01 99	15,4
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 35	0,75
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	5,62
leki inne niż wymienione w 20 01 31	20 01 32	0,14
Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	20 01 08	25,19
Punkt PSZOK		
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 35	1,22
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	11,11
Odpady betony oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	17 01 01	33,2
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17 01 07	78,94
Zużyte opony	16 01 03	1,54

Źródło: dane pozyskane z urzędu gminy Ryn

Tabela 19. Analiza SWOT - gospodarka odpadami

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Selektywny zbiór odpadów komunalnych – u źródła • Brak składowiska odpadów na terenie gminy Ryn	<ul style="list-style-type: none"> • Duża ilość wyrobów azbestowych pozostających w użyciu
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami • Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Ryn na lata 2014-2032 • Pozyskiwanie środków zewnętrznych na cele gospodarki odpadami, s/w szczególności na usuwanie azbestu	<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący rozkład wyrobów zawierających azbest

5.9. Zasoby przyrodnicze

Tabela 20. Analiza SWOT - zasoby przyrodnicze

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy • Obszary Natura 2000 • Pielęgnacja pomników przyrody • Możliwości do rozbudowy infrastruktury technicznej i infrastruktury turystycznej • Warunki krajobrazowe sprzyjające rozwojowi agroturystyki 	<ul style="list-style-type: none"> • Mała baza ofert turystycznych i rekreacyjnych • Słaby rozwój agroturystyki • Brak wykorzystywania OZE • Mała ilość szlaków rowerowych, pieszych, przyrodniczo-dydaktycznych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Warunki krajobrazowe sprzyjające rozwojowi agroturystyki • dostępność środków unijnych • zaktualizowane, zaostrzone przepisy z zakresu ochrony przyrody i środowiska, dostosowane do wymogów unijnych • Promowanie wykorzystania OZE 	<ul style="list-style-type: none"> • Degradacja środowiska • Wysokie koszty inwestycji w OZE • Skomplikowane procedury ubiegania się o pomocowe środki unijne

5.9.1. Zieleń urządzona

Do terenów o charakterze zieleni urządzonej, które są regularnie pielęgnowane i utrzymywane zalicza się następujące tereny: parki spacerowo-wypoczynkowe, zieleńce, zieleń uliczną, zieleń osiedlową. Innym typem zieleni urządzonej jest zieleń przykościelna i zieleń cmentarna. Na terenie gminy największą powierzchnie zajmuje zieleń cmentarna – 11,60 ha. Mniejszą powierzchnie zajmują tereny zieleni osiedlowej, parki i zieleńce. Najmniej jest zieleni urządzonej ulicznej. Brak też parków spacerowo-wypoczynkowych oraz zieleńców. Łącznie zieleń urządzona na terenie gminy zajmuje zaledwie 23 ha.

Tabela 21. Tereny zieleni urządzonej w gminie Ryn

Nazwa	zieleni uliczna	tereny zieleni osiedlowej	parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	cmentarze		lasy gminne
	[ha]	[ha]	[ha]	[szt.]	[ha]	[ha]
Ryn (3)	0,30	4,20	4,20	23	11,60	2,50
Ryn - miasto (4)	0,30	4,20	4,20	1	2,10	0,00
Ryn - obszar wiejski (5)	0,00	0,00	0,00	22	9,50	2,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS 2015 r.

5.9.2. Przyroda chroniona i jej zasoby

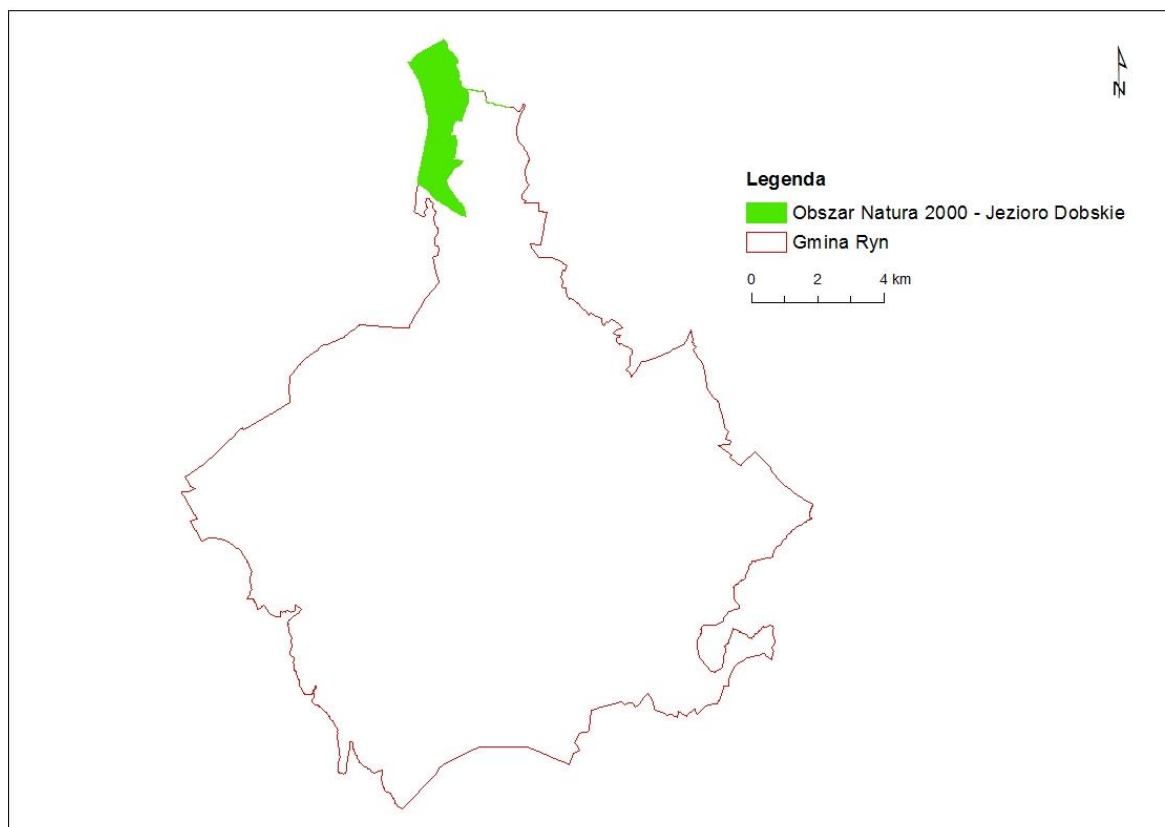
Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 poz. 2134) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, na które składają się formy wielkoobszarowe takie jak: natura 2000, rezerwat przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu oraz formy indywidualnej ochrony takie jak pomniki przyrody i użytki ekologiczne. Przez duży teren gminy przebiega sieć korytarzy ekologicznych. Charakteryzują się dużą różnorodnością gatunkową, krajobrazową i siedliskową. Są ważnymi ostojami dla gatunków rodzinnych i wędrownych, zwłaszcza dla gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem. Wszystkie korytarze ekologiczne należy uwzględniać w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, np. w opracowaniach ekofizjograficznych, MPZP, mając na uwadze ich specyfikę. Jako akty prawa miejscowego, gwarantują one określone, zgodnie z wymogami ochrony środowiska i zasadami zrównoważonego rozwoju, zachowania korytarzy ekologicznych jako ciągłego systemu. Poniżej znajdują się informacje odnośnie form ochrony przyrody i korytarzy ekologicznych na terenie gminy Ryn.

W najdalej wysuniętym obszarze na północ znajduje się niewielki obszar Natury 2000 – Jezioro Dobskie. Jest to obszar specjalnej ochrony ptaków. Obszar obejmuje duże eutroficzne jezioro Dobskie, wchodzące w skład kompleksu Mamry, wraz z kilkoma znajdującymi się na nim wyspami oraz pofałdowane tereny morenowe z półwyspem Fuledzki Róg, kilkoma mniejszymi jeziorami i zatoką jeziora Dejguny. Na terenie gminy zajmuje 511,5 ha.

Jezioro Dobskie jest jedną z najważniejszych ostoi ptaków wodno-błotnych i drapieżnych na Pojezierzu Mazurskim. Znajduje się tu, największa w kraju, kolonia lęgowa kormorana czarnego *Phalacrocorax carbo* (ok 700 par lęgowych, ponad 3% ogólnokrajowej populacji lęgowej). Na uwagę zasługuje także znaczna liczebność populacji lęgowych hełmiatki *Netta*

rufina (2 pary, ok 10-20% populacji krajowej), dzięcioła białogrzbietowego *dendrocopos leucotos* (16 par, 4% populacji krajowej) oraz gągoła *Bucephala clangula* (24 pary, 2% populacji krajowej). W okresie jesiennych przelotów na półwyspie Fuledzki Róg odbywają się zlotowiska żurawi *Grus grus*, których zgrupowania w tym okresie mogą osiągać liczebności do 3000 osobników i należą do największych w kraju.

Mapa 7. Obszar natura 2000 na terenie Gminy Ryn

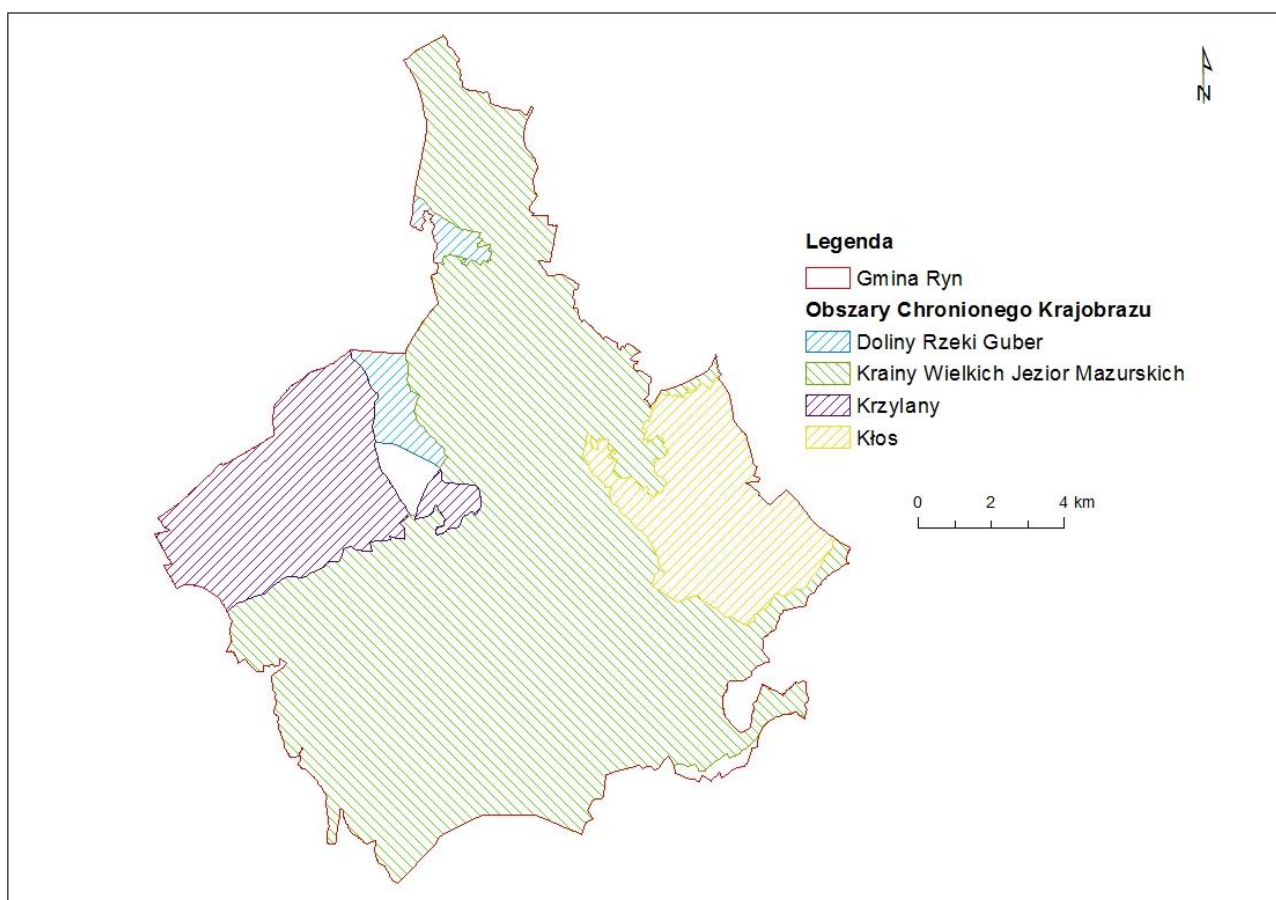
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z geoservis.gdos.gov.pl

Omawiany Obszar Natura 2000 leży w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Obszar ten zajmuje powierzchnie ponad 85 tys. ha, na terenie 13 gmin w czerech powiatach województwa warmińsko-mazurskiego. W gminie Ryn zajmuje ok. 14 680 ha powierzchni. Obszar został wyznaczony w celu czynnej ochrony ekosystemów leśnych. Uchwała nr XXIII/430/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27.11.2012 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu krainy Wielkich Jezior Mazurskich wyznacza ustalenia dotyczące zasad wspomnianej ochrony.

Część terenu gminy położona jest także w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Krzyżany o powierzchni ok. 2895 ha. Wyznaczony uchwałą Sejmika Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr VIII/147/11 z dnia 21 czerwca 2011 roku. Ustalenia dotyczą ochrony czynnej ekosystemów leśnych, lądowych oraz wodnych.

Trzecim Obszarem Chronionego Krajobrazu jest Dolina Rzeki Guber, dla którego wydano rozporządzenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2008 roku. Na terenie gminy zajmuje ok. 530 ha. Oba dokumenty określają ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych w obrębie tych obszarów.

Pozostałą wschodnią część zajmuje obszar Chronionego Krajobrazu Kłós o powierzchni 2227 ha. Zgodnie z uchwałą nr XXIX/277/09 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu, wspomniany obszar pełni funkcję korytarza ekologicznego migracji zwierząt i ptaków przemieszczających się z rejonu użytku ekologicznego - Jezioro Salpik (Guber) w kierunku Obszaru Natura 2000 Bagna Nietlickie (PLB 280001). Ochronie czynnej podlegają ekosystemu leśne, lądowe oraz wodne.

Mapa 8. Obszary Chronionego Krajobrazu w obrębie gminy Ryn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z geoservis.gdos.gov.pl

5.9.3. Rezerваты i pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne

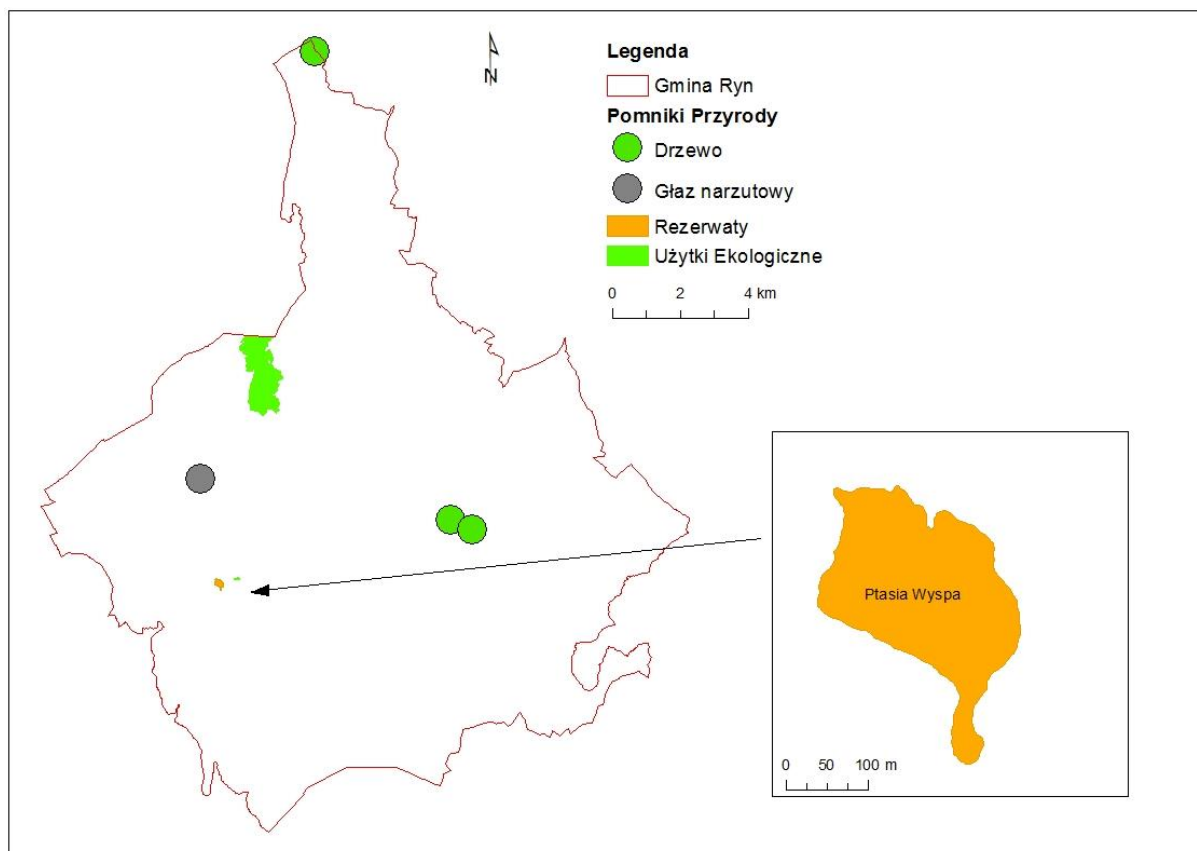
Na terenie gminy na jeziorze Ryńskim, między miejscowościami Rybical a Wejdykami znajduje się wyspa określona mianem rezerwatu - Ptasia Wyspa. Rezerwat utworzony został na mocy zarządzenia nr 13 regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie dnia 15 marca 2012 roku, w celu zachowania miejsc lęgowych ptactwa wodno-błotnego. Jej

powierzchnia wynosi zaledwie 4,2 ha, na której znajduje się największa kolonia śmieszek licząca 8-9 tysięcy par lęgowych. Odnotowano w latach 2010-2011 gniazdowanie 12 gatunków ptaków, z których 11 to ptaki wodno-błotne. Zaobserwowano także lęgi hełmiatki, gatunku znajdującego się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.

Znajdują się również pomniki przyrody, zarówno ożywionej jak i nieożywionej:

- Ne rejestrowy 111, dąb szypułkowy „Morsztyn” w Rudówce, obwód 4,7 m, wysokości 27 m.
- Żywotnik nibyolbrzymi – Leśnictwo Rudówka oddział 660i (Rozporządzenie Wojewody warmińsko-Mazurskiego nr 19 z 24.09.2004 r.)
- Nr rejestrowy 150 głąz narzutowy w Rynie Pogórz, obwód 10,5 m, wysokości 1,8 m.

Przy północno – wschodniej granicy znajduje się użytek ekologiczny – jezioro Guber – o powierzchni 228,07 ha . Jest to sztuczny zbiornik wodny o charakterze rozlewiskowym, cenny obiekt ornitologiczny, miejsce gniazdowania i lęgu wielu gatunków ptaków, w tym „rzadkich”, ostoja, noclegowisko i miejsce żerowania dla licznego ptactwa przelotowego w czasie migracji wiosennych i jesiennych.

Mapa 9. Rezerwat i pomniki przyrody oraz użytek ekologiczny na terenie Gminy Ryn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z geoservis.gdos.gov.pl

4.9.4. Sieć ECONET – Polska

Krajowa sieć ekologiczna ECONET-POLSKA jest wieloprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu.

Głównym celem strategii Wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL było stworzenie warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych do wdrożenia tej sieci. Realizacja celu była możliwa poprzez podjęcie działań aktywnych na rzecz ochrony obszarów odznaczających się wybitną różnorodnością biologiczną i krajobrazową oraz przez wzmocnienie spójności sieci w celu zapewnienia swobodnej migracji gatunków w Polsce i na kontynencie europejski. (red. A. Liro, 1998, Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA).

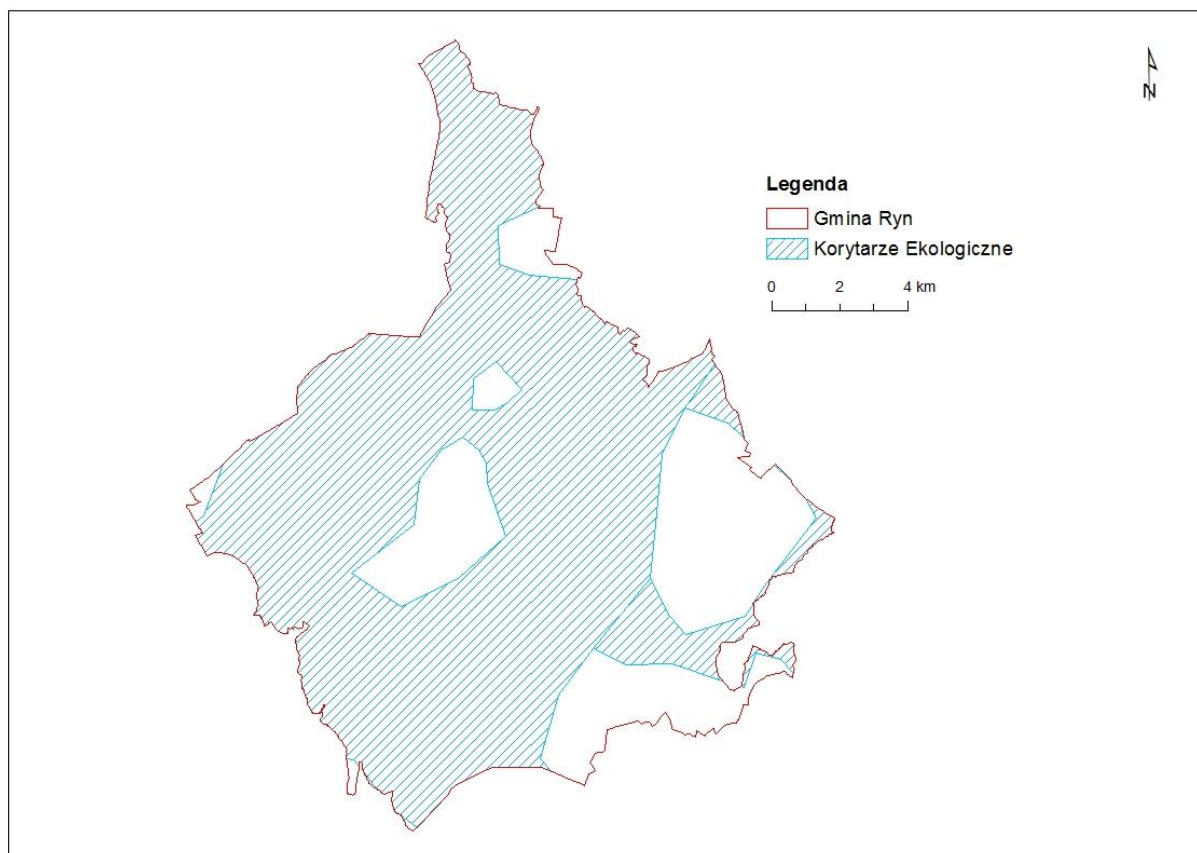
Sieć obejmuje 46% powierzchni kraju. W jej skład wchodzi obszary węzłowe (46 międzynarodowych i 32 krajowe, które obejmuje łącznie 32% powierzchni kraju) oraz 110 korytarzy ekologicznych (38 międzynarodowych i 72 krajowe, które obejmuje 15% powierzchni kraju). Sieć ECONET-PL zawiera także obszary prawnie chronione, ostoje przyrody CORINE lub ważne ostoje ptaków, które najczęściej są „wbudowane” w najcenniejsze fragmenty obszarów węzłowych jako tzw. biocentra (regionalne i lokalne).

Na terenie miasta i gminy Ryn występuje korytarz ekologiczny Warmia-Dolina Pasłęki Wschodni – obejmuje znaczną część gminy, rozciągnięty południkowo. Stanowi fragment korytarza łączącego OSO (obszar specjalnej ochrony ptaków) Jezioro Dobskie z OSO Jezioro Łuknajno oraz Puszcza Piska położone poza granicami gm. Ryn w powiecie mrągowskim. Fragment OSO Jezioro Dobskie występuje w granicach gm. Ryn. W ostoi Jezioro Dobskie występuje co najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 2 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje powyżej 1% populacji krajowej kani czarnej (PCK) i orlika krzykliwego (PCK). W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego żurawia.

Korytarz ekologiczny – Bagna Nietlickie – w granicach gm. Ryn, obejmuje obszar położony pomiędzy jeziorami Ławki Małe, Szymon i Szymonecki. Drugą odnogę korytarza stanowi pas od jeziora Jagodne, przecinając Zatokę Mulik po jezioro Okrągłe. Stanowi ważny korytarz ekologiczny, będący łącznikiem części południowo-wschodniej i wschodniej gminy z rejonem Bagien Nietlickich wchodzących w system Natura 2000 jako Obszar Specjalnej ochrony Ptaków. Bagna Nietlickie położone pomiędzy jeziorami Jagodne a Buwełno zajmują 31 km² i leżą na terenie gm. Miłki i Orzysz. Ostoja obejmuje duże torfowisko niskie, powstałe

w wyniku osuszenia jeziora Wąż. Porastają ją trzcinowiska, turzycowiska i zarosła wierzbowe. Teren jest otoczony olsami, brzezunami bagiennymi, szuwarami i łąkami kośnymi. Przez jego teren przepływa rzeka Wężówka. Na obszarze ostoi odnotowano 17 gatunków ptaków wymienionych i 2 niewymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Ponadto 7 gatunków ptaków występujących w ostoi, znajduje się w Polskiej Czerwonej Księdze.

Poniżej przedstawiono mapę poglądową z lokalizacją korytarzy ekologicznych w obrębie gminy Ryn.

Mapa 10. Sieć ECONET-POLSKA w obrębie gminy Ryn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z geoservis.gdos.gov.pl

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie prawo Ochrony Środowiska (Dz. U 2016 poz.672) mówiąc o „poważnej awarii – rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niezabezpieczonych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub

środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. „Poważna awaria przemysłowa – określa poważną awarię w zakładzie”.

Odnoszą się one do takich zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska

Należy zaznaczyć, iż zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Przez teren gminy Ryn przebiega m.in. droga krajowa nr 59. Należy pamiętać także o tym, iż paliwa płynne przewożone są praktycznie po wszystkich drogach gdzie występują stacje paliw płynnych.

Na terenie gminy Ryn nie występują ZZR oraz ZDR, jednakże przez jej obszar lub w pobliżu przebiegają trasy komunikacyjne, po których transportowane są substancje niebezpieczne. Może to generować zagrożenia wystąpienia poważnej awarii.

Tabela 22. Analiza SWOT - poważne awarie przemysłowe

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Brak zakładów dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii	BRAK
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Wyznaczenie tras transportu substancji niebezpiecznych omijających w miarę możliwości tereny zamieszkałe, ze zwartą zabudową	<ul style="list-style-type: none"> • Niezadawalający stan techniczny infrastruktury drogowej na terenie gminy

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

W niniejszym rozdziale zostały przedstawione cele, kierunki działań oraz zadania, stanowiące kontynuację oraz rozwinięcie dotychczasowych działań realizowanych na terenie gminy Ryn w latach poprzednich a także celów dokumentów strategicznych wyższego szczebla, z którymi to zapisy programu są zgodne. Po przeanalizowaniu istniejącego stanu środowiska na terenie gminy wraz z obowiązującymi przepisami i nowymi wymaganiami prawnymi, wybrane zostały najważniejsze zagadnienia i rozwiązania, przyczyniające się ochronie oraz poprawie obecnego stanu środowiska. Zestawienie niżej przedstawionych celów oraz zadań jest zgodne z „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska w 2015 roku.

Tabela 23. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza i obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu, adaptacja do zmian klimatu	Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza	Opracowanie i wdrożenie planu gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Ryn	Brak funduszy
2.				Termomodernizacja budynków komunalnych	Gmina Ryn	Brak funduszy w budżecie gminy
3.				Wykonanie i wdrożenie Projektu Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Gmina Ryn	Brak funduszy w budżecie gminy
4.			Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego	Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych	Gmina Ryn	-

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

5.				Budowa obwodnicy gm. Ryn	Gmina Ryn, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oddział w Olsztynie	Nieotrzymanie dofinansowania, niedotrzymanie terminu realizacji
6.			Ograniczenie emisji ze środków transportu	Modernizacja dróg gminnych	Gmina Ryn, właściciele dróg gminnych	Niedotrzymanie terminu realizacji
7.				Rozbudowa ścieżek rowerowych	Gmina Ryn	Niedotrzymanie terminu realizacji
8.	Zagrożenia hałasem	Minimalizacja zagrożenia mieszkańców spowodowanego ponadnormatywnym hałasem	Zmniejszenie obszarów narażonych na źródła hałasu	Uwzględnianie standardów akustycznych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy	Gmina Ryn	Obszary bez uchwalonego MPZP
9.				Realizacja oraz utrzymanie istniejących pasów zielenie wzdłuż szlaków komunikacyjnych	Gmina Ryn	Brak miejsca w pasie drogowym na lokalizację zadrzewień
10.			Ograniczenie uciążliwości głównych ciągów komunikacyjnych	Budowa obwodnicy gm. Ryn	Gmina Ryn, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oddział w Olsztynie	Nieotrzymanie dofinansowania, niedotrzymanie terminu zadania
11.				Modernizacja dróg gminnych	Gmina Ryn	Niedotrzymanie terminu realizacji
12.				Rozbudowa ścieżek rowerowych	Gmina Ryn	Niedotrzymanie terminu realizacji
13.			Pola elektroma gnetyczne	Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Ograniczenie wpływu promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie ludzi i	Prowadzenie ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

14.			środowisko	Edukacja ekologiczna na temat rzeczywistej skali zagrożenia emisja pól	Gmina Ryn	Szybki rozwój i swobodny dostęp do wielu nowoczesnych technologii
15.	Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód oraz ochrona ich zasobów i jakości	Ochrona zasobów oraz wzrost jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Giżycku, WIOŚ w Olsztynie, właściciele gruntów	Nieodpowiednie stosowanie praktyk rolniczych
16.				Prowadzenie monitoringu stanu i jakości wód	WIOŚ w Olsztynie, RZGW w Warszawie Zarząd Zlewni w Giżycku,	Brak środków finansowych
17.		Kształtowanie postawy proekologicznej mieszkańców	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	Edukacja poprzez propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędności wody	Gmina Ryn, szkoły, przedszkola,	Niewystarczająca świadomość mieszkańców
18.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dla społeczeństwa i gospodarki dostępu do czystej wody	Ograniczenie strat wody związane z przesyłem	Dalszy rozwój i modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy	Gmina Ryn	Nieotrzymanie dofinansowania
19.		Ochrona i poprawa jakości zasobów wód podziemnych	Ograniczenie ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do wody lub ziemi	Kontrola prawidłowego pozbywania się nieczystości ciekłych przez mieszkańców	Gmina Ryn	Brak środków finansowych
20.	Gleby	Racjonalne wykorzystanie zasobów gleb	Ograniczenie obszarów zanieczyszczonych gleb	Prowadzenie monitoringu środowiska glebowego	WIOŚ w Olsztynie, Gmina Ryn, właściciele gruntów	Brak środków finansowych

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

21.			Wzrost świadomości ekologicznej w zakresie ochrony wartości biologicznych gleb	Promowanie rolnictwa ekologicznego i rolnictwa zintegrowanego	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Giżycku, Gmina Ryn	Niewystarczająca świadomość mieszkańców
22.		Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Ograniczenie obszarów zdegradowanych rolniczo	Przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie gleb rolniczo użytkowanych	Właściciele gruntów	-
23.	Kontrola działań wykorzystania nawozów i środków ochrony roślin			Właściciele gruntów, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Oddział w Giżycku	Nieotrzymanie dofinansowania	
24.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalne gospodarowanie odpadami	Kontynuowanie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Realizacja Programu usuwania azbestu dla Gminy Ryn	Gmina Ryn, wytwórcy odpadów zawierających azbest	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców
25.			Zmniejszenie uciążliwości odpadów	Kontrola podmiotów prowadzących działalności zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Gmina Ryn, WIOŚ w Olsztynie, Mazurski Związek Międzygminny - Gospodarka Odpadami w Giżycku	Brak środków finansowych
26.			Realizacja polityki edukacyjnej z zakresu właściwej gospodarki odpadami	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	Prowadzenie edukacji ekologicznej	Gmina Ryn, szkoły, przedszkola, Mazurski Związek Międzygminny - Gospodarka Odpadami w Giżycku

Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

			komunalnymi				
27.			Zwiększenie zainteresowania i wykorzystania możliwościami wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Promowanie odnawialnych źródeł energii (OZE) w energetyce ciepłej instytucji publicznych oraz gospodarstw domowych	Gmina Ryn, właściciele nieruchomości, przedsiębiorstwa, budynków przemysłowo-usługowych oraz budynków użyteczności publicznej	Nieotrzymanie dofinansowania	
28.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	Program ochrony czynnej wybranych gatunków fauny, flory, zbiorowisk roślinnych	Gmina Ryn	Brak środków finansowych	
29.				Uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej oraz form ochrony przyrody i obszarów cennych przyrodniczo w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego	Gmina Ryn	-	
30.				Ograniczenie zdewastowanych terenów leśnych	Uproszczone Plany Urządzenia Lasów	Nadleśnictwo, Starostwo Powiatowe	Brak środków finansowych, niedotrzymanie terminu realizacji
31.				Ochrona walorów	Wzrost atrakcyjności	Ochrona pomników	Gmina Ryn

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

		przyrodniczych i krajobrazowych	gmin oraz wzrost ruchu turystycznego	przyrody		finansowych
32.				Utrzymanie, pielęgnacja oraz urządzenie terenów zieleni na osiedlach mieszkaniowych i wokół obiektów użyteczności publicznej	Gmina Ryn, mieszkańcy	Brak środków finansowych
33.				Promowanie rozwiązań proekologicznych dla rolników	Gmina Ryn	-
34.		Wzrost świadomości ekologicznej	Wzrost świadomości społeczeństwa z zakresie ochrony ekologicznej środowiska	Tworzenie ścieżek edukacyjnych, , szlaków i tras rowerowych w obrębie obszarów cennych przyrodniczo	Gmina Ryn	Brak środków finansowych
35.				Promowanie wykorzystania OZE	Gmina Ryn, organizacje pozarządowe	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców
36.	Zagrożenie poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych	Budowa obwodnicy Gminy Ryn	Gmina Ryn, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie	Niedotrzymanie terminu realizacji
37.				Aktualizacja optymalnych tras przewozu ładunków niebezpiecznych oraz kontrola przewożonych ładunków	Gmina Ryn, Zarząd dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, firmy transportowe	Brak środków finansowych

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

Powyżej zdefiniowane cele mogą zostać osiągnięte dzięki zrealizowaniu przedsięwzięć przez gminę Ryn oraz pozostałe jednostki realizujące działania na terenie gminy. Ze względów finansowych bądź innych losowych przyczyn terminy zadań ujętych w harmonogramie mogą zostać przesunięte. Poniżej znajduje się harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.

Tabela 24. Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródło finansowania
				rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021-2024	razem	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Opracowanie i wdrożenie planu gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Ryn	30 000	50 000	70 000	65 000	250 000	465 000	środki własne gminy
2.		Termomodernizacja budynków komunalnych	Gmina Ryn	W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych						środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE
3.		Wykonanie i wdrożenie Projektu Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Gmina Ryn	10 000	20 000	15 000	-	30 000	75 000	środki własne gminy, WFOŚiGW w Olsztynie,

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

4.		Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych	Gmina Ryn	b.d	środki własne gminy, środki zewnętrzne
5.		Budowa obwodnicy gm. Ryn	Gmina Ryn, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie	b.d	środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE
6.		Modernizacja dróg gminnych	Gmina Ryn	zadanie ciągłe (koszty ujęte w wieloletnim planie inwestycyjnym)	środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE
7.		Rozbudowa ścieżek rowerowych	Gmina Ryn	b.d.	środki własne gminy, RPO Warmia-Mazury 2014-2020
8.		Zagrożenia hałasem	Uwzględnianie standardów akustycznych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy	Gmina Ryn	koszty w ramach opracowania MPZP

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

9.		Realizacja oraz utrzymanie istniejących pasów zielenie wzdłuż szlaków komunikacyjnych	Gmina Ryn	w zależności od potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne gminy
10.		Budowa obwodnicy gm. Ryn	Gmina Ryn, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie	zadanie ciągłe (koszty ujęte w wieloletnim planie inwestycyjnym)	środki własne gminy, środku zewnętrzne w tym środki UE
11.		Modernizacja dróg gminnych	Gmina Ryn	zadanie ciągłe (koszty ujęte w wieloletnim planie inwestycyjnym)	środki własne gminy, środku zewnętrzne w tym środki UE
12.		Rozbudowa ścieżek rowerowych	Gmina Ryn	koszty ujęte w harmonogramie w zakresie ochrony powietrza	środki własne gminy, RPO Warmia-Mazury 2014-2020
13.		Pola elektromagnetyczne	Prowadzenie ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	WIOŚ w Olsztynie	koszty w ramach PMŚ
14.	Edukacja ekologiczna na temat rzeczywistej skali zagrożenia emisja pól		Gmina Ryn	b.d.	środki własne gminy

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

15.	Gospodarowanie wodami	Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego, WIOŚ w Olsztynie, właściciele gruntów	zadanie ciągłe (brak danych dotyczących kosztów realizacji)	środki własne gminy oraz mieszkańców
16.		Prowadzenie monitoringu stanu i jakości wód	WIOŚ w Olsztynie, RZGW w Warszawie, Zarząd Zlewni w Giżycku	koszty w ramach PMŚ	środki własne jednostki realizującej zadanie
17.		Edukacja poprzez propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędności wody	Gmina Ryn, szkoły, przedszkola,	b.d.	środki własne gminy
18.	Gospodarka wodno-ściekowa	Dalszy rozwój i modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy	Gmina Ryn	W zależności od potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE
19.		Kontrola prawidłowego pozbywania się nieczystości ciekłych przez mieszkańców	Gmina Ryn, mieszkańcy	b.d.	środki własne gminy
20.	Gleby	Prowadzenie monitoringu środowiska glebowego	WIOŚ w Olsztynie, Gmina Ryn, właściciele gruntów	Koszty w ramach PMŚ	środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

21.		Promowanie rolnictwa ekologicznego i rolnictwa zintegrowanego	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego, Gmina Ryn	b .d	środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE
22.		Przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie gleb rolniczo użytkowanych	Właściciele gruntów	zadanie ciągłe (brak danych dotyczących kosztów realizacji)	środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE
23.		Kontrola działań wykorzystania nawozów i środków ochrony roślin	Właściciele gruntów, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Oddział w Giżycku	zadanie ciągłe (brak danych dotyczących kosztów realizacji)	środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE
24.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Realizacja Programu usuwania azbestu dla Gminy Ryn	Gmina Ryn, wytwórcy odpadów zawierających azbest	Zadanie ciągłe (koszty uwzględnione w Programie usuwania wyrobów zawierających azbest)	środki własne gminy oraz środki UE
25.		Kontrola podmiotów prowadzących działalności zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Gmina Ryn, WIOŚ	b.d.	środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE
26.		Prowadzenie edukacji ekologicznej	Gmina Ryn, szkoły, przedszkola, Mazurski Związek Międzygminny - Gospodarka	zadanie ciągłe (brak danych dotyczących kosztów realizacji)	środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

			Odpadami w Giżycku							
27.		Promowanie odnawialnych źródeł energii (OZE) w energetyce ciepłej instytucji publicznych oraz gospodarstw domowych	Gmina Ryn, właściciele nieruchomości, przedsiębiorstwa, budynków przemysłowo-usługowych oraz budynków użyteczności publicznej	b.d.						środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE
28.	Zasoby przyrodnicze	Program ochrony czynnej wybranych gatunków fauny, flory, zbiorowisk roślinnych	Gmina Ryn	30 000	40 000	20 000	30 000	70 000	190 000	środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE
29.		Uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej oraz form ochrony przyrody i obszarów cennych przyrodniczo w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego	Gmina Ryn	koszty w ramach opracowania MPZP						środki własne gminy

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

30.		Uproszczone Plany Urządzenia Lasów	Gmina Ryn, Nadleśnictwo	70 000	50 000	50 000	-	-	170 000	środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE
31.		Ochrona pomników przyrody	Gmina Ryn	w zależności od potrzeb i środków finansowych						środki własne gminy
32.		Utrzymanie, pielęgnacja oraz urządzenie terenów zieleni na osiedlach mieszkaniowych i wokół obiektów użyteczności publicznej	Gmina Ryn, mieszkańcy	15 000	10 000	15 000	-	30 000	70 000	środki własne gminy oraz mieszkańców
33.		Promowanie rozwiązań proekologicznych dla rolników	Gmina Ryn	b.d						środki własne gminy
34.		Tworzenie ścieżek edukacyjnych, szlaków i tras rowerowych w obrębie obszarów cennych przyrodniczo	Gmina Ryn	b.d						środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE
35.		Promowanie wykorzystania OZE	Gmina Ryn, organizacje pozarządowe	b.d.						środki własne gminy
36.	Zagrożenie poważnymi awariami	Budowa obwodnicy Gminy Ryn	Gmina Ryn, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie	koszty ujęte w harmonogramie w zakresie ochrony powietrza						środki własne gminy, środki zewnętrzne w tym środki UE

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

37.	Aktualizacja optymalnych tras przewozu ładunków niebezpiecznych oraz kontrola przewożonych ładunków	Gmina Ryn, Zarząd dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, firmy transportowe	Zadanie ciągłe (brak danych dotyczących kosztów realizacji)	środki własne gminy, środki zewnętrzne
-----	---	---	---	--

7. System realizacji programu ochrony środowiska

Warunkiem realizacji Programu Ochrony Środowiska jest ustalenie systemu realizacji tego Programu. Ważna dla ochrony środowiska jest współpraca pomiędzy gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi. Wzajemne relacje powinny opierać się na partnerstwie, które będą prowadziły do wspólnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Pozarządowe organizacje ekologiczne mogą zajmować się zarówno działaniami planistycznymi, prowadzić konstruktywne, fachowe programy ochrony różnych gatunków czy typów siedlisk oraz realizować prośrodowiskowe inwestycje (np. związane z alternatywnymi źródłami energii). Tradycyjną rolą organizacji jest też prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska i monitoringu i włączanie się do strategicznych ocen oddziaływania inwestycji i projektów na środowisko.

Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

Instrumenty prawnymi dotyczą wszystkich konkretnych rozwiązań ukierunkowanych na osiągnięcie celu ekologicznego, z których poszczególne jednostki mogą korzystać i jednocześnie mają one odniesienie prawne. Instrumenty te dają Gminom oraz instytucjom działającym w ochronie środowiska, możliwość nałożenia określonych obowiązków i postanowień na podmioty. Na instrumenty te składają się miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, akty prawa miejscowego oraz decyzje o charakterze prewencyjnym, finansowym i restrykcyjnych.

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli kontrola jakości stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiska. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących, czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym.

Działania monitorujące stan środowiska przeprowadzane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez między innymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Ważnym uzupełnieniem monitoringu środowiska są pomiary ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska, np. wielkości emisji pyłów i gazów do atmosfery, ilości i składu ścieków odprowadzanych do wód, nagromadzenia i charakterystyki odpadów. Wyniki monitoringu pozwalają na dokonanie oceny wpływu działalności człowieka na poszczególne komponenty środowiska.

Do instrumentów finansowych stosowanych przez Gminy zalicza się następujące opłaty, kary i możliwości finansowania:

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

- opłaty za korzystanie ze środowiska – za emisje zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych.

Instrumenty społeczne odnoszą się do udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i uchwalaniu dokumentacji, który jest ważnym elementem skutecznego zarządzania, opartego o zasady zrównoważonego rozwoju i uwzględnianie racji społecznych. Edukacja ekologiczna jest bardzo istotnym elementem instrumentów społecznych. Należy przez nią rozumieć różnorodne działania, zmierzające do kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków. Podstawą jest tu rzetelne i ciągłe przekazywanie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz komunikowanie się władz samorządów lokalnych ze społeczeństwem na drodze podejmowanych działań inwestycyjnych.

Do instrumentów strukturalnych należą wszelkie programy strategiczne np. strategie rozwoju, plany rozwoju lokalnego wraz z programami sektorowymi, a także program ochrony środowiska, i to one wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego, infrastrukturalnego i ochrony środowiska. Nadrzędnym dokumentem powinna być Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn. Dokument ten jest bazą dla opracowania programów sektorowych np. dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, przemysłu, ochrony zdrowia, turystyki, ochrony środowiska

Podmiotami uczestniczącymi w realizacji Programu są:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

W przypadku włączenia powyższego grona w proces realizacji programu zapewniona jest jego akceptacja i przyjmowanie odpowiedzialności zarówno jak sukcesy jak i porażki. Dlatego tak ważne jest uspołecznianie procesu planowania wraz podejmowaniem decyzji i przejrzystością procedur włączających szerokie grono partnerów na szczeblu zarówno lokalnym jak i krajowym a nawet międzynarodowym. Celem wspomnianego partnerstwa jest

zapewnienie maksymalnej synergii między programami działającymi w regionie a także skupienie zasobów technicznych i finansowych.

Zarządzanie środowiskiem w gminie dotyczy głównie działań własnych, w tym także działań jednostek organizacyjnych. Wójt, Burmistrz, Prezydent Miasta realizują zadania programu związane ze zwykłym korzystaniem ze środowiska przez mieszkańców, osoby fizyczne m.in. wycinaniem drzew i krzewów, utrzymanie zieleni, utrzymanie czystości i porządku w gminach, zaopatrzenie w wodę, ciepło, energię, odprowadzanie ścieków czy system selektywnej zbiórki odpadów.

W zakresie realizacji Programu, działania władz Gminy Ryn polegać będą na koordynowaniu działań z zakresu ochrony środowiska prowadzonych na terenie gminy, stanowieniu prawa lokalnego w formie podejmowania uchwał i wydawania decyzji administracyjnych związanych z zapisami Programu, wykonywaniu zadań wyznaczonych w Programie oraz pełnienie funkcji kontrolnej dla podejmowanych zadań związanych ze środowiskiem.

Monitoring realizacji Programu dostarcza informacje, dzięki którym ocenić można czy stan środowiska uległ poprawie czy pogorszeniu. Celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian.

Aby właściwie nadzorować realizację Programu poniżej wskazano wskaźniki, dzięki którym łatwiej będzie przedstawić stopień wykonania założonych zadań. Analiza tych wskaźników będzie podstawą do korekty i weryfikacji przedsięwzięć w przyszłych aktualizacjach programu ochrony środowiska.

Tabela 25. Wskaźniki dla monitorowania celów obszarów interwencji

L.p.	Wskaźnik [jednostka miary]
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
1	Liczba budynków poddanych termomodernizacji [szt.]
2	Liczba wymienionych źródeł ciepła w budynkach [szt.]
3	Długość przebudowanych dróg [km]
4	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km]
5	Udział energii ze źródeł odnawialnych w finalnym zużyciu energii brutto [%]
6	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI) [tys. Mg CO ₂ /rok]
ZAGROŻENIA HAŁASEM	
7	Powierzchnia terenów zagrożonych ponadnormatywnym hałasem [%]

*Program Ochrony Środowiska miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
8	Poziom pól elektromagnetycznych w wybranych obszarach
GOSPODAROWANIE WODAMI	
9	Stan/potencjał ekologiczny jednolitych części wód (klasy I-V)
10	Stan jednolitych części wód (dobry/zły)
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	
11	Zużycie wody na potrzeby ludności ogółem [hm ³]
12	Długość sieci wodociągowej [km]
13	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem [%]
14	Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.]
15	Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej [km]
GLEBY I POWIERZCHNIA ZIEMI	
16	Udział gruntów wymagających rekultywacji [%]
17	Łączna powierzchnia zrehabilitowanych terenów [ha]
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
198	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wybranych frakcji odpadów: papier, metale, tworzywa sztuczne i szkło [% wagowo]
19	Ilość odpadów komunalnych wytworzonych [Mg]
20	Liczba dzikich wysypisk odpadów [szt.]
21	Ilość usuniętego azbestu i wyrobów zawierających azbest (Mg)
22	Udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w masie wszystkich zebranych odpadów komunalnych w skali kraju [%]
ZASOBY PRZYRODNICZE	
23	Poziom lesistości [%]
24	Powierzchnia gruntów zalesionych [ha w danym roku]
25	Powierzchnia gruntów zadrzewionych i zakrzewionych [ha]
26	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej ogółem w miastach [ha]
27	Powierzchnia obiektów i obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych ogółem [ha]
28	Liczba pomników przyrody ogółem [szt.]

Zgodnie z ustawą z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2016 poz. 672) Burmistrz Rynu jest zobowiązany do sporządzenia co 2 lata raportu z wykonania Programu, który przedstawia Radzie Miejskiej w Rynie a następnie przekazuje do Zarządu Powiatu Giżyckiego. Wykonanie tej analizy pozwoli na wyznaczenia w przyszłości nowych celów proekologicznych i kierunków działań. W cyklach czteroletnich oceniany jest stopień realizacji celów ekologicznych. Ocena ta stanowi bazę dla ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji przez aktualizację POŚ.

Spis rycin

Ryc. 1. Wskazanie obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych na terenie gminy Ryn.....	46
---	----

Spis map

Mapa 1. Lokalizacja gminy Ryn na tle województwa oraz powiatu	10
Mapa 2. Stężenia pyłu zawieszzonego PM10 o okresie uśredniania wyników 24h w strefie warmińsko-mazurskiej pochodzące z łącznej emisji wszystkich typów w 2012 r.....	32
Mapa 3. Stężenia B(a)P o okresie uśredniania wyników rok w strefie warmińsko-mazurskiej pochodzące z łącznej emisji wszystkich typów w 2012 r.....	33
Mapa 4. Lokalizacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego w gminie Ryn.....	36
Mapa 5. Lokalizacja centrum gminy Ryn w otoczeniu GZWP nr 206	39
Mapa 6. Lokalizacja gminy Ryn na tle mezoregionów	44
Mapa 7. Obszar natura 2000 na terenie Gminy Ryn.....	56
Mapa 8. Obszary Chronionego Krajobrazu w obrębie gminy Ryn.....	57
Mapa 9. Rezerwat i pomniki przyrody oraz użytek ekologiczny na terenie Gminy Ryn	58
Mapa 10. Sieć ECONET-POLSKA w obrębie gminy Ryn	60

Spis tabel

Tabela 1. Powierzchnia według warunków wykorzystania gruntów	12
Tabela 2. Ludność korzystająca z sieci gazowej w latach 2010-2015.....	14
Tabela 3. Zużycie gazu na terenie Miasta i Gminy Ryn w latach 2010-2015 w tys. m ³	14
Tabela 4. Zużycie gazu w celu ogrzewania mieszkań w latach 2010-2015 w tys. m ³	14
Tabela 5. Ilość gospodarstw korzystających z gazu w latach 2010-2015.....	14
Tabela 6. Zużyci energii elektrycznej na 1 mieszkańca w mieście Ryn w latach 2010-2015..	15
Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD.....	15
Tabela 8. Analiza SWOT - ochrona klimatu i jakości powietrza	33
Tabela 9. Analiza SWOT - klimat akustyczny	35
Tabela 10. Analiza SWOT - pole elektromagnetyczne.....	37
Tabela 11. Analiza SWOT - wody powierzchniowe i podziemne.....	40
Tabela 12. Stan sieci wodociągowej na terenie gminy Ryn w roku 2015	41
Tabela 13. Zużycie wody w gminie Ryn w roku 2015	41
Tabela 14. Stan sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Ryn w 2015 r.	41
Tabela 15. Analiza SWOT - gospodarka wodno-ściekowa	42
Tabela 16. Analiza SWOT – powierzchnia ziemi	47
Tabela 17. Analiza SWOT - gleby	49

<i>Tabela 18. Bilans zebranych odpadów komunalnych w 2015 r. na terenie Miasta i Gminy Ryn</i>	<i>52</i>
<i>Tabela 19. Analiza SWOT - gospodarka odpadami</i>	<i>53</i>
<i>Tabela 20. Analiza SWOT - zasoby przyrodnicze</i>	<i>54</i>
<i>Tabela 21. Tereny zieleni urządzonej w gminie Ryn</i>	<i>55</i>
<i>Tabela 22. Analiza SWOT - poważne awarie przemysłowe</i>	<i>61</i>
<i>Tabela 23. Cele, kierunki interwencji oraz zadania</i>	<i>62</i>
<i>Tabela 24. Harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem</i>	<i>68</i>
<i>Tabela 25. Wskaźniki dla monitorowania celów obszarów interwencji</i>	<i>78</i>

Spis wykresów

<i>Wykres 1. Stan ludności na obszarze gminy Ryn w latach 2013-2015</i>	<i>11</i>
<i>Wykres 2. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie gminy Ryn w latach 2010-2015</i>	<i>11</i>
<i>Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Ryn w 2014 r.</i>	<i>12</i>
<i>Wykres 4. Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych</i>	<i>13</i>

Literatura i dane źródłowe

Akty prawne

1. Uchwała nr IV/96/15 Sejmiku Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 lutego 2015 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10
2. Uchwała nr IV/97/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 lutego 2015 r. w sprawie określenia Planu działań krótkoterminowych dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10
3. Uchwała nr VI/56/11 rady Miejskiej w Rynie z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2010-2020”
4. Uchwała nr XVI/116/16 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ryn.
5. ustawa z dn. 14.12.2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21 ze zm.),
6. ustawa z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015, poz. 1651 ze zm.),
7. Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy o lasach
8. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r. poz. 672)
9. Uchwała nr XLI/346/14 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i gminy Ryn uchwalonego uchwałą nr XLI/360/10 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 3 lutego 2010 r. w części obejmującej Miasto Ryn

Dokumenty programowe

1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030
2. I Polityka ekologiczna Państwa w lata 2009-2012 z perspektywa do roku 2016
3. II Polityka ekologiczna Państwa (z perspektywą do roku 2025)
4. Krajowy plan Gospodarki Odpadami 2022
5. Krajowy Plan Ochrony Powietrza do 2020
6. Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022.
7. Program Ochrony Środowiska Powiatu Giżyckiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015.

8. Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020.
9. Raport z realizacji polityki ekologicznej państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku
10. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025
11. Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, 2015, Ministerstwo Środowiska, Warszawa

Źródła internetowe

1. geoportal.kzgw.gov.
2. geoportal.pgi.gov.pl
3. natura2000.gdos.gov.pl
4. spdpsh.pgi.gov.pl/PSHv7
5. www.geoportal.gov.pl
6. www.gios.gov.pl
7. www.kzgw.gov.pl
8. www.pgi.gov.pl
9. www.psh.gov.pl
10. www.sejm.gov.pl
11. <http://www.wios.nettom.eu/>
12. strony gminy i powiatu
13. www.bdl.stat.gov.pl

Załączniki

1. Ankieta przeprowadzona w Urzędzie Miasta i Gminy Ryn celu wykonania analizy SWOT
2. Pismo z dnia 17.11.2016 r. Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Oddział w Warszawie
3. Pismo z dnia 4.11.2017 r. Mazurskiego Związku Międzygminnego – Gospodarka Odpadami w Giżycku
4. Opinia z dnia 10.04. 2017 r. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie
5. Opinia z dnia 11.05.2017 r. Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie

URZĄD MIASTA I GMINY
ul. Świerczewskiego 2
11-520 Ryn

Ryn, dnia 23.11.2016r.

Znak: B/Ś.604.1.2016

GOBIO

Usługi Przyrodnicze

ul. Bażyńskich 38/50

87-100 Toruń

Dotyczy pisma z dnia 19.10.2016r. w sprawie ankiety oceniającej stan środowiska Miasta i Gminy Ryn

W nawiązaniu do w/w pisma przesyłam wypełnioną ankietę

BURMISTRZ

inż. Józef Karpiński

Dane do: „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024”

I. Najważniejsze problemy ekologiczne w gminie

(proszę wymienić czy, a jeśli tak, to z jakimi problemami ma do czynienia miasto i gmina Ryn w zakresie: zasobów przyrodniczych, zasobów i jakości wód, powietrza, hałasu, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, powierzchni ziemi, promieniowania elektromagnetycznego, jakości gleb, zagrożeń poważnymi awariami, zastosowania OZE oraz edukacji ekologicznej)

1. Zasoby przyrodnicze - 98,7% pow. gminy w obszarach chronionych (z obszaru Chronionego Krajoznawstwa) - nie ma problemów na rlnw obszarach
2. Wody powierzchniowe (rzeka) - stan ekologiczny II i III klasa czystości skanalizowano 97,03% gminy. Problem - 10 budynków zlokalizowanych w obszarze jezior
3. Nie jest podłączonych do kanalizacji zbiorczej - powiata szamba
4. Powiatowe - niskie wskaźniki wdrożoności, czepi, jednolitości, powiata oszacowanie gospodarstwa w m. Ryn. Tereny wiejskie nie posiadają gazy - problem - gase wpływa na terenie wiejskim i w części budynków w m. Ryn
5. Gospodarka odpadami - Gmina Ryn należy do Mazurskiego Związku Międzygminnego - Gospodarka Odpadami 12 gmin. Nie ma problemów z odpadkami. Związek prowadzi gospodarkę odpadami na terenie Rzymia. Odpady są dowożone do zakładu chemicznego odpadów K. Gizińska prowadzona jest segregacja odpadów - uciwiała
6. Promieniowanie elektromagnetyczne - brak linii energetycznych a napływ prądu 110 kV - najlepsze stacje barowe telefonii komórkowej, brak nadajników radiowych lub telewizyjnych
7. Hałas - brak zakładek produkcyjnych, problem - pier centrum miasta Ryn przebiega droga krajowa nr 59, akustyczne warunki natężenia hałasu, duży ruch pojazdów
8. Powojenne awarie - brak zakładow przemysłowych strażniczych potencjalne zagrożenie
9. Zastosowanie OZE - brak
10. Nie ma zagrożeń dla jakości gleb, brak terenów zdegradowanych
11. Ochrona powierzchni ziemi - niedostateczna kontrolacja urządzeń melioracyjnych (chwilowość spłitek wodnych zawieszona od 15 lat)
12. Degradacja gruntów z powodu nadmiernej ilości bobów - zalesienie terenów
13. Edukacja ekologiczna - powołano jedyną przez: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rynie oraz Mazurski Związek Międzygminny - Gospodarka Odpadami w Górze -

IV.

Propozycje gminy do „Programy Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024” (proszę wskazać propozycje kierunków działań oraz zadań, które powinny być ujęte w programie)

- 1. Ochrona wod. gwieżdżebniowych - przystąpienie do kanalizacji sanitarnej. Pojedynczych budynków nieskanalizowanych. Zlokalizowanych w obrębie wod. powierzchniowych - jezior
- 2. Oświetlenie połaci w m. Ryn - działania o budowl. obwodnicy w Ryn. przed klubowego centrum przebiega droga krajowa nr 59
- 3. Oświetlenie n. b. m. Ryn - zmiana oświetlenia z ulicznego na gazowe w budynkach jednorodzinnych w Rynie. obywatel nie korzystających z gazu ma być gwarant

V.

Polityka energetyczna gminy

1. Jakie występują źródła ciepła do ogrzewania budynków? (ciepło sieciowe, indywidualne*, gazowe, elektryczne, inne – jakie? Np. infrastruktura OZE)

- 1. Indywidualne ogrzewanie - piec co na wapień chemiczno gazowy, zmięci piec kaflowe
- 2. Ogrzewanie gazowe poszerzających budynków jedno i wielorodzinnych.
- 3. Pompy ciepła - budynki Ekologiczne - 2 budynki niemieszkalne (socjalne) Gmina nie posiada informacji na temat wdrożeń typów mocy i sprawności pieców CO

2. Jakie występują źródła do podgrzewania wody? (ciepło sieciowe, indywidualne*, gazowe, elektryczne, inne – jakie? Np. infrastruktura OZE)

- 1. Indywidualne - piec co na wapień i chemiczno
- 2. Gazowe - piec na gaz ziemny i propan-butan
- 3. Elektryczne - przepływowe podgrzewacze wody
- 4. Pompy ciepła

3. Kubatura budynków ogrzewanych z danego źródła ciepła (wykaz z ewidencji budynków komunalnych własności gminy Ryn) - 33 budynki - gminne.

4. Jakie są źródła energii elektrycznej? (sieć przemysłowa, dystrybucyjna, źródła indywidualne**, inne- jakie?)

- 1. Energia elektryczna - uzyskanie z sieci dystrybucyjnej
- 19 budynków piec CO
- 1 bud. gaz propan-butan
- 5 bud. gaz ziemny
- 5 bud - piec węglowy
- 1 bud. pompy ciepła
- 2 bud. elektryczne

5. Na co przeznaczana jest energia elektryczna? (ogrzewanie, ciepła woda użytkowa, oświetlenie, klimatyzacja, wentylacja, inne – jakie?)

Oświetlenie, klimatyzacja, zasilenie sprzętu AGD, sprzętu elektronicznego, maszyn i urządzeń, doprowadzenie ciepła wody i wentylacja mechaniczna, ogrzewanie 2 bud. sąsiednich

6. Czy realizowano przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie energii elektrycznej? (opis przedsięwzięcia z podaniem mocy i energii zuoszczędzonej)

n*ie*

7. Czy Miasto i Gmina Ryn posiada „Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”?**

TAK NIE

8. Czy Miasto i Gmina Ryn posiada „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej”?**

TAK NIE

*W przypadku źródła indywidualnego podać rodzaj, typ, moc, sprawność, rodzaj paliwa

*W przypadku źródła indywidualnego podać rodzaj, typ, moc i sprawność

**Właściwe podkreślić

Sporządził:

Podinspektor
Aleksander Szczępański

Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.
Oddział w Warszawie
ul. Równoległa 4a, 02-235 Warszawa
tel. 22 667 39 00, faks 22 667 37 46

Gobio - Usługi Przyrodnicze
Michał Mięsikowski
ul. Bażyńskich 38/50
87-100 Toruń

Wasz znak:
Nasz znak: OW/ODK/R/MG/1440/2016

Warszawa, 17.11.2016 r.

Dot.: udostępnienia informacji niezbędnych do „Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-204”

W odpowiedzi na Państwa pismo otrzymane dnia 24.10.2016 r., dotyczące udostępnienia informacji o rozmieszczeniu i długości sieci gazowej, liczbie przyłączy do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych), liczbie odbiorców gazu, zużyciu gazu ziemnego na terenie Miasta i Gminy Ryn, przekazujemy poniższe dane (w tab. 1 i tab. 2).

Tab. 1. Długość sieci gazowej na terenie Miasta i Gminy Ryn

	Miasto [km]	Gmina [km]
Gazociągi ś/c	1,1	0,3
Gazociągi n/c	6,3	2,9
Przyłącza ś/c	0,05	0,01
Przyłącza n/c	4,9	0,8

Tab. 2. Liczba przyłączy do budynków na terenie Miasta i Gminy Ryn

	Miasto [szt.]	Gmina [szt.]
Budynki mieszkalne	185	25
Budynki niemieszkalne	25	1

Wolumen zużycia gazu ziemnego na terenie Miasta i Gminy Ryn w 2015 r. był równy 1,10 mln m³.

Osobą prowadzącą niniejszą sprawę jest Pan Marek Graff z Działu Rozwoju i Obsługi Klienta, Oddział w Warszawie, nr tel.: 22 667-32-79, e-mail: marek.graff@warszawa.psgaz.pl.

Z poważaniem

PROKURENT

Mariusz Konieczny

PROKURENT

Wioletta Czernińska

Giżycko, dnia 4 listopada 2016 r.

MZMGO.OŚ.623.214.2016.sl

GOBIO Usługi Przyrodnicze

Michał Mięsikowski
ul. Bażyńskich 38/50
87-100 Toruń

dotyczy: pisma z dnia 20.10.2016 r. (data wpływu do MZMGO 25.10.2016 r.) w sprawie udostępnienia informacji dotyczących zebranych selektywnie odpadów komunalnych na terenie Miasta i Gminy Ryn w 2015 roku

Odpowiadając na ww. pismo uprzejmie informujemy:

1. Bilans odebranych odpadów komunalnych w 2015 roku od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne:

I półrocze:

20 03 01 (niesegregowane - zmieszane odpady komunalne) – 568,74 Mg

15 01 06 (zmieszane odpady opakowaniowe) – 36,74 Mg

15 01 07 (opakowania ze szkła) – 8,96 Mg

20 01 99 (inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny – popiół) – 7,42 Mg

20 01 35* (zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki) – 0,16 Mg

20 03 07 (odpady wielkogabarytowe) – 2,12 Mg

20 01 32 (leki inne niż wymienione w 20 01 31) – 0,04 Mg

20 01 08 (odpady kuchenne ulegające biodegradacji) – 7,67 Mg

II półrocze:

20 03 01 (niesegregowane - zmieszane odpady komunalne) – 690,80 Mg

15 01 06 (zmieszane odpady opakowaniowe) – 47,20 Mg

- 15 01 07 (opakowania ze szkła) – 18,60 Mg
20 01 99 (inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny – popiół) – 7,98 Mg
20 01 35* (zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione
w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki) – 0,59 Mg
20 03 07 (odpady wielkogabarytowe) – 3,50 Mg
20 01 32 (leki inne niż wymienione w 20 01 31) – 0,10 Mg
20 01 08 (odpady kuchenne ulegające biodegradacji) – 17,52 Mg

W punkcie selektywnego zbierania odpadów komunalnych (pszok) zebrano:

- 20 01 35* (zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione
w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki) – 1,22 Mg
20 03 07 (odpady wielkogabarytowe) – 11,11 Mg
17 01 01 (odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów) – 33,20 Mg
17 01 07 (zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów
ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06 –
78,94 Mg
16 01 03 (zużyte opony) – 1,54 Mg

2. Informacje o składowiskach odpadów komunalnych oraz składowiskach przemysłowych czynnych i nieczynnych a także o mogiłnikach na terenie Miasta i Gminy Ryn

Uprzejmie informujemy, iż MZMGO nie prowadzi ewidencji ww. składowisk. Z związku z powyższym pytanie należy skierować Miasta i Gminy Ryn.

PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU
Wojciech Ogłuszka

Otrzymują:

1. Adresat.
2. MZMGO aa.

WSTŁ.410.13.2017.BT

Ełk, 10 kwietnia 2017 r.

Pan
Michał Mięsikowski
Gobio – Usługi Przyrodnicze
87-100 Toruń, ul. Bażyńskich
38/50

Opinia

Na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, z późn. zm.) - po rozpatrzeniu wniosku z dnia 30 marca 2017 r. (data wpływu 05.04.2017 r.), przedłożonego przez Pana Michała Mięsikowskiego, działającego z upoważnienia Burmistrza Rynu w sprawie wydania opinii, wymaganej w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko - Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie, po przeanalizowaniu dokumentu:

Projekt: „Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024”

wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, wykonaną przez zespół autorski: panią mgr Monikę Stankiewicz i pana mgr Michała Mięsikowskiego

- przedkłada następującą opinię :

Przedłożony do zaopiniowania dokument spełnia zasadnicze kryteria formalne oraz co do zasady merytoryczne, wymagane przepisami prawa w tym zakresie, tj.:

- struktura dokumentu nawiązuje m.in. do Krajowego Planu Ochrony Powietrza, Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, Planu Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego, Programu Ochrony Środowiska województwa warmińsko-mazurskiego, Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025, Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2010-2020.
- szczegółowość dokumentu jest adekwatna do dokumentów opracowywanych na danym szczeblu, tj. Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn,
- w dokumencie przedstawiono ogólną charakterystykę środowiska społeczno-gospodarczego, charakterystykę środowiska przyrodniczego (rzeźba terenu, zasoby glebowe, wody powierzchniowe i podziemne, lasy i gospodarka leśna, gospodarka odpadami, hałas, formy ochrony przyrody, klimat,
- Komponenty środowiska narażone na potencjalne oddziaływanie: człowiek, zwierzęta, rośliny, krajobraz oraz Natura 2000, wody, powietrze i klimat, w tym klimat akustyczny, powierzchnia Ziemi, gleby i surowce mineralne, zdrowie ludzkie i jakość życia w wymiarze środowiskowym,
- Określono czas trwania (określono oddziaływania długoterminowe, średnioterminowe lub krótkoterminowe, a także pod względem czasowym ich trwałości – jako oddziaływania o charakterze stałym lub czasowym),
- Określono rodzaj oddziaływania (czy oddziaływanie na poszczególny komponent będzie miało charakter bezpośredni lub pośredni),
- Podano informację o możliwym oddziaływaniu skumulowanym,
- Wskazano sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań.

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

ul. Mickiewicza 15, 19-300 Ełk, tel.: 87 62-11-755, fax: 87 62-11-755, sekretariat.olsztyn@rdos.gov.pl, olsztyn.rdos.gov.pl

Analizując walory przyrodnicze i krajobrazowe miasta i gminy, w znaczeniu prawnych form ochrony przyrody, należy uznać je za dość wysokie. Na terenie miasta i gminy znajdują się następujące formy ochrony przyrody: 4 pomniki przyrody, 4 obszary chronionego krajobrazu: Doliny Rzeki Guber, Krainy Wielkich Jezior Mazurskich, Krzyżany i Kłos, Obszary Natura 2000 Bagna Nietlickie i Jezioro Dobskie oraz użytek ekologiczny jezioro Guber.

Zgodnie z treścią dokumentu, jako priorytety realizowane poprzez konkretne cele uznano:

Ochronę zasobów, poprawę jakości środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców poprzez:

Ochronę klimatu i jakości powietrza – kierunek interwencji ograniczenie zanieczyszczeń powietrza, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, ograniczenie emisji ze środków transportu, zmniejszenie obszarów narażonych na źródła hałasu, ograniczenie uciążliwości głównych ciągów komunikacyjnych, ograniczenie wpływu promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie ludzi, ochronę zasobów oraz wzrost jakości wód powierzchniowych i podziemnych, podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, ograniczenie strat wody związane z przesyłem, ograniczenie ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do wody lub ziemi, ograniczenie obszarów zanieczyszczonych gleb, ograniczenie obszarów zdegradowanych rolniczo, kontynuowanie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy, zmniejszenie uciążliwości odpadów, zwiększenie zainteresowania i wykorzystania możliwościami wykorzystania odnawialnych źródeł energii, ochrona obszarów cennych przyrodniczo, ograniczenie zdewastowanych terenów leśnych, wzrost atrakcyjności gmin oraz wzrost ruchu turystycznego, zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych.

W formie tabelarycznej przedstawiono harmonogram realizacji zadań wraz z ich finansowaniem.

Ocena działań zaplanowanych do wsparcia w ramach Programu nie wskazuje na obecnym etapie na możliwość występowania znaczących oddziaływań. Przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko nie wskazała potrzeby przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko. Planowane do sfinansowania projekty inwestycyjne nie powinny oddziaływać na kraje sąsiednie.

Przeprowadzona ocena Programu pozwala na stwierdzenie, że dokument spełnia większość celów dokumentów wyższego szczebla, uwzględniając w dużym stopniu zasadę zrównoważonego rozwoju. Zaplanowane działania powinny przynieść pozytywne efekty, pod warunkiem spełniania zasad ochrony środowiska na każdym etapie realizacji inwestycji, natomiast możliwe negatywne oddziaływania będą miały w wielu przypadkach charakter chwilowy (w trakcie realizacji inwestycji). Zaproponowano jednak rozwiązania pozwalające na pełniejszą realizację zasady zrównoważonego rozwoju.

W ramach przeprowadzonej Prognozy oddziaływania na środowisko Programu dokonano analizy planu operacyjnego i działań w nim ujętych pod kątem jak najpełniejszego spełnienia zasad zrównoważonego rozwoju oraz spełnienia problemów środowiskowych.

W zakresie realizacji Programu, działania władz Gminy polegać będą na koordynowaniu działań z zakresu ochrony środowiska prowadzonych na terenie gminy, stanowieniu prawa lokalnego w formie podejmowania uchwał i wydawania decyzji administracyjnych związanych z zapisami Programu, wykonywaniu zadań wyznaczonych w Programie oraz pełnienie funkcji kontrolnej dla podejmowanych zadań związanych ze środowiskiem. Monitoring realizacji Programu dostarcza informacji, dzięki którym ocenić można czy stan środowiska uległ poprawie czy pogorszeniu. Celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian.

Uzasadnienie

Pismem z dnia 30 marca 2017 r. (data wpływu 05.04.2017 r.) Pan Michał Mięsikowski, działający z upoważnienia Burmistrza Rynu zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie, w sprawie wydania opinii, wymaganej w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla dokumentu: Projekt „Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024” - wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Opinia niniejsza wymagana jest z mocy art. 54 ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.) na podstawie którego organ opracowujący projekt dokumentu wymagający **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** poddaje projekt, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez właściwe organy. Z mocy art. 57 ust. 2 ww. ustawy organem opiniującym właściwym w przedmiotowej sprawie jest regionalny dyrektor ochrony środowiska. W związku z powyższym, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie przedkłada niniejszą opinię do ewentualnego wykorzystania zgodnie z art. 55.1. powyższej ustawy. Opinia wydawana w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, wyrażana jest przez organ w formie zwykłego pisma i nie posiada charakteru wiążącego dla organu opracowującego projekt dokumentu (wnioskodawcy), jednakże zgodnie z art. 55 ww. ustawy, wnioskodawca bierze ją pod uwagę ustalając jego ostateczną wersję.

Otrzymują: (za dowodem doręczenia)

1. P. Michał Mięsikowski, 87-100 Toruń, ul. Bażyńskich 38/50
2. A/a

Z op. REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
W OLSZTYNIE
Barbara Tyszkiewicz
Kierownik Wydziału Spraw Terenowych II

Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

10-561 Olsztyn, ul. Żołnierska 16; tel. centrala 89 524 83 00; faks 89 679 16 99; e-mail: wsse@wsse.olsztyn.pl; www.wsse.olsztyn.pl

Olsztyn, dnia 11.05.2017 r.

ZNS.9022.5.51.2017.Z

OPINIA

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1412 z późn. zm.), art. 46 pkt 2, art. 54 ust. 1, art. 58 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.), po zapoznaniu się z dokumentacją przedłożoną przy wniosku Pana Michała Mięśikowskiego – GOBIO – Usługi Przyrodnicze Michał Mięśikowski, ul. Bażyńskich 38/50, 87-100 Toruń (działającego z upoważnienia Burmistrza Miasta i Gminy Ryn) z dnia 30.03.2017 r. (bez znaku, data wpływu 05.04.2017 r.), uzupełnionego w dniu 12.04.2017 r.

Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

pozytywnie opiniuje projekt „Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024”.

UZASADNIENIE

W dniu 05.04.2017 r. do Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wpłynął wniosek Pana Michała Mięśikowskiego – GOBIO – Usługi Przyrodnicze Michał Mięśikowski, ul. Bażyńskich 38/50, 87-100 Toruń (działającego z upoważnienia Burmistrza Miasta i Gminy Ryn) o zaopiniowanie projektu „Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024”. W dniu 12.04.2017 r. dokumentacja w powyższej sprawie została uzupełniona.

Obowiązek opracowania programu ochrony środowiska dla gminy wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519 z późn. zm.). Program kwalifikuje się do dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.), wymagających przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 54 ust. 1, w związku z art. 58 ustawy, projekt dokumentu poddaje się, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego. W przedmiotowej sprawie właściwy miejscowo do wydania opinii jest Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny. Na podstawie art. 53 ww. ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego dokumentu został uzgodniony przez WMPWIS opinią z dnia 23.03.2017 r. znak: ZNS.9022.5.20.2017.Z

W „Programie Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024” przeprowadzono analizę istniejącego stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego na terenie gminy oraz przedstawiono cele i zadania konieczne do realizacji w latach 2017-2024. Realizacja zaplanowanych zadań ma w efekcie zachować dobry stan środowiska, a tam gdzie konieczna jest poprawa – przedstawić zadania naprawcze. W oparciu o przeprowadzoną analizę stanu środowiska i infrastruktury gminy w Programie wskazano 9 obszarów interwencji, w ramach których wyznaczono cele do realizacji. Cele będą realizowane poprzez kierunki interwencji oraz konkretne zadania:

I. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.

Cel: Poprawa jakości powietrza i obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu, adaptacja do zmian klimatu.

Kierunek interwencji: **Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza.**

Zadania:

- Opracowanie i wdrożenie planu gospodarki niskoemisyjnej.
- Termomodernizacja budynków komunalnych.
- Wykonanie i wdrożenie Projektu Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Kierunek interwencji: **Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego.**

Zadanie: Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych.

Kierunek interwencji: **Ograniczenie emisji ze środków transportu.**

Zadania:

- Budowa obwodnicy gm. Ryn.
- Modernizacja dróg gminnych.
- Rozbudowa ścieżek rowerowych.

II. ZAGROŻENIA HAŁASEM.

Cel: Minimalizacja zagrożenia mieszkańców spowodowanego ponadnormatywnym hałasem.

Kierunek interwencji: **Zmniejszenie obszarów narażonych na źródła hałasu.**

Zadania:

- Uwzględnianie standardów akustycznych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy.
- Realizacja oraz utrzymanie istniejących pasów zieleni wzdłuż szlaków komunikacyjnych.

Kierunek interwencji: **Ograniczenie uciążliwości głównych ciągów komunikacyjnych.**

Zadania:

- Budowa obwodnicy gm. Ryn.
- Modernizacja dróg gminnych.
- Rozbudowa ścieżek rowerowych.

III. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.

Cel: Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Kierunek interwencji: **Ograniczenie wpływu promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie ludzi i środowisko.**

Zadania:

- Prowadzenie ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.
- Edukacja ekologiczna na temat rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól.

IV. GOSPODAROWANIE WODAMI.

Cel: Poprawa jakości wód oraz ochrona ich zasobów i jakości.

Kierunek interwencji: **Ochrona zasobów oraz wzrost jakości wód powierzchniowych i podziemnych.**

Zadania:

- Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych.
- Prowadzenie monitoringu stanu i jakości wód.

Cel: Kształtowanie postawy proekologicznej mieszkańców.

Kierunek interwencji: **Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.**

Zadanie: Edukacja poprzez propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędności wody.

V. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.

Cel: Zapewnienie dla społeczeństwa i gospodarki dostępu do czystej wody.

Kierunek interwencji: **Ograniczenie strat wody związane z przesyłem.**

Zadanie: Dalszy rozwój i modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy.

Cel: Ochrona i poprawa jakości zasobów wód podziemnych.

Kierunek interwencji: **Ograniczenie ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do wody lub ziemi.**

Zadanie: Kontrola prawidłowego pozbywania się nieczystości ciekłych przez mieszkańców.

VI. GLEBY.

Cel: Racjonalne wykorzystanie zasobów gleb.

Kierunek interwencji: **Ograniczenie obszarów zanieczyszczonych gleb.**

Zadanie: Prowadzenie monitoringu środowiska glebowego.

Kierunek interwencji: **Wzrost świadomości ekologicznej w zakresie ochrony wartości biologicznych gleb.**

Zadanie: Promowanie rolnictwa ekologicznego i rolnictwa zintegrowanego.

Cel: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi.

Kierunek interwencji: **Ograniczenie obszarów zdegradowanych rolniczo.**

Zadania:

- Przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie gleb rolniczo użytkowanych.
- Kontrola działań wykorzystania nawozów i środków ochrony roślin.

VII. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.

Cel: Racjonalne gospodarowanie odpadami.

Kierunek interwencji: **Kontynuowanie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy.**

Zadanie: Realizacja Programu usuwania azbestu dla Gminy Ryn.

Kierunek interwencji: **Zmniejszenie uciążliwości odpadów.**

Zadanie: Kontrola podmiotów prowadzących działalności zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Cel: Realizacja polityki edukacyjnej z zakresu właściwej gospodarki odpadami.

Kierunek interwencji: **Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi.**

Zadanie: Prowadzenie edukacji ekologicznej.

Kierunek interwencji: **Zwiększenie zainteresowania i wykorzystania możliwościami wykorzystania odnawialnych źródeł energii.**

Zadanie: Promowanie odnawialnych źródeł energii (OZE) w energetyce ciepłej instytucji publicznych oraz gospodarstw domowych.

VIII. ZASOBY PRZYRODNICZE.

Cel: Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów.

Kierunek interwencji: **Ochrona obszarów cennych przyrodniczo.**

Zadania:

- Program ochrony czynnej wybranych gatunków fauny, flory, zbiorowisk roślinnych.
- Uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej oraz form ochrony przyrody i obszarów cennych przyrodniczo w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego.

Kierunek interwencji: **Ograniczenie zdewastowanych terenów leśnych.**

Zadanie: Uproszczone Plany Urządzenia Lasów.

Cel: Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Kierunek interwencji: **Wzrost atrakcyjności gmin oraz wzrost ruchu turystycznego.**

Zadania:

- Ochrona pomników przyrody.
- Utrzymanie, pielęgnacja oraz urządzenie terenów zieleni na osiedlach mieszkaniowych i wokół obiektów użyteczności publicznej.

Cel: Wzrost świadomości ekologicznej.

Kierunek interwencji: **Wzrost świadomości społeczeństwa z zakresie ochrony ekologicznej środowiska.**

Zadania:

- Promowanie rozwiązań proekologicznych dla rolników
- Tworzenie ścieżek edukacyjnych, szlaków i tras rowerowych w obrębie obszarów cennych przyrodniczo.
- Promowanie wykorzystania OZE.

IX. ZAGROŻENIE POWAŻNYMI AWARIAMI.

Cel: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Kierunek interwencji: **Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych.**

Zadania:

- Budowa obwodnicy Gminy Ryn.
- Aktualizacja optymalnych tras przewozu ładunków niebezpiecznych oraz kontrola przewożonych ładunków.

Po przeanalizowaniu przedłożonej dokumentacji WMPWIS stwierdza, że realizacja zadań określonych w „Programie Ochrony Środowiska Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024” przyczyni się do poprawy stanu sanitarnego gminy. Choć Program wyznacza ramy dla późniejszych realizacji inwestycji kwalifikujących się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wymagających uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (np. rozbudowa infrastruktury wodociągowej, przebudowa dróg komunikacji samochodowej), to jednak nie ustala konkretnych parametrów technicznych tych inwestycji, jak również warunków ich realizacji. W związku z tym na obecnym etapie nie jest możliwe szczegółowe przeanalizowanie ich możliwego wpływu na środowisko (w tym na zdrowie ludzi). W przypadku podjęcia działań zmierzających do realizacji tego rodzaju przedsięwzięć może okazać się konieczne przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko wynikającej z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.). W trakcie takiej procedury powinna być dokonana analiza potencjalnego wpływu przedsięwzięcia na środowisko wraz z określeniem specyficznych warunków realizacji mających na celu ograniczenie ewentualnych niekorzystnych oddziaływań.

W związku z powyższym orzeczono, jak w sentencji.

Otrzymują:

1. GOBIO – Usługi Przyrodnicze Michał Mięsikowski
ul. Bażyńskich 38/50
87-100 Toruń

Do wiadomości:

2. PPIS w Giżycku
3. Aa

Zastępca
Warmińsko-Mazurskiego
Państwowego Wojewódzkiego
Inspektoratu Sanitarnego
mgr Beżena Najda

Prognoza *Oddziaływania* na Środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn

Zamawiający	Gmina Ryn ul. Ratuszowa 2 11-520 Ryn
Wykonawca	GOBIO – Usługi Przyrodnicze Michał Mięsikowski Ul. Bażyńskich 38/50 87-100 Toruń

Zespół autorski

mgr Monika Stankiewicz	Nadzór nad projektem, opracowanie dokumentu	
mgr Michał Mięsikowski	Konsultacja	

Miejsce/Data opracowania

Toruń, marzec 2017 r.

Spis treści

1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	4
2. Wstęp.....	7
2.1. Cel prognozy	7
2.2. Zakres prognozy	7
3. Informacje o zawartości i głównych celach Programu ochrony Środowiska	9
3.1. Cele projektowanego dokumentu	9
3.2. Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi.....	10
4. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	19
5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	21
6. Charakterystyka Miasta i Gminy Ryn.....	22
6.1. Położenie	22
6.2. Demografia	22
6.3. Budowa geologiczna i geomorfologiczna.....	23
6.4. Warunki klimatyczne	24
7. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem ..	25
7.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	25
7.2. Zagrożenie hałasem.....	26
7.3. Pole elektromagnetyczne	26
7.4. Gospodarowanie wodami.....	27
7.5. Gleby.....	28
7.6. Gospodarka odpadami i zapobieganie	29
7.7. Zabytki	30
7.8. Obszary chronione	30
8. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu	33
9. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Programu w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie umowy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. 2016, poz. 2249)	34
10. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	36
11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	54

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn
na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru.....	55
Spis rycin i załączników.....	56
Wykaz źródeł.....	56

1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Wykonana analiza obecnego stanu środowiska w gminie Ryn, wskazuje na problemy związane ze stanem środowiska. Przedsięwzięcia, które zostały ujęte w Programie Ochrony Środowiska (POŚ) mają główny cel – poprawę stanu jakości środowiska na terenie gminy. Brak realizacji POŚ może prowadzić do pogorszenia stanu środowiska, co w konsekwencji spowoduje nieodwracalne szkody.

Niniejsza Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana na rzecz *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024*. Celem *Prognozy* jest kompleksowa analiza możliwego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przewidzianych w POŚ, wraz z oceną występowania oddziaływań skumulowanych oraz z możliwymi do zastosowania rozwiązaniami alternatywnymi a także z potrzebą działań kompensacyjnych. Program zawiera wyznaczone cele, kierunki oraz zadania wyznaczone do realizacji w latach 2017-2020 wraz z przedłużeniem na lata 2021-2024.

Wykonany POŚ jest spójny z celami i działaniami zawartymi w dokumentach ustanowionych na szczeblu, krajowym, wojewódzkim i regionalnym.

Problemy i zagrożenia środowiska przyrodniczego na terenie gminy zostały określone na podstawie dostępnych materiałów. Analiza dotyczyła wszystkich elementów środowiska, a w szczególności: jakości powietrza atmosferycznego, klimat akustyczny, zasoby wodne, gospodarkę wodno-ściekową oraz gospodarowanie odpadami, ochronę przyrody, promieniowanie elektromagnetyczne, zasoby geologiczne, gleby, poważne awarie przemysłowe oraz edukację ekologiczną.

Analiza wykazała, iż Gmina Ryn boryka się z problemami dotyczącymi głównie: powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych oraz hałasu. Głównym problemem w zakresie złego stanu jakości powietrza są przekroczenia poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń pyłowych oraz benzo(a)pirenu, wynikających z tzw. niskiej emisji do atmosfery. Głównym zagrożeniem w zakresie powietrza atmosferycznego jest postępujący ruch drogowy, powodujący wzrost zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw przez samochody. Poprawy wymaga również stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych, którego stan jest zagrożony w wyniku skażenia komunalnego i związanego ze skażeniem chemicznymi środkami do produkcji rolnej. Problemem jest także niewłaściwy stan techniczny dróg oraz brak obwodnicy miasta Ryn. Podstawowym źródłem hałasu są szlaki komunikacyjne przebiegające przez gminę Ryn, szczególnie droga krajowa. Szlaki te mają znaczenie krajowe i międzynarodowe, stąd wzmożony ruch komunikacyjny.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Brak realizacji ustaleń POŚ może wpłynąć na pogorszenie jakości środowiska, w tym głównie w zakresie jakości powietrza, hałasu, wód oraz gleb, co przyczynia się do negatywnego oddziaływania na jakość środowiska jako całości.

W ramach analizy oceniono szczegółowo możliwe oddziaływania działań przewidzianych projektem POŚ na poszczególne elementy środowiska.

Pozytywny wpływ na stan czystości powietrza będą miały działania dotyczące ograniczenia wielkości emisji, szczególnie pochodzące ze źródeł komunikacyjnych. Zadania takie jak termomodernizacja obiektów oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii przyczynią się do ograniczenia wielkości emisji powierzchniowej. Utrzymanie właściwej kondycji dróg przyczyni się do zmniejszenia ilości zanieczyszczeń ze źródeł liniowych.

Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej będą pozytywnie oddziaływać na stan czystości wód. Także ważne jest prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Działania z zakresu gospodarki leśnej mogą w pośredni sposób wpłynąć na polepszenie jakości wód. Negatywnie natomiast oddziaływać mogą inwestycje, w tym budowa dróg. Eksploatacja dróg jest związana natomiast z emisją zanieczyszczeń do wód.

Program Ochrony Środowiska przewiduje działania, które powinny przyczynić się do poprawy jakości środowiska. Polegają one głównie na: zachowaniu lub odtwarzaniu właściwego stanu siedlisk i gatunków przez realizację zadań ochronnych wyznaczonych dla obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody, w wyniku wdrażania zapisów planów ochrony parków krajobrazowych. Wpływ pośredni będą miały działania z zakresu poprawy gospodarki niskoemisyjnej.

Walory krajobrazowe ulegną poprawie w przypadku prowadzenia prac remontowych budynków. Inwestycje zajmujące obszary o dużej powierzchni mogą negatywnie wpłynąć na krajobraz, jeśli aspekt ten zostanie pominięty na etapie projektowania przedsięwzięć.

Realizacja Programu spowoduje poprawę jakości środowiska, co wpłynie na ogólne zadowolenie wśród mieszkańców gminy. Poprawa czystości wód, jakości powietrza, zmniejszenie uciążliwości hałasu wpłynie pozytywnie na zdrowie ludzi. Negatywne skutki mogą powodować inwestycje dotyczące ruchu drogowego. Jednak skutki te będą dotyczyć czasowego utrudnienia i pogorszenia jakości powietrza wraz ze wzrostem emisji hałasu.

Ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz pełni rozwinięta sieć kanalizacyjna, poprawi stan jakości gleb. Monitoring zanieczyszczeń gleb i powierzchni ziemi wraz z monitoringiem terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, będzie miał pozytywny wpływ na ich ochronę.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn
na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Wdrażanie założeń POŚ wymaga stosowania monitoringu stanu ich realizacji. W tym celu zostały określone wskaźniki, służące do oceny stopnia realizacji celów środowiskowych.

2. Wstęp

Prognoza oddziaływania na środowisko we wszystkich strefach rozwojowych – społecznej, gospodarczej, ekologicznej, zapewnia wdrożenie długookresowego planowania i programowania z procesem realizacji inwestycji. Przyjmuje za podstawę tych działań zrównoważony rozwój i ład przestrzenny. Zrównoważony rozwój rozumiany jest tutaj jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. Celem zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Przez ład przestrzenny należy natomiast rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość, oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno – gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne. Jednym z instrumentów dla tworzenia warunków zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego, a także uwzględniającego wymagania ochrony.

2.1. Cel prognozy

Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j.Dz.U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.), Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a w jej ramach – sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko.

Celem sporządzenia Prognozy dla Programu Ochrony Środowiska jest głównie:

1. Ocena stopnia i sposobu uwzględnienia założeń i wytycznych wynikających z innych dokumentów strategicznych w programie ochrony środowiska;
2. Identyfikacja znaczących negatywnych oddziaływań na obszary chronione;
3. Określenie możliwości i zasad ograniczenia potencjalnych znaczących oddziaływań na środowisko związanych z realizacją działań określonych w Programie wraz ze wskazaniem ewentualnych rozwiązań alternatywnych przyczyniających się do zmniejszenia obciążeń środowiskowych.

2.2. Zakres prognozy

Zakres prognozy oddziaływania na środowisko jest zgodny z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn
na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o oceanach oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym w ramach Prognozy oceniono wpływ realizacji Programu na następujące obszary:

- a) Jakość życia i zdrowie ludzi,
- b) Jakość powietrza i czynniki klimatyczne,
- c) Adaptację do skutków zmian klimatycznych,
- d) Zasoby różnorodności biologicznej,
- e) Rośliny i zwierzęta,
- f) Wszystkie formy ochrony przyrody wymienione w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2016 poz.2249),
- g) Dobra materialne,
- h) Formy dziedzictwa kulturowego, włączając architektoniczne i archeologiczne,
- i) Zarządzanie zasobami wód, kopalin i gleb,
- j) Zarządzanie krajobrazem.

3. Informacje o zawartości i głównych celach Programu ochrony Środowiska

3.1. Cele projektowanego dokumentu

Przedmiotem Prognozy jest Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024, który porusza szeroko rozumianą problematykę z zakresu ochrony środowiska na terenie danej jednostki terytorialnej. Opisuje jego stan oraz presję, jakiej podlegają poszczególne komponenty środowiska.

Do realizacji powyższego celu nadrzędnego Programu, określono poszczególne priorytety i cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram zadań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów.

W Programie zostały opracowane cele środowiskowe odnoszące się do poszczególnych elementów:

1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego w tym:
  - Ochrona przyrody i krajobrazu
  - Ochrona lasów
  - Ochrona powierzchni ziemi
  - Ochrona zasobów kopalin
2. Zrównoważone wykorzystywanie materiałów, wody i energii, w tym:
  - Wykorzystywanie wód, energii i produkcja odpadów
  - Korzystanie ze źródeł odnawialnych
  - Kształtowanie zasobów wodnych
3. Jakość środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
  - Jakość wód
  - Zanieczyszczenie powietrza
  - Gospodarka odpadami
  - Oddziaływanie hałasu
  - Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

3.2. Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi

Polityka Ekologiczna Państwa (dokument z perspektywą do 2025 roku)

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej jest zasada zrównoważonego rozwoju, uzupełniona szeregiem zasad pomocniczych i konkretyzujących, które znalazły zastosowanie w rozwiniętych demokracjach. Program stanowi realizację poniższych zasad polityki ekologicznej państwa w skali gminy, Zasady te odzwierciedlają tendencje europejskie polityki ekologicznej: zasady przezorności, wysokiego poziomu ochrony środowiska, równego dostępu do środowiska przyrodniczego, regionalizacji, społecznienia, „zanieczyszczający płaci”, prewencji, stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT), subsydiarności, klauzul oraz zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

Dokument zakłada w dziedzinie przemysłu i energetyki wdrażanie metod czystszej produkcji, poprawę efektywności energetycznej, a także stosowanie alternatywnych surowców oraz alternatywnych i odnawialnych źródeł energii. Zakłada również zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Działaniom w zakresie zmniejszenia energochłonności musi towarzyszyć kontynuowanie przedsięwzięć zmieniających sposób zaspokajania istniejących potrzeb energetycznych, przede wszystkim strukturę wykorzystania nośników energii, w kierunku dalszego zwiększania udziału energii elektrycznej w ogólnym zużyciu energii finalnej, zwiększenia udziału w produkcji energii gazu i ropy naftowej, poprawy jakości węgla i innych paliw, a także wzrostu udziału w produkcji energii elektrycznej i ciepłej energetycznych nośników odnawialnych oraz pochodzących z odpadów.

Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii ułatwi przede wszystkim osiągnięcie założonych w polityce ekologicznej państwa celów w zakresie obniżenia emisji zanieczyszczeń odpowiedzialnych za zmiany klimatyczne oraz substancji zakwaszających. Wykorzystanie istniejących zasobów energii odnawialnej i zwiększenie ich potencjału będzie bowiem sprzyjać oszczędzaniu zasobów nieodnawialnej i zwiększenie ich potencjału będzie bowiem sprzyjać oszczędzaniu zasobów nieodnawialnych oraz wspomagać działania na rzecz poprawy warunków życia obywateli i rozwoju wielu sektorów gospodarki w sposób łączący efekty ekonomiczne z poszanowaniem środowiska.

Polityka Klimatyczna Polski

Rada Ministrów dnia 04.11.2003 roku przyjęła dokument pn. „Polityka klimatyczna Polski. Strategie redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020.” Przygotowanie tego dokumentu wynika z zobowiązania wobec Konwencji m.in. do

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

opracowania i wdrożenia państwowej strategii redukcji emisji gazów cieplarnianych, w tym także mechanizmów ekonomicznych i administracyjnych, oraz okresowej kontroli jej wdrażania.

Celem strategicznym polityki klimatycznej jest „włączenie się Polski do wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz ochrony klimatu globalnego poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w zakresie poprawy wykorzystania energii, zwiększania zasobów leśnych i glebowych kraju, racjonalizacji wykorzystania surowców i produktów przemysłu oraz racjonalizacji zagospodarowania odpadów, w sposób zapewniający osiągnięcie maksymalnych długoterminowych korzyści gospodarczych, społecznych i politycznych. Cel ten jest spójny z celami polityki klimatycznej Unii Europejskiej.

W ujęciu sektorowym do 2020 roku głównym celem dla energetyki, sektora przemysłowego, polityki transportowej, rolnictwa oraz leśnictwa w zakresie polityki klimatycznej jest redukcja emisji gazów cieplarnianych, a w leśnictwie także zwiększenie pochłaniania dwutlenku węgla.

Program Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Dokument określający cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu. Strategiczny cel polityki regionalnej to

efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Powyższy cel odpowiada na wyzwania stojące przed polskimi regionami wynikające z trendów rozwojowych, jednocześnie skupiając się na wykorzystaniu potencjałów wyznaczanych w odniesieniu do różnych terytoriów tak, aby w optymalny sposób wzmocnić przewagi konkurencyjne występujące w kraju i usuwać bariery rozwojowe.

Osiągnięcie celu strategicznego odbywać się będzie z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska, przy racjonalnym wykorzystaniu zasobów środowiska oraz utrzymaniu wysokiego poziomu różnorodności biologicznej, zachowując prawi każdego obywatela do

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

życia w przyjaznym i bezpiecznym dla zdrowia i życia otoczeniu o wysokiej jakości środowiska oraz zasadę równego dostępu do zasobów środowiska.

Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury 2014-2020

Program składa się w dwunastu osi priorytetowych. Jedna z nich dotyczy Środowiska przyrodniczego i racjonalnego wykorzystania zasobów. Oś ta obejmuje dwa całe tematyczne polityki spójności:

Cel 6 „zachowanie i ochrona środowiska przyrodniczego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami”

Cel 5 „promowanie dostosowania do zmian klimatu”

Interwencja w ramach osi skupia się na realizacji trzech priorytetów inwestycyjnych celu tematycznego 6, tj. gospodarce odpadami, gospodarce wodnej, racjonalnym wykorzystaniu zasobów. Towarzyszyć im będą działania wynikające z priorytetu 5b, obejmującego zapobieganie i zarządzanie ryzykiem katastrof ekologicznych i klęsk żywiołowych. Łącznie oś priorytetowa obejmuje szeroko pojęte kwestie środowiska.

Krajowy Plan Ochrony Powietrza

Jednym z sektorowych dokumentów, z którym powinny być spójne Programy Ochrony Środowiska jest Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030) opracowany przez Ministerstwo środowiska Departament Ochrony Przyrody w roku 2015.

Krajowy Program Ochrony Powietrza jest średniookresowym dokumentem planistycznym, który stanowi element spójnego systemu zarządzania ze średniookresową Strategią „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”

Cel 3 Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” (BEIŚ) - Poprawa stanu środowiska

Kierunek Interwencji 3.3: Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki, stwierdza konieczność przygotowania Krajowego Programu Ochrony Powietrza, wyznaczającego główne cele do realizacji w programach ochrony powietrza na szczeblu regionalnych i wojewódzkim

Zagadnienia ochrony powietrza są uwzględnione w dokumentach, planach, programach, które stanowią podstawę do wyznaczania kierunków podejmowanych działań na poziomie wojewódzkim. Dlatego też należy je uwzględnić z niniejszym Programie Ochrony Środowiska.

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Przyrody jest **poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, z naciskiem na ochronę ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, przyczyniając się tym samym do poprawy stanu jakości powietrza.**

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022 (KPGO 2022) przyjęty uchwałą Rady Ministrów dn. 1 lipca 2016. Dokument obejmuje zakres działań niezbędnych dla zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju. Dokument ten, oprócz kontynuacji dotychczasowych zadań, zawiera nowe cele i zadania, które dotyczą 6 kolejnych lat, a perspektywistycznie okresu do 2030 r.

KPGO 2022 wpisuje się w strategiczne dokumenty przyjęte na poziomie UE i krajowym. Zgodnie z założeniami KPGO, przede wszystkim należy zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami – a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć złożone cele. Program odnosi się do odpadów, które Powstały w Polsce, a przede wszystkim do odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych, odpadów opakowaniowych, a także komunalne osady ściekowe odpadów będących przedmiotem transgranicznego ich przemieszczania.

Głównym celem jest **określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki w obiegu zamkniętym.** Celami wskazanymi w dokumencie są również m.in.:

- a) Zapobieganie Powstawaniu Odpadów
- b) Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
- c) Dążenie do zmniejszenia ilości składowanych odpadów
- d) Osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu
- e) Zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów

W celu osiągnięcia wymienionych celów określone zostały kierunki działań dotyczące edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, oraz m.in. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych mających na celu wzrost świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Plany gospodarki odpadami opracowuje się dla osiągnięcia celów założonych w polityce ochrony środowiska, oddzielenia tendencji wzrostu ilości wytwarzanych odpadów i ich wpływu na środowisko od tendencji wzrostu gospodarczego kraju, wdrażania hierarchii sposobów postępowania z odpadami, zasad samowystarczalności i bliskości, a także utworzenia i utrzymania zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska.

Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022 został uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr XXIII/532/16 w dn. 28 grudnia 2016 r. Jest on zgodny z przepisami prawa krajowego i unijnego w zakresie gospodarki odpadami oraz z zapisami zawartymi w Krajowym planie gospodarki odpadami 2022 i służy realizacji celów w nim zawartych. Dokument wpisuje się w strategiczne dokumenty przyjęte na poziomie Unii Europejskiej, krajowym oraz wojewódzkim.

WPGO 2016 obejmuje wszystkie rodzaje odpadów wytwarzane na terenie województwa oraz przywożone na ten obszar. Plan zawiera harmonogram zadań, które mają służyć realizacji przyjętych celów wraz ze wskazaniem terminu ich wykonania, wykonawcy i źródeł finansowania.

Główne cele jakie określa WPGO 2016 w zakresie gospodarki odpadami:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności niebezpiecznych,
- ograniczenie marnotrawstwa żywności,
- ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska, poprzez działania na etapach wydobycia surowców, produkcji i konsumpcji,
- wysoki poziom selektywnego zbierania odpadów, głównie odpadów niebezpiecznych i odpadów przeznaczonych do recyklingu,
- składowanie odpadów ograniczone do minimum,
- remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym nielegalnych i nieczynnych składowisk odpadów,
- wyeliminowanie praktyk nielegalnego postępowania z odpadami,
- wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców województwa.

Zasadniczym elementem prowadzonego monitoringu realizacji WPGO 2016 będzie sprawozdawczość, realizowana w formie sprawozdania z realizacji planu gospodarki

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

odpadami obejmującego okres 3 lat sprawozdawczych według stanu na 31 grudnia roku kończącego ten okres. Sprawozdanie z województwa planu gospodarki odpadami przygotowuje Zarząd Województwa i przedkłada je Sejmikowi Województwa oraz Ministrowi Środowiska w terminie 12 miesięcy po upływie okresu sprawozdawczego. Monitoring dotyczy będzie przede wszystkim kontroli realizacji poszczególnych działań oraz osiągania planowanych wskaźników. Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym.

Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020 uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr XIX/445/16 z dnia 30 sierpnia 2016 roku, jest narzędziem realizacji polityki ochrony środowiska, zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych, w województwie. Określa obszary, kierunki interwencji i zadania służące poprawie stanu środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego jego mieszkańców. Zapewnia ciągłość działań związanych z tworzeniem warunków zrównoważonego rozwoju województwa jest kontynuacją i rozszerzeniem planów określonych w Programie Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018.

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025

Dokument ***Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*** powstał w wyniku aktualizacji Strategii z 2005 r. i jest trzecim już etapem planowania strategicznego zapoczątkowanego w 1999 r. przez władze regionu. Głównym celem Strategii jest „Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i mazur z regionami Europy”, przy czym:

- **spójność ekonomiczna** oznacza wzrost gospodarczy umożliwiający osiągnięcie i utrzymanie przez województwo udziału własnego w produkcie krajowym brutto na poziomie co najmniej 3%;
- **spójność przestrzenna** to włączenie się województwa (formalne i jakościowe) do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce oraz w transeuropejską sieć korytarzy transportowych;
- **spójność społeczna** rozumiana jest jako tworzenie miejsc pracy i wzrost przedsiębiorczości (oferta nowych miejsc pracy skierowana zostanie przede wszystkim do ludzi młodych z uwagi na ich naturalną aktywność, mobilność,

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

otwartość na zdobywanie nowych kwalifikacji), a także poprawę warunków życia ludności (w szczególności dostępu do usług publicznych) zbliżającą do standardów życia występujących w Unii Europejskiej.

Cel strategiczny 4. Nowoczesna infrastruktura rozwoju

Cel strategiczny realizowany będzie przez trzy cele operacyjne, którymi są:

- zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności;
- dostosowana do potrzeb sieć nośników energii;
- poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.

W ramach pierwszego celu operacyjnego *zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności* głównie zakłada się działania w kierunku:

- Inwestycji teleinformatycznej
- Inwestycje drogowe
- Inwestycje kolejowe
- Transport lotniczy
- Komunikacja i transport wodny
- Infrastruktura graniczna
- Zintegrowany transport publiczny w ośrodkach miejskich w szczególności w największych miastach regionu

Drugi cel *dostosowanie do potrzeb sieć nośników energii* dotyczy działań z zakresu modernizacji i budowy:

- Sieci gazowej
- Sieci energetycznej
- Sieci ciepłowniczej oraz
- Wykorzystania OZE i węglowodorów łupkowych

Dla trzeciego celu operacyjnego *poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego* przewiduje się działania w kierunku:

- zapewnienia ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych
- poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2010-2020

Uchwałą nr VI/56/11 Rada Miejska w Rynie dnia 27 kwietnia przyjęła „Strategię rozwoju Miasta i gminy Ryn na lata 2010-2020”. Strategia rozwoju gminy jest jednym z podstawowych dokumentów określających kierunki inwestowania, ale również bieżącego zarządzania gminą. Wyznaczając kierunki strategiczne dla gminy Ryn dokonano określenia głównych celów strategii.

Misją gminy jest:

Wzrost jakości życia mieszkańców zapewniony poprzez rozwój lokalny w sferze przestrzenno-gospodarczej w powiązaniu ze sferą społeczną integrującą mieszkańców celem budowy społeczeństwa opartego na więzi, współodpowiedzialności i zadowolenia mieszkańców.

W formułowaniu wizji strategicznej wykorzystano następujące, główne założenia:

1. Wykorzystanie rosnącego potencjału rozwoju wynikający z położenia i walorów krajobrazowych
2. Otwarcie na turystykę i rekreację jako bardzo istotny kierunek rozwoju gospodarczego gminy Ryn
3. Intensyfikacja działań społecznych w powiązaniu z działaniami infrastrukturalnymi w gminie Ryn

STREFA PRZESTRZENNO GOSPODARCZA

Cel III: "Gospodarka komunalna i ochrona środowiska"

Cele szczegółowe przewidziane do realizacji w ramach strategii dla realizacji powyższego celu:

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej (III.1).
2. Rozbudowa infrastruktury unieszkodliwiania odpadów (III.2)
3. Modernizacja dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (jako infrastruktura dostępu) (III.3)
4. Działania w zakresie infrastruktury energetycznej i odnawialnych źródeł energii (III.4)
5. Współdziałanie z sąsiednimi gminami na rzecz rozwiązywania kluczowych problemów infrastrukturalnych (III.4)

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ryn

Rada Miejska w Rynie dnia 23 marca 2016 r. numerem XVI/116/16 uchwaliła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ryn. Wskazuje on przyszłe zagospodarowanie terenów, a do czasu ich zagospodarowania wskazanego w planie, pozostają one w dotychczasowym użytkowaniu, chyba że plan stanowi inaczej. Ustalenia planu nie wskazują możliwości innych rozwiązań, niż te określone w planie, stąd nie przewiduje się innych możliwości zagospodarowania terenów i warunków na jakich mogą zostać zagospodarowane. W obszarze objętym planem ustala się zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, realizacji i rozmieszczania reklam oraz zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego. Wskazano obiekty chronione pod względem zabytkowym oraz archeologicznym a także tereny wymagająca rekultywacji tj. teren byłej oczyszczalni ścieków oraz teren po byłej powierzchniowej eksploatacji kruszywa. Monitorowanie odbywa się przez służby publiczne samorządu terytorialnego, które są

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn
na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

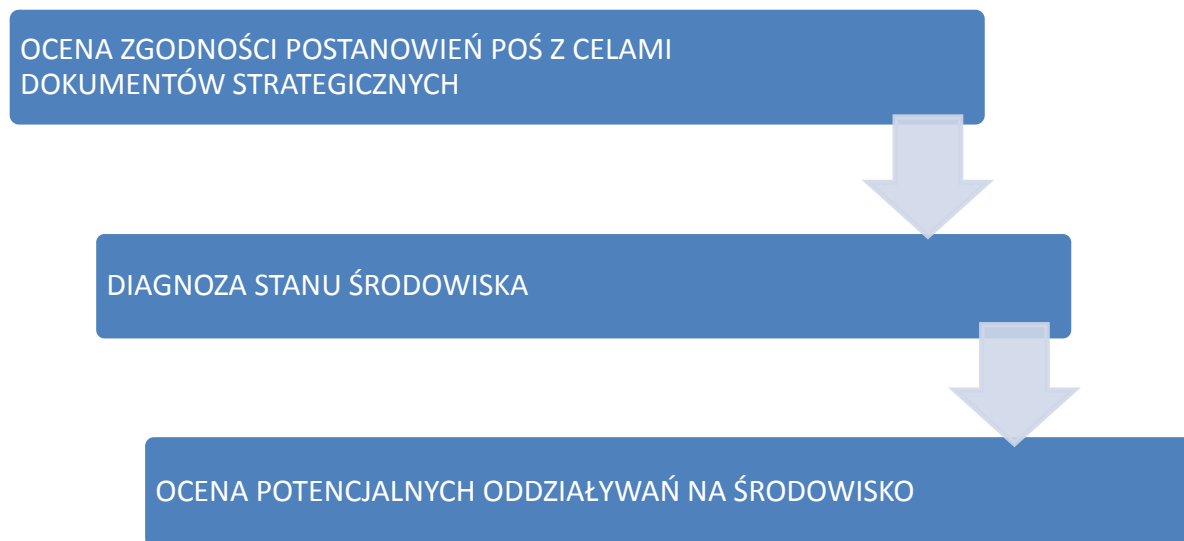
władane stanowienia i realizacji polityki przestrzennej na terenie swojej właściwości miejscowej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ryn

Rada Miejska w Rynie dnia 27 sierpnia 2014 r. uchwaliła zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ryn uchwalonego uchwałą Nr XLI/360/10 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 3 lutego 2010 r. w części obejmującej Miasto Ryn. Studium określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Studium podzielone zostało na dwie części. Część A: „Uwarunkowania i diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego” wraz z rysunkami nr 1 i 2 oraz część B: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” z rysunkami nr 3 i 4. Kierunki zagospodarowania przestrzennego przedstawione w Studium są wynikiem zarówno uwarunkowań zewnętrznych, jak również wewnętrznych rozwoju miasta i gminy Ryn. Z opracowania wynika iż kluczowymi dla zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Ryn zadaniami o znaczeniu ponadlokalnym są przebudowy drogi krajowej nr 59 wraz z budową obwodnicy miasta Ryn, przebudowa drogi wojewódzkiej nr 592 oraz linii kolejowej Białystok-Korsze oraz zwiększenie lesistości poprzez zalesienie gruntów rolnych nieprzydatnych w gospodarce rolnej.

4. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognoza oceny oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn, została wykonana według poniższego schematu.

Pierwszym etapem sporządzenia prognozy oceny oddziaływania na środowisko dla projektu POŚ dla Miasta i Gminy Ryn, było wykonanie oceny zgodności postanowień projektowanego dokumentu z dokumentami strategicznymi na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Odnoszących się do problemów emisji zanieczyszczeń, ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Następnie dokonano diagnozę stanu środowiska w całej gminie Ryn. Analizę stanu środowiska wykonano między innymi w oparciu o wyniki Państwowego Monitoringu stanu Środowiska, dane statystyczne, opracowania kartograficzne oraz dane literaturowe. Analiza stanu środowiska pozwoliła na identyfikację najważniejszych problemów ochrony środowiska w mieście oraz określenie trendów zmian w środowisku. Jednocześnie dane zebrane na tym etapie stanowiły materiał wejściowy dla oceny zmian w środowisku w przypadku braku wdrożenia działań ujętych w POŚ dla Miasta i Gminy Ryn.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Uwzględniając stan środowiska, posługując się metodą opisową dokonano oceny potencjalnych oddziaływań na środowisko, powodowanych przez działania przewidziane w POŚ, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska.

W metodzie macierzy interakcji do analizy wpływu działań na poszczególne komponenty środowiska posłużono się następującymi kryteriami:

CHARAKTER ODDZIAŁYWANIA

- pozytywne
- negatywne
- pozytywne jak i negatywne

OKRES TRWANIA ODDZIAŁYWANIA

- długoterminowe,
- średnioterminowe,
- krótkoterminowe

BEZPOŚREDNIOŚĆ ODDZIAŁYWANIA

- bezpośrednie,
- pośrednie,
- wtórne,
- skumulowane

CZĘSTOTLIWOŚĆ ODDZIAŁYWANIA

- chwilowe
- stałe

ZASIĘG ODDZIAŁYWANIA

- miejscowe,
- lokalne,
- ponadlokalne
- regionalne

TRWAŁOŚĆ ODDZIAŁYWANIA

- odwracalne,
- nieodwracalne

INTENSYWNOŚĆ ODDZIAŁYWANIA

- nieistotne
- zauważalne
- duże
- zupełne

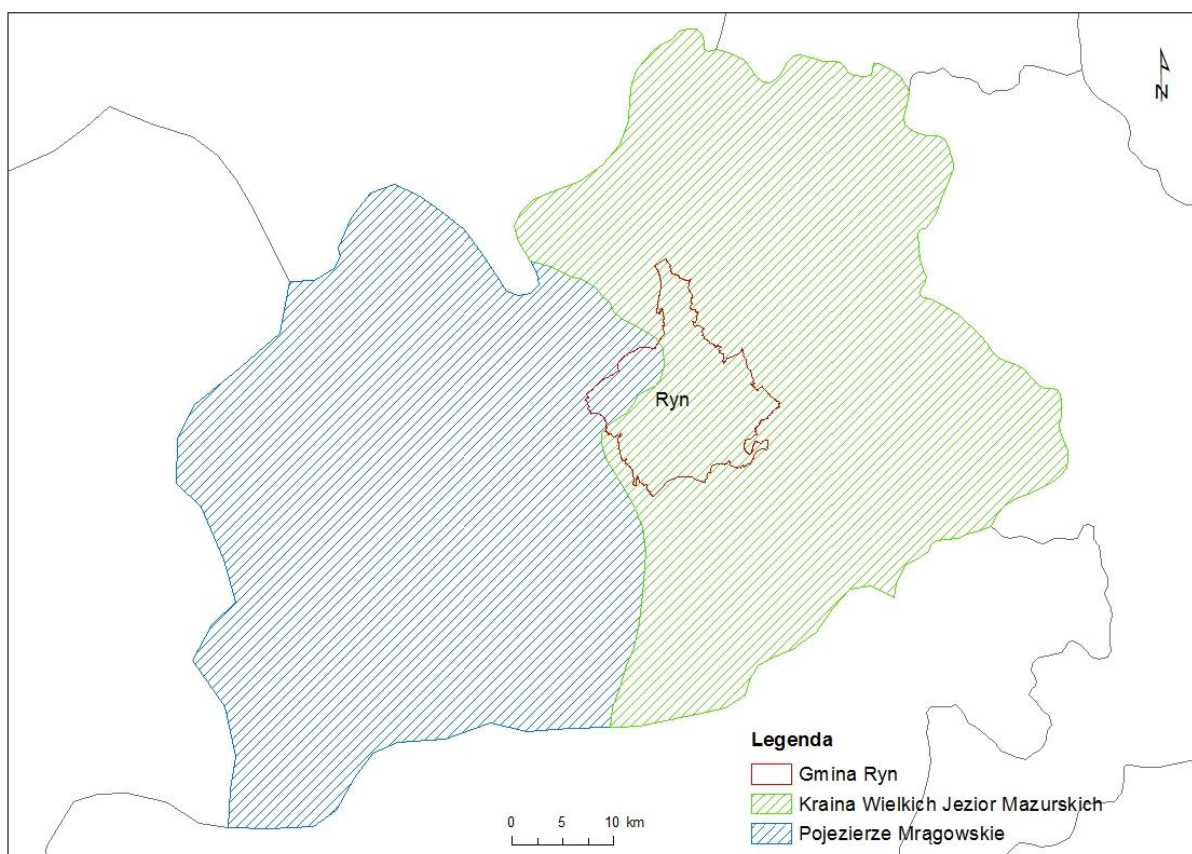
5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Ze względu na odległość od granic państwa oraz skalę i charakter działań przewidzianych w POŚ dla Miasta i gminy Ryn należy stwierdzić, że realizacja zapisów dokumentu nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko. Zatem planowane zadania wyznaczone przez Gminę Ryn nie wymagają przeprowadzenia postępowania, o którym mowa w Dziale VI ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o cenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2016 poz.353).

6. Charakterystyka Miasta i Gminy Ryn

6.1. Położenie

Według Kondrackiego (2002) Gmina Ryn położona jest w obrębie dwóch mezoregionów – Pojezierze Mrągowskie oraz Kraina Wielkich Jezior Mazurskich. Gmina Ryn położona jest w środkowo-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Razem z gminami – Giżycko, m. Giżycki Kruklanki, Wydminy, Miłki należy do powiatu Giżyckiego. Powierzchnia gminy wg danych z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w 2015r. wynosiła 205 km². Po stronie zachodniej sąsiaduje z gminą Kętrzyn i Mrągowo, od strony południowej graniczy z gminą Mikołajki.

Ryc. 1. Położenie geograficzne Gminy Ryn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych w geoserwis.gov.pl

6.2. Demografia

Na podstawie danych GUS poniżej zobrazowano jak zmieniała się w ostatnich latach struktura ludności w mieście jak i na obszarze wiejskim. W roku 2015 łączna liczba ludności wyniosła 5 846 osób, z czego 50,4 % to mężczyźni a pozostałe 49,6% dotyczy kobiet (wykres 1). W ciągu trzech lata w obszarze miasta przeważa ilość mężczyzn, natomiast

kobiet jest znacznie więcej w obszarze wiejskim. Ogólnie stwierdza się brak większych różnic – spadku lub wzrostu liczby ludności w kolejnych latach. Jeśli chodzi o strukturę wiekową, największy udział mają osoby w wieku 0-19 lat (ok.20%), najmniej zaś osób w wieku 60-69 (ok.11%). Pozostałe grupy wiekowe zajmują ok. 15% każda w ogólnej strukturze

6.3. Sieć gazowa i energetyczna

W 2015 r. długość czynnej sieci gazowej ogółem wynosiła 39 154 m, z czego na obszarze wiejskich 81% długości ogólnej, a 19% na obszarze miejskim. Większość budynków wielorodzinnych i część jednorodzinnych posiada ogrzewanie gazowe. Na obszarach wiejskich oraz w części miasta Ryn, problemem są istniejące piece węglowe. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w ciągu pięciu lat wzrosła ilość osób korzystających z sieci gazowej. Mimo tego, zużycie gazu rok rocznie malało, chociaż na obszarach wiejskich w roku 2014 wzrosło prawie 10-krotnie. Gaz używany jest głównie do ogrzewania mieszkań oraz wody użytkowej. Odnotowano 3-krotny spadek od roku 2010 w ilości gospodarstw korzystających z gazu. Według danych GUS spadło także zużycie energii elektrycznej w mieście Ryn.

W oparciu o powyższe dane nie przewiduje się tendencji wzrostowej zużycia oraz ludności korzystającej z sieci gazowej oraz energii elektrycznej.

6.4. Budowa geologiczna i geomorfologiczna

Pojezierze Mrągowskie tworzy rodzaj garbu, o kulminacjach ponad 200 m n.p.m. Wyniesienia te zajmują największą część miasta i gminy Ryn. Garb ten poprzecinany jest w kierunku południkowym szeregiem rynien wypełnionych jeziorami. Lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują ok. 28% powierzchni regionu, z czego same lasy ok. 27%. Dominują krajobrazy naturalne glacialne pagórkowate, rzadziej spotykane są krajobrazy fluwioglacjalne równinne i faliste. Powierzchnia mezoregionu prawie w całości została uformowana w fazie pomorskiej zlodowacenia Wisły. Najczęściej spotykane są utwory plejstoceńskie, głównie gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe zlodowacenia północnopolskiego, miejscami, we wschodniej części, w morenach czołowych. Stosunkowo liczne są też piaski i mułki kemów. Znacznie większy obszar gminy Ryn położony jest w obrębie mezoregionu Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Pokryty jest głównie lasem, dominuje krajobraz młodoglacjalny, ukształtowany w neogenie. Największy wpływ na obecną rzeźbę miała ostatnia faza zlodowacenia bałtyckiego. Łądołód usypywał położone równoleżnikowo ciągi wzgórz morenowych, zbudowane z glin, żwirów i głazów. Płynące pod lodem rzeki wypływały głębokie rynny, w ten sposób powstały jeziora mazurskie, połączone dziś systemem

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

kanalów. Charakterystyczną cechą ukształtowania terenu gminy Ryn jest jego położenie w pasie Słabowo - Krzyżany - Ryn - Orło - Jeziorko-Skop. Strefa ta usytuowana jest przeciętnie na wysokości 150-170 m n.p.m. z maksymalną kulminacją 173,9 m n/p/m na zachodzie (Krzyżany, Wejdynki) i 188,2 m n.p.m. na wschodzie (Skop). Występują tu duże nachylenia stoku 10%-20%.

Na obszarze gminy Ryn nie występują udokumentowane złoża surowców. Na terenie gminy występuje kilka udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego: złożo Knis, złożo Knis I, złożo Knis II, złożo Rybical, złożo Kronowo, złożo Ryn, złożo Ryn II, złożo Ryn III, złożo Rynie.

6.5. Warunki klimatyczne

Klimat gminy Ryn charakteryzuje się silnymi wpływami kontynentalnymi. Klimat jest tu warunkowany w dużej mierze sąsiedztwem Morza Bałtyckiego, a także położeniem w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich. Niewielkie deniwelacje terenu w okolicy nie mają kluczowego znaczenia. Charakterystyczną cechą klimatu jest także występowanie przymrozków późną wiosną i wczesną jesienią. Średnia ich liczba wynosi 161 dni. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 6,7 °C. Najwyższe średnie maksima temperatury występują w lipcu ze średnią 17,5 °C. Najzimniejszym miesiącem jest luty, ze średnią temperaturą 4,7 °C. Warunki lokalnego klimatu mogą być nieco odmienne od klimatu panującego w regionie, zależnie od: rzeźby terenu i pokrycia terenu. W rejonie gminy Ryn nie obserwuje się dużych różnic warunków klimatycznych, ze względu na małe urozmaicenie rzeźby terenu, niezbyt wysoki stopień pokrycia terenami leśnymi i niski stopień urbanizacji. Okres wegetacyjny trwa średnio 194 dni, gdzie początek przypada na trzecią dekadę kwietnia, a koniec w ostatnich dniach października. Średnia roczna suma opadów kształtuje się na poziomie 529 mm. Minimum opadów przypada na luty - styczeń, zaś maksimum sierpień – lipiec. Jeśli chodzi o opady śniegu największa ilość spada w miesiącach grudzień – marzec, a średnia liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi 107 dni. Przeważają wiatry zachodnie (60%) występujące głównie w miesiącach letnich, natomiast pozostałe w zimie wieją głównie wiatry wschodnie.

7. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

7.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Klimat gminy Ryn charakteryzuje się silnymi wpływami kontynentalnymi. Klimat jest tu warunkowany w dużej mierze sąsiedztwem Morza Bałtyckiego, a także położeniem w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich. Średnia ich liczba wynosi 161 dni. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 6,7 °C. Najwyższe średnie maksymalne temperatury występują w lipcu ze średnią 17,5 °C. Najzimniejszym miesiącem jest luty, ze średnią temperaturą 4,7 °C. Ze względu na małe urozmaicenie rzeźby terenu, niezbyt wysoki stopień pokrycia terenami leśnymi i niski stopień urbanizacji, w rejonie gminy Ryn, nie obserwuje się dużych różnic warunków klimatycznych. Średnia roczna suma opadów kształtuje się na poziomie 529 mm. Minimum opadów przypada na luty - styczeń, zaś maksimum sierpień – lipiec. Jeśli chodzi o opady śniegu największa ilość spada w miesiącach gru dzień – marzec, a średnia liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi 107 dni. Przeważają wiatry zachodnie występujące głównie w miesiącach letnich, natomiast pozostałe w zimie wieją głównie wiatry wschodnie. Według danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddział Warszawski Ośrodek meteorologii Autor Halina Lorenc, gmina Ryn leży w II strefie energetycznej wiatru w Polsce – bardzo korzystnej.

Gmina Ryn leży w strefie warmińsko-mazurskiej, dla której przyjęto Uchwałę Nr IV/96/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dn. 16 lutego 2015r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10.

Ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za 2011 i 2012 rok, wykonana przez Wojewódzki Inspektorat Środowiska w Olsztynie, w których strefa ta została zakwalifikowana do klasy C pod względem ochrony zdrowia mieszkańców. Realizacja zadań wynikających z Programu Ochrony Powietrza ma na celu zmniejszenie stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu w danej strefie do poziomów dopuszczalnych/docelowych i utrzymywania ich na takim poziomie.

Stężenia pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników 24h pochodzące z łącznej emisji na obszarze osiągają wartości od 16,5 µg/m³ do 65,3 µg/m³, dochodząc do 130,6% poziomu dopuszczalnego. Gmina Ryn znajduje się na obszarze o najniższym przedziale stężenia.

W stężeniach całkowitych B(a)P o okresie uśredniania wyników rok na przeważającym obszarze przeważa udział emisji napływającej. W obszarach przekroczeń poziomu docelowego przeważa emisja powierzchniowa.

Działania jakie należy prowadzić w celu zmniejszenia stężeń w powietrzu niebezpiecznych związków to m.in. ograniczanie wypalania traw, likwidacja lub wymiana indywidualnych systemów grzewczych na niskoemisyjne, odpowiednie gospodarowanie odpadami komunalnymi, bez ich spalania, używać paliwa węglowego dobrej i sprawdzonej jakości.

7.2. Zagrożenie hałasem

Wyróżnia się trzy rodzaje hałasu, według źródła powstawania hałasu: hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych, hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego, hałas komunalny występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Gmina Ryn charakteryzuje się niewielkim stopniem zurbanizowania, przez co hałas przemysłowy, stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym. Ten rodzaj hałasu występuje jedynie na terenach sąsiadujących z zakładami produkcyjnymi..

Najbardziej uciążliwy jest hałas pochodzący z komunikacji drogowej. Przez Ryn przebiega ważna regionalna linia drogowa Mrągowo-Giżycko, co wpływa na klimat akustyczny rejonu. Najbardziej odczuwalne natężenie jest to w centrum miejscowości oraz wzdłuż głównych dróg wiodących przez miejscowość. Zgodnie z zapisami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego miasta Ryn planowana jest budowa obwodnicy, która zdecydowanie będzie miała korzystny wpływ na zmniejszenie natężenia hałasu, jak również rozproszyłaby powstające zanieczyszczenia wynikające z transportu komunikującego.

7.3. Pole elektromagnetyczne

Głównymi źródłami sztucznego promieniowania są: stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje i linie energetyczne, stacje radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie, wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji, a nawet urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Na terenie gminy Ryn najpoważniejszym źródłem promieniowania elektromagnetycznego są stacje bazowe telefonii komórkowej. Zlokalizowane są zarówno na terenie miasta jak i w jego otoczeniu. Instalacje te emitują niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, generowane przez anteny stacji w czasie jej pracy, a ich moc

promieniowana izotropowa jest różna w zależności od wielkości bazowej. Pola elektromagnetyczne są wypromieniowywane na bardzo dużych wysokościach. Ponadto źródłem pól elektromagnetycznych są linie energetyczne i urządzenia elektromagnetyczne. Postęp cywilizacyjny będzie stale powodował wzrost oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko. W związku z tym wzrośnie poziom tła promieniowania elektromagnetycznego, jak i liczba oraz powierzchnia obszarów o podwyższonym poziomie natężenia promieniowania.

Według przeprowadzonych pomiarów pól elektromagnetycznych w 2012 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie w punkcie zlokalizowanym w gminie Ryn przy ul. Plac Wolności wartość pomiaru wielkości fizycznej charakteryzującej promieniowanie elektromagnetyczne wyniosła 0,26 V/m. Jest to wartość trzykrotnie wyższa w porównaniu do roku 2009.

Aby ograniczyć wpływ promieniowania elektromagnetycznego należy tworzyć strefy ochronne wokół jego źródeł. Odpowiednia wysokość masztu anteny oraz dobór właściwych parametrów pracy stacji bazowych powoduje, że nie wywierają one negatywnego wpływu na ludzi.

7.4. Gospodarowanie wodami

Sieć hydrograficzna gminy Ryn przedstawia się następująco:

- Dorzecze Wisły – zasadnicza część jezior, kanały łączące te jeziora oraz ciek wodny
- Dorzecze Pregoty – jezioro Guber i jego zlewnia, obszar źródłowy i odcinek górnego biegu rzeki Guber,
- Zachodnia część zlewni jeziora Dejguny położona w granicach gminy, która w zależności od warunków hydrologicznych zasila dorzecze Wisły lub Pregoty.

Wody powierzchniowe są zagrożone przede wszystkim punktowymi źródłami zanieczyszczeń oraz spływami powierzchniowymi z terenów rolniczych oraz zanieczyszczeniami wprowadzanymi przez opady atmosferyczne. Spływy powierzchniowe z terenów rolniczych występują w ograniczonym zakresie w stosunku do lat poprzednich, z racji ograniczenia terenów rolniczych położonych z zasięgu spływów.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Państwowy Instytut Geologiczny gmina Ryn znajduje się w Regionie Narwi, Pregoty i Niemna. Poziomy wodny w utworach czwartorzędu, trzeciorzędu i przypuszczalnie kredy.

Izolacja pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego od powierzchni jest zróżnicowana – od braku izolacji po izolację połowiczną. Głębokość pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego kształtuje się w granicach do 20 m. Wodonośność, czyli potencjalna wydajność typowego otworu studziennego wynosi od 30 do 70 m³/h. Głębokość

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

występowania pierwszego zwierciadła wód podziemnych, jak wynika z Mapy Hydrogeologicznej Polski PIG, kształtuje się w granicach od 5 do 20 m. Na terenie opracowania występują bardzo słabo przepuszczalne i nieprzepuszczalne.

Według Mapy Głównych Zbiorników Wód Podziemnych część wschodnia gminy Ryn położona jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 206 Wielkie Jeziora Mazurskie. W części południowo-zachodniej gminy zbiornik ten posiada izolację od powierzchni nieciągłą lub niepełną.

Na terenie gminy Ryn nie ma obecnie i nie przewiduje się pozyskiwania wód mineralnych. Osobną kwestią są wody geotermalne, które jak na razie są słabo rozpoznane, a być może mogłyby być częściowym rozwiązaniem pozyskiwania energii.

7.5. Gleby

Na obszarze Gminy Ryn w głównej mierze występują gleby brunatne. Na terenie miasta i gminy występują dwa duże kompleksy, które w przeszłości zostały zmeliorowane i wykorzystywane jako użytki zielone. Są to tzw. „Łąki Szymońskie” (1500 ha) zlokalizowane przy Kanale Szymońskim i kompleks „Lelek”(150ha) zlokalizowane przy Kanale Grunwaldzkim. Obecnie obszary te są zaniedbane, nie prowadzi się nawodnień. Ze względu na występowanie gleb organicznych użytki należy zagospodarować poprzez prowadzenie proekologicznych melioracji. Wśród użytków zielonych dominującym kompleksem jest „2z” reprezentowany przez klasy III i IV bonitacyjne łąk i pastwisk. Uzupełnieniem powyższego kompleksu jest występujący na niewielkich obszarach kompleks „3z” obejmujący użytki zielone słabe i bardzo słabe zaliczone do V i VI klasy bonitacyjnej.

Największą degradację gleb powodują zabiegi rolnicze. Nadmierne przedostawanie się do gleby związków azotu, potasu, a tym samym transportowane do wód powodując eutrofizację. Erozja najczęściej powiązana jest z niewłaściwym nawożeniem, uprawą oraz likwidacją zakrzewień i zadrzewień śródpolnych.

Transport drogowy jest kolejnym źródłem doprowadzającym do zakwaszania gleb poprzez zanieczyszczenia pyłowe. Z komunikacji pochodzą substancje ropopochodne, metale ciężkie oraz związki azotu. Zanieczyszczenia te mogą wraz z wodami opadowymi spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek oraz jezior.

Należy ograniczyć przeznaczanie gleb na cele nierolnicze i rolnicze, zapobiegać procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, przywracać oraz poprawiać wartości użytkowe gruntów, które utraciły charakter gruntów leśnych a przede wszystkim ograniczyć stosowanie nawozów mineralnych i naturalnych.

7.6. Gospodarka odpadami i zapobieganie

Na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym został powołany Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami i został wpisany do rejestru związków międzygminnych prowadzonego przez ministra do spraw administracji pod nr 267 z datą 12 października 2004 r.

Gmina Ryn znajduje się w II sektorze współtworząc Mazurski Związek Międzygminny - Gospodarka Odpadami. Prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych (segregacja „u źródła”), indywidualni wytwórcy odpadów gromadzą je w następujących sekcjach:

- Odpady suche (kolor żółty)
  - Papier
  - Tworzywa sztuczne
  - Metale
  - Opakowania wielomateriałowe
  - Szkło opakowaniowe
- Odpady mokre
  - Odpady „zielone”
- Odpady zmieszane
  - Wszystkie odpady komunalne, których nie można zakwalifikować, jako odpady suche bądź mokre
- Inne odpady

Gmina Ryn ma także opracowany Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ryn na lata 2014-2032 i efektywnie go realizuje. Azbest znalazł zastosowanie w różnego rodzaju technologiach, szczególnie w budownictwie. Najwięcej wyrobów azbestowych wykorzystywano w budownictwie i do produkcji materiałów budowlanych tj. 85% z całości wytworzonych wyrobów.

Jak wynika z inwentaryzacji prowadzonej w Gminie Ryn w latach 2012 i 2014 ilość wyrobów zawierających azbest wynosi 893 Mg. Największe nagromadzenie wyrobów zawierających azbest występuje w starszych obiektach mieszkalnych oraz inwentarskich stanowiących własność mieszkańców. Są to przede wszystkim pokrycia dachowe tj. płyty azbestowo-cementowe faliste i płaskie. Na terenach posesji mieszkańców znajduje się również azbest magazynowany w ilości 832 m², co stanowi ok. 9,15 Mg. W trakcie inwentaryzacji nie stwierdzono na terenie miasta i gminy rur i złączy azbestowo-cementowych oraz dróg i placów utwardzanych odpadami zawierającymi azbest.

7.7. Zabytki

Zgodnie z uzyskanymi informacjami od Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie, pismo z dnia 02.03.2017 r., w obrębie miasta i gminy Ryn znajduje się

- 56 obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych,
- 1 obiekt wpisany do rejestru zabytków ruchomych,
- 175 obiektów wyznaczonych do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków oraz ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

Każdy wykaz obiektów ruchomych, nieruchomych zabytków oraz wyznaczonych do ujęcia w GEZ oraz ujętych w WEŻ dołączono do niniejszego opracowania jako załącznik 1.

Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na zabytki wynikającego z realizacji wskazanych zadań w *Programie*. Jednak w przypadku prowadzenia prac w obrębie obiektów zabytkowych bądź historycznych, zakres ich należy wówczas uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, który udziela pozwolenia na realizację zadań.

7.8. Obszary chronione

Teren Gminy charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi. Niemal cały obszar jest objęty formami ochrony – 98,7% całej powierzchni gminy. Występują cztery Obszary Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 – Jezioro Dobskie, Rezerwat Ptasia Wyspa, trzy pomniki przyrody ożywionej oraz jeden przyrody nieożywionej a także jeden użytek ekologiczny - jezioro Guber.

W najdalej wysuniętym obszarze na północ znajduje się niewielki **obszar Natury 2000 – Jezioro Dobskie**. Jest to obszar specjalnej ochrony ptaków. Obszar obejmuje duże eutroficzne jezioro Dobskie, wchodzące w skład kompleksu Mamry, wraz z kilkoma znajdującymi się na nim wyspami oraz pofałdowane tereny morenowe z półwyspem Fuledzki Róg, kilkoma mniejszymi jeziorami i zatoką jeziora Dejguny. Na terenie gminy zajmuje 511,5 ha. Jezioro Dobskie jest jedna z najważniejszych ostoi ptaków wodnoblotnych i drapieżnych na Pojezierzu Mazurskim.

OCHK Wielkie Jeziora Mazurskie - Obszar ten zajmuje powierzchnie ponad 85 tys. ha, na terenie 13 gmin w czterech powiatach województwa warmińsko-mazurskiego. Obszar został wyznaczony w celu czynnej ochrony ekosystemów leśnych. Uchwała nr XXIII/430/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27.11.2012 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu krainy Wielkich Jezior Mazurskich wyznacza ustalenia dotyczące zasad wspomnianej ochrony.

OCHK Krzyżany - o powierzchni ok. 2895 ha. Wyznaczony uchwałą Sejmika Województwa Warmińsko-Mazurskiego Nr VIII/147/11 z dnia 21 czerwca 2011 roku. Ustalenia dotyczą ochrony czynnej ekosystemów leśnych, lądowych oraz wodnych.

OCHK Dolina Rzeki Guber – wyznaczony zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2008 roku. Na terenie gminy zajmuje ok. 530 ha. Oba dokumenty określają ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych w obrębie tych obszarów.

OCHK Kłos - o powierzchni 2227 ha. Zgodnie z uchwałą nr XXIX/277/09 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu, wspomniany obszar pełni funkcję korytarza ekologicznego migracji zwierząt i ptaków przemieszczających się z rejonu użytku ekologicznego - Jezioro Salpik (Guber) w kierunku Obszaru Natura 2000 Bagna Nietlickie (PLB 280001). Ochronie czynnej podlegają ekosystemu leśne, lądowe oraz wodne.

Rezerwat Ptasia Wyspa utworzony został na mocy zarządzenia nr 13 regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie dnia 15 marca 2012 roku, w celu zachowania miejsc lęgowych ptactwa wodno-błotnego. Jej powierzchnia wynosi zaledwie 4,2 ha, na której znajduje się największa kolonia śmieszek licząca 8-9 tysięcy par lęgowych.

Użytek ekologiczny – jezioro Guber – o powierzchni 228,07 ha . Jest to sztuczny zbiornik wodny o charakterze rozlewiskowym, cenny obiekt ornitologiczny, miejsce gniazdowania i lęgu wielu gatunków ptaków, w tym „rzadkich”, ostoja, noclegowisko i miejsce żerowania dla licznych ptactwa przelotowego w czasie migracji wiosennych i jesiennych.

Pomniki przyrody:

- Ne rejestrowy 111, dąb szypułkowy „Morsztyn” w Rudówce, obwód 4,7 m, wysokości 27 m.
- Żywotnik nibyolbrzymi – Leśnictwo Rudówka oddział 660i (Rozporządzenie Wojewody warmińsko-Mazurskiego nr 19 z 24.09.2004 r.)
- Nr rejestrowy 150 głaz narzutowy w Rynie Pogórze, obwód 10,5 m, wysokości 1,8 m.

Na terenie miasta i gminy Ryn występuje korytarz ekologiczny Warmia-Dolina Pasłęki Wschodni – obejmuje znaczną część gminy, rozciągnięty południkowo. Stanowi fragment korytarza łączącego OSO (obszar specjalnej ochrony ptaków) Jezioro Dobskie z OSO Jezioro Łuknajno oraz Puszcza Piska położone poza granicami gm. Ryn w powiecie mrągowskim. Fragment OSO Jezioro Dobskie występuje w granicach gm. Ryn.

Korytarz ekologiczny – Bagna Nietlickie – w granicach gm. Ryn, obejmuje obszar położony pomiędzy jeziorami Ławki Małe, Szymon i Szymonecki. Drugą odnogę korytarza stanowi pas od jeziora Jagodne, przecinając Zatokę Mulik po jezioro Okrągłe. Stanowi ważny

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn
na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

korytarz ekologiczny, będący łącznikiem części południowo-wschodniej i wschodniej gminy z rejonem Bagien Nietlickich wchodzących w system Natura 2000 jako Obszar Specjalnej ochrony Ptaków.

8. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu

Nadrzędnym celem *Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024* jest poprawa stanu środowiska na terenie całej gminy i tym samym mają wpłynąć pozytywnie na zdrowie mieszkańców. Brak realizacji zadań zawartych w Programie może prowadzić do negatywnych zmian środowiska takich jak:

- Degradacja powierzchni ziemi
- Pogorszenie jakości wód powierzchniowych oraz podziemnych
- Zmniejszenie wielkości zasobów wodnych
- Pogorszenie jakości powietrza
- Degradacja walorów krajobrazu
- Utrata różnorodności ekologicznej i cennych przyrodniczo terenów
- Zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów
- Niewłaściwe postępowanie z wytworzonymi odpadami
- Zwiększenie zagrożenia ponadnormatywnym natężaniem hałasu oraz polem elektromagnetycznym
- Pogorszenie jakości życia mieszkańców
- Zagrożenie dla spójności obszarów podlegających ochronie

Jeśli Program nie zostanie wdrożony, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać. W związku z powyższym realizacja Programu wydaje się być konieczna.

9. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Programu w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie umowy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. 2016, poz. 2249)

Niniejszy rozdział przedstawia klasyfikację problemów środowiskowych gminy Ryn. Problemy zostały zidentyfikowane na podstawie analizy stanu środowiska.

Problemy związane z klimatem i jakością powietrza:

- Przekroczenie dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu w powietrzu.
- Brak rozwiązań z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.
- Niska emisja wynikająca z lokalnych systemów grzewczych oraz pieców węglowych nie posiadających urządzeń ochrony powietrza.
- Niewłaściwy stan techniczny dróg oraz wzmożona komunikacja samochodowa powodująca przedostawanie się do atmosfery, w wyniku spalania paliw w silnikach samochodowych, zanieczyszczenia gazowe (szczególnie benzen oraz pyły zawierające m.in. związki ołowiu, kadmu, niklu i miedzi).

Problemy związane z klimatem akustycznym:

- Przekroczenia norm natężenia hałasu wynikające z przebiegającej przez gminę drogą krajową nr 59.
- Rosnąca liczba pojazdów na drogach.
- Brak wystarczających rozwiązań technicznych – tempo modernizacji i budowy nowych dróg nie może nadążyć ze wzrostem liczby pojazdów.

Problemy związane z polem elektromagnetycznym

- Mała świadomość społeczeństwa na temat źródeł, zasięgu oraz oddziaływań pól elektromagnetycznych oraz niepełna wiedza na temat skutków zdrowotnych.

Problemy związane z gospodarką wodno-ściekową

- Niekontrolowane spływy substancji nawozowych i środków chemicznych, przyczyniających się do eutrofizacji wód powierzchniowych.
- Niska świadomość ekologiczna ludności.

Problemy związane z degradacją gleb

- Komunikacja i transport samochodowy powoduje zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych, głównie wzdłuż drogi krajowej.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn
na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

- Nadmierne nawożenie, które może prowadzić do zatrucia metalami ciężkimi i substancjami toksycznymi obecnymi w nawozach.

Problemy związane z zasobami przyrody:

- Zaśmiecanie lasów, postępująca urbanizacja i rozwój komunikacji.
- Możliwe konflikty społeczne na styku ochrona przyrody a rozwój inwestycji na obszarach chronionych.
- Brak Planów Urządzenia Lasów.
- Niska świadomość ekologiczna dotycząca wykorzystywania i ochrony zasobów przyrodniczych.
- Tworzenie barier ekologicznych poprzez infrastrukturę komunikacyjną.

Problemy związane z poważnymi awariami:

- Niewłaściwy stan techniczny dróg może prowadzić do zagrożenia awaria związaną z transportem drogowym materiałów niebezpiecznych

10. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania zarówno inwestycyjne jak i nieinwestycyjnie ujęte w ramach poszczególnych celach środowiskowych. Stopień i zakres oddziaływania zależą będzie w głównej mierze od położenia danego przedsięwzięcia, czy dotyczyć będzie terenów zurbanizowanych, użytkowanych rolniczo czy też obszarów podlegających ochronie, o bogatych walorach przyrodniczych. Trudne jest określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym, znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań zawartych w POŚ ze względu na brak informacji odnośnie sposobu i dokładnego miejsca realizacji niektórych przedsięwzięć. Dlatego wzięto pod uwagę, iż niektóre z inwestycji wymagać będzie przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. W związku z tym wystarczające będzie na tym etapie wskazanie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków w środowisku. Nie jedno przedsięwzięcie będzie powodować negatywne i pozytywne oddziaływanie na określone komponenty środowiska. Przystępując do planowania realizacji zadań inwestycyjnych związanych np. z modernizacją i budową dróg, utrzymanie czystości dróg, termomodernizacje budynków, należy zawsze mieć na uwadze ich wpływ na wartości przyrodnicze. Szczególnie na obszary cenne przyrodnicze oraz pomniki przyrody.

Podczas sporządzania Programu w trakcie formułowania celów do realizacji zadań w zakresie ochrony środowiska korzystano z następujących dokumentów:

- Polityka Ekologiczna Państwa
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju
- Krajowy Plan Ochrony Powietrza
- Krajowy plan Gospodarki odpadami
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego
- Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-mazurskiego do roku 2020
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2010-2020
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Ryn na lata 2014-2032

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Wymienione powyżej dokumenty na różnych szczeblach zawierają cele do realizacji, które w miarę możliwości zostały transponowane na warunki regionalne panujące w Gminie Ryn. Cele te zostały uszczegółowione i odniesione do aktualnego stanu środowiska w gminie. W związku z tym cele oraz kierunki i zadania przewidziane w programie są zgodnie z zapisami powyższych dokumentów planistycznych, strategicznych podejmujących tematykę ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju. Niektóre z celów zawartych w programie została przepisana do programu z tych dokumentów o charakterze nadrzędnym a pozostałe zostały zmodyfikowane i dostosowane do warunków panujących w Gminie.

W niniejszym rozdziale została przedstawiona macierz oddziaływań zadań przewidzianych w POŚ dla Miasta i Gminy Ryn. Podkreślić należy, że wszelkie zadania Planowane w Programie zostały zaplanowane w taki sposób, aby służyć rozwojowi społeczeństwa ale z poszanowaniem ochrony środowiska, tzn. zostały opracowane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Objaśnienia do macierzy oddziaływań zawartej poniżej:

- Brak oddziaływania - **0**

Bezpośredniość oddziaływania:

- Bezpośrednie – **Bezp.**
- Pośrednie – **Poś.**
- Wtórne – **W**
- Skumulowane – **S**

Okres trwania oddziaływania:

- Długookresowe – **Dł.**
- Średniookresowe – **Śr.**
- Krótkookresowe – **Kr.**
- Stałe – **St.**
- Chwilowe – **Ch.**

Zasięg oddziaływania:

- Miejscowe – **M**
- Lokalne – **L**
- Ponadlokalne – **pL**
- Regionalne – **R**

Intensywność przekształceń:

- Nieistotne – **nie**
- Niezaczne – **niez**

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn
na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

- Duże – **du**
- Zupełne – **zup**

Trwałość przekształceń:

- Odwracalne – **O**
- Nieodwracalne – **No**

(+) – oddziaływanie pozytywne

(-) – oddziaływanie negatywne

(+/-) – oddziaływanie pozytywne jak i negatywne

Podsumowując planowane przedsięwzięcia co do założeń większość z nich nie będzie stanowiła negatywnego oddziaływania na obszary chronione. Negatywnie oddziaływać będą inwestycje położone w obrębie tych obszarów. Aby zapobiec możliwemu ich negatywnemu oddziaływaniu na etapie procesu inwestycyjnego, należy stosować w trakcie realizacji Programu kilka zasad. Każde z przedsięwzięć powinno zostać poddane szczegółowej analizie pod kątem oddziaływania na środowisko. Konieczna jest także analiza oddziaływań pośrednich a także skumulowanych, które mogą nie być widoczne przy zbyt powierzchownej analizie tematu.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
PRIORYTET: KLIMAT I POWIETRZE														
Opracowanie i wdrożenie planu gospodarki niskoemisyjnej	W. Dł. St. L niez +	W. Dł. St. L niez +	Poś. W Dł. St. M niez +	Poś. Dł. St. L +	Poś. W Dł. St. M niez +	Poś. W Dł. St. M niez +	Poś. W. Dł. St M niez +	Poś. Dł. St. L zup +	Poś. St. Dł. +	Poś. Dł. St. L niez +	Poś. Dł. St. L/pL/R +	Poś. W Dł. St. M niez +	Poś. St. Dł. M niez +	Poś. St. Dł. M niez +
Termomodernizacja budynków komunalnych	0	0	0	Poś. Dł. St. L +	Poś. Kr. Ch. M niez O -	0	0	Bezp. Dł. St. L +	0	Bezp Dł. St. L +	Poś. Dł. St. L +	W. Poś. Dł. St. O +	0	Bez. Dł. M O +
Wykonanie i wdrożenie Projektu Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i	Poś. Dł. St. L nez +	Poś. Dł. St. L niez +	W. Dł. St. L niez +	Bezp. Dł. St. L +	0	0	Poś. Dł. St. L niez +	Bezp. Dł. St. L du +	0	0	Poś. Dł. St. L/pL +	Bezp. Dł. St. M niez +	Poś. St. Dł. M niez +	Bez. St. Dł. M du +

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
paliwa gazowe														
Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych	0	0	Poś. Dł. St. M/L niez +	Bezp. Śr. St. L/pL du +	0	0	Poś. Dł. St. M/L niez +	Poś. Dł. St. L/pL du +	0	0	Poś. Dł. St. L niez +	Bezp. Dł. St. M du +	0	Poś. Dł. St. M du +
Budowa obwodnicy gm. Ryn	0	Bezp. Dł. St. L Du No -	Bezp. Śr. Ch. L Niez O -	Bezp. Dł. Ch. M O Niez +/-	Poś. Kr. Ch. M O Niez -	Poś. Kr. Ch. M O Niez -	Poś. Śr. Ch L O du -	Bezp. Dł. St. L/pL/R Du O +	Bezp. Dł. St. M NO +/-	Bezp. Dł. St. M NO +/-	Poś. Kr. Ch. M/L O Niez -	Poś. Kr. Ch. M/L O Niez -	0	Bezp. Dł. St. M Du +/-

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Modernizacja dróg gminnych	0	Poś. Śr. Ch L O niez -	Poś. Śr./Kr. St. M O du -	Bezp. Dł. Ch. M O Niez +/-	Poś. Kr. Ch. M O Niez +	0	Bezp. Śr. Ch L O du +/-	Bezp. Dł. St. L/pL/R Du O +	Bezp. Dł. St. M nO +/-	Bezp . Dł. St. M nO +/-	0	0	0	Bezp. Dł. St. M Du +/-
PRIORYTET: HAŁAS														
Uwzględnianie standardów akustycznych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy	0	Poś. Dł./Śr./ Kr. St./Ch. M du +	Poś. Dł./Śr./ Kr. St./Ch. niez +	Poś. Dł./Śr./ /Kr. St./Ch . du +	Poś. Dł./Śr./Kr . St./Ch. M/L niez +	0	0	Poś. Dł./Śr./ Kr. St./Ch. L/pL/R +	0	Poś. Dł./Śr . /Kr. St./C h. M +	Poś. Dł./Śr./Kr. St./Ch. M/L/pL/R +	Poś. Dł./Śr./ Kr. St./Ch. M +	Poś. Dł./Śr . St./C h. M +	0
Realizacja oraz utrzymanie istniejących pasów zielenie wzdłuż	0	Poś. Dł/Śr. St. M niez	Poś. Kr. Ch. M O	Bezp. Dł. St. L/pL niez	Poś. Kr. Ch. M nie	Poś. Kr. Ch. M O	0	Poś. Dł. St. M/L du	Poś. Kr. Ch. M nie	Bezp . Dł. St. L/pL/	0	Poś. Kr. Ch. M niez	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
szlaków komunikacyjnych		+	nie +	+	+	nie +		+	+	R zup +		+		
Budowa obwodnicy gm. Ryn	0	Bezp. Dł. St. L Du No -	Bezp. Śr. Ch. L Niez O -	Bezp. Dł. Ch. M O Niez +/-	Poś. Kr. Ch. M O Niez -	Poś. Kr. Ch. M O Niez -	Poś. Śr. Ch L O du -	Bezp. Dł. St. L/pl/R Du O +	Bezp. Dł. St. M NO +/-	Bezp . Dł. St. M NO +/-	Poś. Kr. Ch. M/L O Niez -	Poś. Kr. Ch. M/L O Niez -	0	Bezp. Dł. St. M Du +/-
Modernizacja dróg gminnych	0	Poś. Śr. Ch L O niez -	Poś. Śr./Kr. St. M O du -	Bezp. Dł. Ch. M O Niez +/-	Poś. Kr. Ch. M O Niez +	0	Bezp. Śr. Ch L O du +/-	Bezp. Dł. St. L/pl/R Du O +	Bezp. Dł. St. M No +/-	Bezp . Dł. St. M No +/-	0	0	0	Bezp. Dł. St. M Du +/-
Rozbudowa ścieżek rowerowych	Poś. Kr. St. M niez	Poś. Śr. St. M/L niez	Poś. Dł. St. M/L Niez	Bezp. Dł. St. L du	Poś. Kr. Ch. M Niez	Poś. Kr. Ch. M Niez	Poś. Śr. Ch. L niez	Poś. Śr. St. L niez	Poś. Śr. St. L niez	Bezp . Dł. St. M	0	Poś. Śr. Ch. M niez	0	Poś. Dł. St. L du

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	No +/-		+		+
PRIORYTET: POLE ELEKTROMAGNETYCZNE														
Prowadzenie ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	0	Poś. Dł./Śr./Kr. M/L niez +	Poś. Dł./Śr./Kr. M du +	Bezp. Dł. St. L/pL Zup +	0 Poś. Dł./Śr./Kr M du +	Poś. Dł./Śr./Kr. M du +	0	Poś. Dł./Śr./Kr. M du +	0	0	0	0	0	0
Edukacja ekologiczna na temat rzeczywistej skali zagrożenia emisja pól	0	0	0	Bezp. Dł. St. M/L Du +	0	0	0	Bezp. Dł. St. M/L Du +	0	0	0	0	0	0
PRIORYTET: ZASOBY WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH														

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych	Poś. Kr. St. M niez +	Poś. Kr. St. M niez +	Bezp. Dł. St. M niez +	Poś. Śr./Kr. St. M niez +	Bezp. Dł. St. M niez +	Bezp. Dł. St. M du +	Bezp. Dł. St. M/L du +	0	Bezp. Dł. St. M/L du +	0	0	Bezp. Dł. St. M du +	0	0
Prowadzenie monitoringu stanu i jakości wód	Poś. Dł./Śr. St. M Du +	Poś. Dł./Śr. St. M Du +	Poś. Dł. St. L du +	Bezp. Dł. St. M/L Du +	Poś. Śr. St. L niez +	0	Bezp. Dł. St. M/L Du +b	0	0	Poś. Śr. St. M niez +	0	Bezp. Dł. St. M Du +	0	0
Edukacja poprzez propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędności	0	0	0	Bezp. Dł. St. L Du +	0	0	Bezp. Dł. St. L Du +	0	0	0	0	Bezp. Dł. St. L Du +	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
wody														
PRIORYTET: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA														
Dalszy rozwój i modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy	0	Poś. Dł./Śr. St. M Du O -	Bezp. Dł./Kr. St. M/L Du No -	Bezp. Dł. St. M/L zup +/-	0	0	Poś. Dł. St. M Duz +	0	Bezp. Dł. St. M/L Du O +	Bezp. Dł./Kr. St. M/L Du O +/-	0	0	0	Poś. Dł. St. M duz O +
Kontrola prawidłowego pozbywania się nieczystości ciekłych przez mieszkańców	0	Poś. Dł./Śr. St. M Du +	Poś. Śr. St. M Duz +	Poś. Dł. St. M Duz +	Poś. Kr. St. M Duz +	Bezp. Śr. St. M Duz +	Bezp. Dł. St. M Duz +	0	Bezp. Śr. St. M Duz +	Poś. Kr. St. M Duz +	0	Poś. Kr. St. M Duz +	0	0
PRIORYTET: GLEBY														

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Prowadzenie monitoringu środowiska glebowego	Poś. Dł. St. L +	Poś. Dł. St. L +	Poś. Dł. St. L +	0	0	Poś. Dł. St. L +	Poś. Dł. St. L +	0	Bezp. Dł. St. L +	0	0	Poś. Dł. St. L +	0	0
Promowanie rolnictwa ekologicznego i rolnictwa zintegrowanego	0	Poś. Dł. St. M du +	Poś. Dł. St. M niez +	Bezp. Dł. St. L/pL du +	Poś. Dł. St. M niez +	Poś. Dł. St. M niez +	Poś. Dł. St. M du +	0	Wt. Dł. St. M du +	0	0	W Dł. St. M +	0	0
Przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie gleb rolniczo użytkowanych	0	Wt. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M niez +	Bezp. Dł. St. L/pL du +	Poś. Dł. St. M niez +	Poś. Dł. St. M niez +	Poś. Dł. St. M du +	0	Wt. Dł. St. M du +	0	0	W Dł. St. M +	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:														
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
Kontrola działań wykorzystania nawozów i środków ochrony roślin	0	0	Poś. Dł. St. M Niez +	Poś. Dł./Śr. St. M Niez +	Poś. Dł. St. M Niez +	Bezp. Dł. St. M Niez +	Bezp. Dł. St. M Niez +	Bezp. Dł. St. M Niez +	Bezp. Dł. St. M du +	Poś. Dł. St. M Niez +	0	Poś. Dł. St. M Niez +	0	0	
PRIORYTET: GOSPODARKA ODPADAMI															
Realizacja Programu usuwania azbestu dla Gminy Ryn	0	0	0	Bezp. Dł. St. L/pL +	Poś. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. L/pL/R +	Poś. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. L/pL/R +	0	Poś. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M +	
Identyfikacja i zwalczanie dzikich wysypisk śmieci	Poś. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M/L +	Bezp. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	0	Poś. Dł. St. M +	0	0	
Kontrola podmiotów prowadzących	0	0	0	Poś. Śr./Kr. St. M	0	0	0	0	0	Bezp. Dł. St. L	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
działalności zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów				+					+					
Prowadzenie edukacji ekologicznej	0	0	Poś. Śr./Kr. St. M +	Bezp. Dł. St. L +	0	0	Bezp. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	Poś. Kr. St. M +	0	Bezp. Dł. St. M +	0	0
Promowanie odnawialnych źródeł energii (OZE) w energetyce ciepłej instytucji publicznych oraz gospodarstw	0	0	Poś. Dł./Śr./ Kr. St. M +	Bezp. Dł. St. L +	0	0	Bezp. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. L/pL +	Poś. Dł./Śr. St. M +	Poś. Dł. St. M +	0	Poś. Dł. St. M +	0	Bez. Dł. St. M +

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
domowych														
PRIORYTET: POWAZNE AWARIE														
Budowa obwodnicy Gminy Ryn	0	Bezp. Dł. St. L Du No -	Bezp. Śr. Ch. L Niez O -	Bezp. Dł. Ch. M O Niez +/-	Poś. Kr. Ch. M O Niez -	Poś. Kr. Ch. M O Niez -	Poś. Śr. Ch L O du -	Bezp. Dł. St. L/pl/R Du O +	Bezp. Dł. St. M NO +/-	Bezp. Dł. St. M NO +/-	Poś. Kr. Ch. M/L O Niez -	Poś. Kr. Ch. M/L O Niez -	0	Bezp. Dł. St. M Du +/-
Aktualizacja optymalnych tras przewozu ładunków niebezpiecznych oraz kontrola przewożonych	0	0	0	Bezp. Dł. St. L Niez +	Poś. Dł./Śr. St. L +	0	0	0	Poś. Dł./Śr. St. L +	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
ładunków														
PRIORYTET: ZASOBY PRZYRODNICZE														
Program ochrony czynnej wybranych gatunków fauny, flory, zbiorowisk roślinnych	Bezp. Dł./Śr./ Kr. St. M +	Bezp. Dł./Śr./ Kr. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	0	Bezp. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	0	Poś. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	0	Poś. Dł. St. M +	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej oraz form ochrony przyrody i obszarów cennych przyrodniczo w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego	Bezp. Dł./Śr./ Kr. St. M +	Bezp. Dł./Śr./ Kr. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	0	Bezp. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	0	Poś. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M +	Bezp · Dł. St. M +	0	Poś. Dł. St. M +	0	0
Uproszczone Plany Urządzenia Lasów	Bezp. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M +	0	Poś. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M +	0	0	Poś. Dł. St. M +	Bezp · Dł. St. M +	0	Poś. Dł. St. M +	0	0
Ochrona pomników	Bezp. Dł.	Bezp. Dł.	0	0	0	0	0	0	0	Bezp ·	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
przyrody	St. M +	St. M +								Dł. St. M +				
Utrzymanie, pielęgnacja oraz urządzenie terenów zieleni na osiedlach mieszkaniowych i wokół obiektów użyteczności publicznej	0	Poś. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	0	Bezp. Dł. St. M +	0	Poś. Dł. St. M +	0	Bezp. Dł. St. M +	0	0	0	0
Promowanie rozwiązań proekologicznych dla rolników	0	Poś. Dł. St. M du +	Poś. Dł. St. M niez +	Bezp. Dł. St. L/pL du +	Poś. Dł. St. M niez +	Poś. Dł. St. M niez +	Poś. Dł. St. M du +	0	Wt. Dł. St. M du +	0	0	W Dł. St. M +	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

Zadanie	Oddziaływanie na:													
	Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Tworzenie ścieżek edukacyjnych, szlaków i tras rowerowych w obrębie obszarów cennych przyrodniczo	Poś. Dł. St. L +	Bezp. Dł. St. L +	Bezp. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. L/R +	Bezp. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. M +	Poś. Dł. St. M/L +	0	0	Bezp. Dł. St. M/l +	0	Bezp. Dł. St. M +	0	0
Promowanie wykorzystania OZE	0	0	Poś. Dł./Śr./ Kr. St. M +	Bezp. Dł. St. L +	0	0	Bezp. Dł. St. M +	Bezp. Dł. St. L/pL +	Poś. Dł./Śr. St. M +	Poś. Dł. St. M +	0	Poś. Dł. St. M +	0	Bezp. Dł. St. M +

11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Podstawowym sposobem minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań związanych z realizacją Programu jest przestrzeganie, przy realizacji poszczególnych zadań, obowiązujących przepisów. Należy podjąć następujące środki zapobiegające lub ograniczające prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć,
- nadzór merytoryczny nad prawidłową realizacją Programu oraz monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminie oraz w przepisach prawnych,
- analiza informacji o stanie i ochronie środowiska poprzez ścisłą współpracę z instytucjami dysponującymi danymi na temat stanu środowiska,
- prowadzeniu szkoleń dla pracowników administracji samorządowej,
- edukacja ekologiczna społeczeństwa.

Potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m. in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt. Niemniej na obecnym etapie nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych realizacją Programu, które wymagałyby kompensacji.

12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Zadania określone do realizacji w ramach POŚ w efekcie będą miały pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma środowiskowego uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Jeśli nie zostaną zrealizowane poszczególne cele środowiskowe, doprowadzi to do pogorszenia stanu środowiska w gminie Ryn. Wskazuje na to analiza aktualnego stanu wszystkich komponentów środowiska, co wiąże się pogorszeniem życia mieszkańców gminy.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od chłonności lokalnego środowiska lub od występowania w rejonie realizacji tzw. obszarów wrażliwych. W związku z powyższym, podczas przedsięwzięć, należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać najmniej negatywnie oddziałujący na środowisko. Należy rozważyć wariant lokalizacji, konstrukcji a także technologii, warianty organizacyjne czy warianty nierealizowania inwestycji tzw. wariant „O”. Jednak należy pamiętać, że wariant O wiąże się z możliwymi negatywnymi konsekwencjami dla środowiska.

Aby założenia w Programie funkcjonowały prawidłowo ważne jest, aby zachować określone terminy realizacji przyjęte dla każdego z zadań, dostępne środki finansowe oraz brak konfliktów społecznych. Należy szczególny nacisk położyć na szeroko pojętą edukację mieszkańców w zakresie inwestycji degradujących w fazie początkowej (budowy).

Spis rycin i załączników

Ryc. 1. Położenie geograficzne Gminy Ryn.....	22
Załącznik nr 1 – Wykaz obiektów zabytkowych i historycznych znajdujących się w obrębie miasta i gminy Ryn	

Wykaz źródeł

1. II Polityka ekologiczna Państwa (z perspektywą do roku 2025)
2. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022
3. Krajowy Plan Ochrony Powietrza do 2020
4. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ryn
5. Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022.
6. Polityka klimatyczna Polski
7. Program Ochrony Środowiska Powiatu Giżyckiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015.
8. Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020.
9. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2010-2020
10. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025
11. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ryn
12. Uchwała nr IV/96/15 Sejmiku Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 lutego 2015 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10
13. Uchwała nr IV/97/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 lutego 2015 r. w sprawie określenia Planu działań krótkoterminowych dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10
14. Uchwała nr VI/56/11 rady Miejskiej w Rynie z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju Miasta i Gminy Ryn na lata 2010-2020”
15. Uchwała nr XLI/346/14 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Ryn
na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

przestrzennego Miasta i gminy Ryn uchwalonego uchwałą nr XLI/360/10 Rady Miejskiej
w Rynie z dnia 3 lutego 2010 r. w części obejmującej Miasto Ryn

16. Uchwała nr XVI/116/16 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 23 marca 2016 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ryn.
17. ustawa z dn. 14.12.2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21 ze zm.),
18. ustawa z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015, poz. 1651 ze zm.),
19. Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy o lasach
20. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r. poz. 672)